

✓ 7108

Landsmåls- och Folkminnesarkivet
Uppsala

ÅNGERMANLAND

Nordingrå

7108

Nordenmark, Emil, 1934-35

Svar på ULMA:s frågelistas M 25 Jaktens och
fiskets betydelse för hushållningen

149 bl.4:o

2 " " teckn.

Jaktens och fiskets betydelse för hushållningen.

Ångermanland

Nordingrå sn.

Nordingrå de är ju se pass gammal'n bögd att de fins no inte nan
s8m kan beratte na minna från den tin då d8m börje å bosätte sa har.
Fiske de ha no v8re de viktigaste har i Nordingrå för har se fins e
ju inte na store fjällskogar se de ha k8nne v8re na oändelett va f8-
gel hell hara uten de vart no bara s8m te litte extra 8nner vintern.
Skulle ne fångers na se de var na, se rack no inte skogsvilf tell mer
än att en famelj te var by, å de anren feck vänne sa pa na anne. Men
ti de gåler dar de var mytje bån å d8m inte hadde nan rå te lägge sa
ut, se var no te jillre å snara belligast. Men för d8m s8m hadde råa,
se d8m hadde näta hell sjöta se no var de, å är fäll seän i dag, bra
mytje säkrare bå te skaffe föa å de tjäne na kroner pa å. De ha no
v8re se att fiska skulle no inte bara ha te föa utan d8m skulle ha na
kläer å, å se skulle ne vara ti nan utlag pa den tin å. De jeck ju te
byte när bönren, men då nästarn alle bönner fiske sjalv se velde d8m
inte ha na mer strömming heller, för var å en hadde ju se d8m velde
sälje sjalv. Men då såldes strömmingjen oppe lanne å te Härnösand. Men
jolbruke var no inte se viktet, å om vintra se brukte kräka fo n"tapp
pa hona."d8m säg se, de var förste pa s8mmarn de vart na frå fängse.
sagesman: Emil Nordenmark Häggvik Nordingrå

= 7021

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

x1 75 d. v. s. fört ja
samma man
fisk vilka med
kaldigård produkt

2

"De ha v8re se för, å ät ju se än i dag, ska man ha sa nan slant se
äre ju te förschöke å fo na borte sjön. För de n bonne fo pa jola de
går åt ti hushalle, om man är stort e hushall, å de reck ent tell hel-
ler. De är ju n fale go jalp om man ha se att man kan fo fiske bara
matströmmen, men de är olike pa han å, när han är fiske å se.

Strömmen är ju bäst pa vårn å de är ju lax'n å. H8rt de är ström-
men hell sitjen, se i lektin se är n inte se bra s8m annars ent.

Se vare ju vanlett att d8m slog å sk8t schern, å gammalt tebaks se
bodde d8m nog, 8nner de d8m var ute å skulle fo schern, ti t8ckedan
provisoriske risk8jer å se hadde d8m nan gryte s8m d8m älle ti se
d8m feck varme sa, då d8m hadde v8re ute se danne ätte stränren å
jaga schern. Ja ha å sett n t8ckendan risk8je, s8m var jort utanpa
"Rotsia", å hon var ta gamla typen.

Om schern var mag" å kute se åt d8m tjötte naturligtvis å de var
pa höst'n å pa vårn s8m d8m var ute å då feck d8m rakt mytje schäl.

Simpem feck vi blanmpa sjöta å te ryschen, å se kokte vi simp-
sappa, å de var (va) spa te sappa de, om de skulle vale nan sappe ta, se
var de ju növändit.

2

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

*) mager.

Se sid 148
siv 3.

() v? (v?)

3 3
"Se ha d8m använt pisblåsen borti strömmen s8m medel för d8m
s8m ha hadd möa för te piss åt sa. D8m h8pp^{ll²} pa te ne danne himme när
ass men a Agust Lotta, hon s8m brukte k8ppe, sa att man skulle ta kam-
men borti n kanke å mala, san man hadde stekt n, liks8m då man bränne
å mal kaffe, å de skulle han s8m piss, åt sa, äta opp. Ja vet int men no
tro ja att strömmingsblåsen är lika bza å.

Då du säge, se no ha ja h8rt att d8m skulle falje va d8m s8m
hadde fallande-sot, å se skulle d8m drecke hjärtblon borte n duve då
hon var va liv hell mens blon var varm, om de skulle bote för sjuk-
domen.

Men de var ju mytje s8m var matnyttit: de var "Skrakan" /Andha-
nar sa sagesman. / Greslern /sjöskatan/, Mås'n å se aen f8gel s8m
tjädern, Srr'n, Jerpen å haran.

Men pa den^{lira} s8m de fånges va snarer å jiller se vare no åtschilli-
ge strider om te fo fånge haran. De var no inte lagens hand se mytje,
då utan de var te trätte satell e, om man sku snare, om int de jeck
pa na anne vis.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

4 4
"Ute Näsänje se vare två bröder. En var tarpar å n annern jeck pa arbete om s8mmarn oppe Fjärdvik. Om vintern se hadde inte n dan s8m jeck pa arbete, na anne te klara sa pa utan han var när n han broern, s8m hadde tarpe, för vintra, å se snare han haran för vintra å de jeck för han te klara sa, men de tö no vara smött om iblan. Ja såg om möna iblan, då han rande iväg, se hadde n änna te femti snarer kring hals'n då han for å sätte. Den snaren s8m användes att haran var ta vanligen snaretrå, s8m gnes först, inna d8m sättes, va anes8lja, se int haran skulle tjänne väre ta snaren.

N Nisse Sjölander ute Barsta, då han h8ll pa s8m varst, s8m han hadde etth8nresjuttefem jillerbranner. Han jole int na anne 8nner tin de jeck te jillre, å de var mästadels f8gern han jillre. D8m tala om att en höst se hadde n fott för h8nre kroner."

Sagesman: Hemmansäg. J. Bergman i Näs Nordingrå.

Pa de dan svägäre se väre no knagellt för mang. De var d8m s8m hadde nan ko å n del hadde bara na jetter å. Å se var e ingen s8m feck nan sä de åre, tala d8m om, utan de fr8s bort altehöp å ha d8m inte hadd fiske de åre se tro ja d8m knappast sku ha levd i jöning.

Sagesman: torparen Petrus Nordlund i Mjösjö Nordingrå.

Harman.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

"Då ja var minner se tjente ja ti n gål oppe"Stormyra"å ja skulle vara dar å si ätte båna. Se var de n jännte tell å s8m var dar na tag. Se lejde d8m n han Vedin från Näs,pappa att fru Nyberg i Kåsta,s8m skulle vara dar å bödje sjöta.Han var falett ätte gammalt å tala fale gammalt,se vi jäntern k8nne inte halle ass utan vi fnittre å skratte litte jamt. Varst vare då vi skulle äta. G8bben sa om de ha v8ren vik har se skullé ja ha teje å ankre d8m,se d8m sku ha vorte alvarsam.Matmora gatt vise ass at marken ätte nan ve,då de var nära na mål. Då g8bben hadde äte å komme ut pa bron se sa n:"d8m står å skvittre nu",han mende ass s8m stog å skratte oppe marka. De var schärschellt ett harm s8m vi hadde fale rolett att.Han tala om svagåre å då sa n:"No mins ja pa den tin,de var svagåre,vi fiske fale mytje,n Men de var te ta vällinggryta ta,å hä sappgryta pa,å för brinnande live äl-18m, å ändå se vare n jamn tack va ett". Han mende tatt de vart se lite korn se de var inte te koke vällinjen,utan de var te koke strömmingsappa i ställe,å de var no te vara tacksam för att de fans de."

Sagesman: torparhustrun fru Sundin i Kåsta, Nordingrå.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Jfr sid. 19

"Ja ha v8re va å jillre mytje ja. Men pa den tin se vare inte tjänt
att f8gern jeck te äta, utan den värdiheta vi feck, se sålde vi.

Då vi komme pa "langmarka"/bra långt från hemmet, långt in i skogen/
se feck vi mytje f8gen, å schärschellt tjädärn se feck vi då å då.

Se gåre te fo jädde te snaren å. Ja mins scherschellt en förmans-
g8bbe, s8m hadde fott n jädde oppe "Nästtjärnen" s8m var se stor att
då han komme å bar a pa rödjen se slefte na va schärt'n. Darre Näst-
tjärnen dan se äre tvärjuft åtte stränren, å pa "högdan"/när solen
står som högst på himlen./se står jädde darre stränren å gassa sa
te sola. Då hadde vi n snare, liks8m snaren s8m vi feck haran te, å
se sätte vi ne n dan snaren sakte bakom jädde ne i vattne å se för
vi se sakte framöver se int jädde skulle märtje na, å då snara var
fram va ganern, se rökte vi tell, å då såt jädde darre snären. Pa de
vise se feck vi mytje jädde.

Hyntjärnsbönren d8m hadde nota d8m å se drog d8m nota inne Färns-
vika å feck nö bra va strömming. De ha no inte v8re na svagar pa fis-
ke dan, å de fecks no na aen fisk å då d8m drog nota.

7

"N Jonke Farslund från Färnsvik han var ju bonne å sme var n å. Nu fiske n å, å då vare se langt te ro te Omne å gå him för var mara se han skulle sätte opp n sjöbo å ne kokhus pa "8ra"/en ö utanför Mjäl- lom/ se han skulle k8nne vara dar va ett 8nner fiske. Då var de fäll na te sjute dar å, se han hadde bössa va sa. Då komme na, s8m han tog å sk8t pa, men de tog vint. Då sk8t n pa n f8gel hell h8 de var n-gang tell, å de tog. Nu då han börje å sätte tell att kokhuse, se förste hagge han h8gg se h8gg n sa, bila for in i fot'n. Då trodde han de, att de var för att han hadde sk8te pa de danne s8m kansje var sjörå, då de viste sa att förste sk8tte for vint, å förste hagge for å vint å te fot'n, se var han säker att de var na t8cke framme. Sjörå dan den töfäll alldre ha v8re likt nan gang, iblan se si n eern n f8gel, å n aen kan si ~~kan si~~ n jante, s8m sett oppe masta å knicke, å för de meste se vale starmen då de dannen vise sa.

Sagesman: torparen Petrus Vestin, Vallto, Nordingrå.

"Fiske de ha v8re de huvusakligaste te klara sa pa å de ha inte v8re na anne inkomster för. Men nu se hall faltje pa slute opp å äta strömmenjen, å de är fäll inte se g8tt för fiskara te klara sa då ent.

Då ja tjente i Ådahl|darre Per Hans se komme ne n hannlar, s8m skulle
legge dar om natta. Nu hadde n dan hannlarn aldre sett då nan hadde
dreje nota, se han farde va ass, då vi for te not'n. Nu hadde vi "Ball-
vika n dan aftan se vi la ass|dar. å være var langt å varmt, se vi må-
de inte na ille, dar vi var. Då de inte söntes vale na fiske, se velde
vi inte blöte nota utan vi var nära pa tänkt te fara him"odrejen".
Då velde n dan hannlarn, att vi skulle kaste ändå, han skulle för be-
tala ass för besväre, om ent vi skulle fo na, för han velde bumms si
då vi drog. Se vi låg å vänte å vänte, å te sist se vare en ta notla-
je s8m såg att de var ett liv s8m r8le vattne. Pa de se kaste vi, å
feck - tri båter. Då ska ja säje de vart e liv ne va sjön. Ro him va
förste laste båt'n å se dit ätte en tell, å ja rodde en båt, å de var
se mytje strömming, se ja gatt sticke föttren ne i strömminjen änna
opp te knen, om ja skulle k8nne ro. se vare te sprange te alle gåler
å läje d8m s8m jelde, å vi gatt änna te Fällsvik ätte d8m. Men de k8n-
ne vara rolett, då vi hadde fott se mytje dan, å vi tjände ass se duk-
tin, s8m hadde k8nne fott se danne.

Notströmminjen se stekte vi för de meste för han h8ll inte koke.
men sjötströmminjen var magare, se han koktes för de meste. Notströmmin-

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

9 4
jen var se fet å go, se de vart blären pa n, då vi kokte 'n nan gang.
se hadde vi n dan stenhälla s8m vi ritte mot äl'n å se stektes n pa
de vise. Sagesman fr. Näsman i Sörle, Nordingrå.

Se sid. 148

"N Jorn Ers'n i Näs han var fattin. Han hadde fott stängt in litte
ta skojen från Ol Nils å litte ta Ulins himmane å de hadde n odle
opp se d8m födde två jetter. N dan Jorn Ers'n var no arbesam men
d8m hadde smott om ändå. Om vintern se jeck n i skojen å för s8mmarn
om de var nan s8m komme å h8le ätte'n se rodde han pa l8tt'n/att va-
ra som fiskardräng ock få en fjärdedel som ersättning för arbetet
men den s8m ror pa "l8tt'n" behöver inte ha egen fiskredskap."
Men de var åra s8m int de komme nan, s8m velde ha n te l8ttkar, å då
vare ingen æen rå än te tjene bon~~dr~~äng för n, över s8mmarn. No vare
fäll/besvärlett men de jeck de å. Ett år se hadde d8m fale nåkt va
mat, de var no pa svagåre. Pa vintern se jeck n Jorn Ers'n å h8gg
kastven att n Karl Ors'n Näs, å då han jeck him om kvälla se skulle
n gå förbi tarpe, dar broern bodde. Nu viste han ju att de var vanlett
att d8m hadde strömmingsfjälinsen darre farstern baka döra. Han var
se hongre, att han jeck ditte fjälinsen å tog n par strömmingen å
st8fte in i m8n å t8gge, se lakan ran utjönning m8njipen, allt han for,
å då de var broern se jeck n inte in å sa ne heller, h8 han hadde teje.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

19 10
å se vare fäll inte se falett heller, för d8m hadde ju litte bätter
ställt. Men darre Jarn Ers se var båna se sv8lt'n se d8m såt. s8m
d8m ha v8re dr8pen dar pa stackstorn, å d8m 8rte inte vara ute å ris-
ke s8m anner båna.

De var no mang s8m hadde lite leva va för. Då n Jonke, broern,
jeck å läste, de var pa sextesju, se var de mang s8m inte hadde se
att d8m feck mat'n va sa pa vall'n, utan sockna hadde tjöft in n
fjälning strömning, å se pa rast'n se delte präst'n ut två strömminger
at d8m var å se n kakehalve. N dan strömningjen var no sallt, men d8m
schödde ta n ti vattne, å se var de bra att de var litte sallt, se
de var na te bie pa.

Farmora min var från Vennersta å hon tala om de att dar e Vågs-
fjärn se feck d8m n fisk s8m d8m kalle för "nars", å den fisken tö
d8m fäll rense förstäss å salte pa s8mmarn, å se pa vintern se vatte-
drog d8m n, å se la d8m n ti svagen lutt, å se åt d8m n dan nars'n i
ställe för luttfisken.

Då vi hadde m8rt'n å, se inte törke vi han utan vi salte n, å då
han skulle använnes se vattedrog, å se jole vi svagen lutt å la n ti,
å då han skulle hadde v8re ti den lutta se var n s8m tecktigen lutt-
fisk. De var no go n fisk de då han var i ordning.

nyss bänken

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

11

"Då mamma kokte farskströmmingjen, s8m inte hadde lege ti sallte, se tog a bulljong borte de strömmingsspa, å de brynde na opp litte smör å redde å va litte mjöl å slog ditte den buljongen. De vart go n sås de. Mamma hadde tjernt när Gävlefiskara se hon var rakt br8lles- k8ck, för hon hadde fott lärd sa när d8m, h8 de skulle vara.

Strömmingjen val man alldre less, för man kan lagatell n pa mange vis, å Farskströmmingjen, han s8m ha han, de är mytje mat de.

M8rt'n åt vi no å, men om man bärje å äta m8rt'n na mytje, se val man fort less n.

De k8nne h8nne nan gang att vi feck smaka lax'n, då vi hadde na främmene hell se, Men inte h8nde de na många ganger ent.

Då vi hadde fiske, se blolaka vi strömmingjen. De störstern se jole vi spetta att ta sticker, å trädde jöning öga pa strömmingjen å se sättes de ut te sola. Men om de var m8let se sätte vi ne mella na stener oppe murn å se törkes n dan spetaströmmingjen dar å lika bra. Men inte sätte vi spetta se nära att de komme rötjen, att n int. Ja mins, då de var sola se såt de dan spetta ti knuta alle stans, å te hamnern se hadde d8m pa sjöbovägga å.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Ja mins n Pelle, broern, hadde n k8ns å se hadde han v8re ti-¹²bäck-
nole Mjösjöänje, s8m de fans m8rt'n ti, å se hadde han sätte ne k8ns' n
å tj8le m8rt'n in i k8ns'n. Å han komme å bar ti n säck, se mytje-
hadde n fiske. Vi salte pa de störstern, å se jole vi svag'n lutt
å lutte'n, å de k8nne vale g8tt.

Pappa var ti n gål i Skog å skulle fäll laga tell na fiskreskap
att d8m dar. D8m var inte varn te fiske dar, utan d8m tjöfte ström-
mingjen. Då han skulle äta dar se hadde d8m inte kocht strömmingjen
s8m d8m bruke heven, utan d8m hadde bara schudd opp n hall ¹att n
kokes opp, se han var nästarn rå. Nu vare n gang s8m pappa var ensam-
men inne pa maran, å kvinfaltje hadde sätte pa pergryta, men ström-
mingspanna se hadde d8m dreje åtet ², se int strömmingjen skulle kokes
fören d8m komme in. Nu tog pappa å stelde 8nner ven han, å strömmings-
panna koktes se de bara p8ttre, då matmora komme in. Då börje hon å
åjjes, h8 de skulle vale då strömmingjen koktes, hon tö fäll hadde
vorte lärd att strömmingjen var drygare om han var lite koke, se
de jeck åt minner. Pappa sa "se hanne koke vi strömmingjen himme".
å om man koke strömmingjen rektet, se går de te äta opp bena å, lika
bra å man tjänne aldre tell d8m då man åt. Men pappa tycte de var barns-
1) Helt opp koke. 2) ett koke från ett. 3) la på ved.

13 12
något slags
mjönde. H
sid. 65

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

13 /3
lett ta n välbärjen bonne te vara se snål pa strömmingjen, att d8m
gatt koke strömmingjen lite, för att han skulle gå åt minner för
den del'n. Är strömmingjen rektet kokt, se är de ju mytje te äta.

Sagesman: Torparhustrun Märta Greta Nyberg i Kästa Nordingrå.

"Då ja tjente darre Hans Ers i Ådahl pa s8mmarn se pa den tin
se fiäke d8m mytje va nota. Då d8m feck stor'n strömming se värde
n Hans Ers'n borte de störstern, å se tog vi borte n inalva å sätte
n pa spetta, san han hadde lege te lağan över natta, å se hängdes n
opp pa vägga, dar s8m sola tog s8m varst. De dan strömminga kalles å
för kramströmming då d8m var tör, å då de var jul se laes de dan
kramströmmingjen ti svagen lutt, å se åt vi n dan då i ställe för
futfisken, s8m tjöpes nu. Men int mins ja att n dan åts na anne än
te jul ent. Sagesman: torparhusfruns Näsman i Sörle, Nordingrå.

"Inne Häggvik dan se feck d8m brax'n se mytje att d8m rakt tog
n va hänren ätte stränren. Men se fiske d8m ju brax'n va näta å ^{ti} rys-
schen å feck d8m ju för de mesta. Janssonsa hadde fott brax'n se d8m
hadde bräsläje n hel'n böngning. D8m hadde flaka n å hängt kring
stugen se de var nästarn inte en fläck s8m var tom. Ja mins ja såg
e danne 8nner Häggvik matt'n. de var i mes8mmartin de, se brax'n jeck.
sagesman: torparen Jonas Nyberg i Kästa, Nordingrå.

" " hela fram-
sidan av sku-
gen, inte runt
nu" (end. upp-
lysn. i bes-
krivn. uppt.)

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

14
14
" Farskströmmingjen se danne då vi hadde fiske se no k8nne vi bene
no,men fiskara koke ju strömmingjen se väl, att de tjännes inte na
bern.Men s8mle bara schu opp n,men då val n inte na go.

De ha no förekomme bra mytje att ongdomen, hellst pajka, jillre-
mytje å för, i skojen. Broern man velde, att ja skulle falje, å ja farde
å bra mytje då han var å vikte branna å snären om vintern, för han
tyckte att de tura sa bätter då ja farde va, se han feck mer. De var
en gang då ja farde, s8m han feck n tjäder, å se n aen gang se feck
n en jerpe å.

Brören mine d8m snare haran. Te fo na mytje. ²nä de var no s8m
de "tog å hitte de". De d8m feck före Tammassmöss, de sålde d8m att
nan s8m for pa S8lett /till Solefteå på marknan. /men de vi feck
ätte, de flådde vi å åt opp, å schinna sålde vi att nan s8m jeck å
tjöfte, för sex schelling. Haran kokte vi, å hitte ne sa att vi h8ll
pa baka se var mamma se slängder te ta ne halmstrå å lägge ditpa
bakeomnhälla å si då de var lag8m // en varme. Då halmstrå svartne utan
att de tog äl'n, då var e lag8mt te stetje, inne omn, Å då, hadde vi n
hara då, se steckte vi han darre omn dar.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

Ja mins mamma kokte haran, å se reda n opp n, å pa den tin se vare fale
g8tt om korngryn, se hon kokte korngryn å hädde tjötte lava, då hon
hadde hacke ne, å se redde na å va mjöl, å de vart mytje pylse för
hon jole ti n femkansgryte se de reck länje ska je tro.

Men de varfäll int se mang gang s8m vi feck jara opp n hara,
för de var te sälje för de mäste å fo slant'n. Men de var då pajka
feck na8nner olavligen ti, se var e te flå å koke å äta. Men de var
te njule^x na ne.

x) göra det i
myg.

F8gern, s8m vi feck ti branna, de sålde vi mestdel'n, men se k8nne
ne hänne att vi ^{feck} sjöf8gern pa laxreva. D8m åt vi opp. Laxreva är pa
de vise, att hon ärent na langt 8nner vattne, utan de är l8bbanna s8m
är n famn lang, å te d8m äre l8bba, s8m är s8m na flöta å hall opp
reva. Å se äre tafsa s8m är no n famn lang å å te d8m sette kroka,
s8m agnes va ^{hal}strömning. Då k8nne ne hänne att änren hell åden
dyka ne å skulle ta de dan strömninga å se fastne d8m pa krotjen.
Se då vi drog opp se såt d8m dar. Å vi tog reda pa d8m å åt opp.

Omgdömen var ute å lette sjöf8gelägga å kokte, å åt. Men inte
såldes de na ta d8m ent. Å inte vet ja å att de var nan ta de gam-
len s8m var ute å lette na häller.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Förste jänta vi feck se hadde fallande-sot, å vi sökte se för jänta
 Men te sist se feck vi skaffe n duve å se slakte vi duva himme har
 hene. Ja förglömme aldre då ja komme in va de dan bloglase, å jänta
 skulle drecke borte de. Å se skulle na äta opp hjärte, å ja gatt
 ta kniven å hacke sant e, för de skulle ätas rått, å se feck a mjomse
 ti sa ne. Men att hon vart bätter, å de ståppa i tri år. Men se vart e
 skola å jänta vart skrämt, å då komme ne tebaks, å se dödde na, ti n
 dan sjukdomen te/ slut.

N Ahlenius i Sörle komme n gang oppe Jarn Janes i Söle, å se
 h8ll d8m pa äta haratjötte, å då tö fäll n smikra d8m na, att d8m
 hadde tjötte, d8m å se g8bbe n skulle jana stort å sa att tjäringa,
 "je n låre", N Ahlenius var liks8m ta höger börd han, se int tyckte
 han att e haralår var na jästes pa. Men han h8ll te goe ändå, se dant
 de var.

Vore pajker, var n gang då d8m komme him va nan f8gel från skojen
 se trädde d8m n jenkvist in i m8n pa f8gern, se han skulle halle
 sa fresk å inte sune se fort.

Då ja tjente darre Åkerlunds i Ådahl se komme Åkerlund him va n
 Varglo. Men de var no bara för sjinne s8m han hadde fånge han. Men de
 lä våra k8nsta te fånge t8ckedan ener, se int jeck e för h8cken s8m helst.
 sagesman: Merta Greta Nyberg i Kästa, Nordingrå sn.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Då d8m fånge schärn va näta se sätte d8m näta dar de var na utstener, å se ankre d8m fast klomra bredava näte. Klomra d8m var kl8ven borte na gråve klabber å tasnipe pa äнна se d8m var se g8tt s8m r8nn, å se brändes d8m för att d8m skulle vale sote å svart, se schärn skulle tro att de var n sten. Då schärn komme å skulle klive opp pa klomre se då han komme va skrävla pa klomre, se stula de om, å schän vavle tell å vart radd å tj8le in i näte å fastne. Ja såg en schäl s8m var ti näte å han hadde vevle in sa, se hele häte såg ut s8m en klomp.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

"För se behövs^{de?} allredre narfattigheter utan d8m "fiske" f8gern all
s8m velde å hadde tin. Oppe Stormyrberje vare bra te fiske f8gern,
å de var branna dar allade stansch. N Pelle Nordin å söstra hans,
a Sara, d8m h8ll pa va t8ckedan mytje, iblan se jole^{te} d8m na anne.
D8m jole h8ga ta gränris, å a Sara strödde bära å jarte tell. Då d8m
for pa mat^t'n se hadde d8m mytje f8gel, å ja mins a Sara dan sålde
å tjöfte snus'n att n Pelle Nordin dan, för han var falen te snuse.

D8m s8m var utava d8m spann att faltje, å se feck d8m fäll nan
mat i ställe. Då for d8m ju å jillre å fiske f8gern, å se rodde d8m
ju pa sjön.

No mins ja Nybergen tala om att d8m fiske f8gern bra mytje för.
Å n han Pelle Nordin han fiske se te branna, att han hadde då ti
snus'n. Han fiske räven, å han fiske lekatt'n, å han fiske ickorn å
flådde. Han k8nne bäst ta alle hop i Fällsvik va t8ckedan.

Ja mins aldre na anne än att d8m hängde opp f8gern pa na, tells
de var na lägenhet te fo sälje.

Dun ta f8gern se användes te k8dda, å vinga se tog vi reda pa,
för d8m var fale bra te sope mjöle va, å se te sope damme ta murn å.

F8gern bar d8m sällan öpett då d8m hadde fott na, utan han bars
te k8rja å säcka. D8m var radd för avunna, om de var nan s8m sku si na.

18

18

2
Vem har
satt dit mickan
na?

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Pa svagåre se vare se lite ta mat'n, att d8m lutte "Islandsraven"
å se lutte d8m strömmingen. Ja vet, att d8m flådde haran å kokte
sappa på haratjötte. D8m tövel s8vle hop na litte ta vart bara d8m
feck nan mat. För se odles de ju mytje ta rågenå då söttne d8m ju
rågmjöle å jole sötvällingjen, å se åt d8m surströmmingjen åtva, för
surströmmingjen åtva sötvällingjen de passe fale bra ehop. Ja mins
d8m kokte mytje sötvälling å hadde te gryten ute å tog borte, för
då han koktes se skulle n ræcke te flere mål.

Ja mins d8m harmde ätte Vedin i Näs, då han var borte å bögede
sjöta: " De var då ja var borte å bögede sjöt8m, se vare vällinggry-
ta ta, å sappgryta pa, å dar kokte d8m för brinnande livem." Se vart
han parere då han for kring å bögede sjöta.

Vore himme tala bara om gravlax'n, å de skulle vara na schärschellt
fint, s8m skulle vara bara pa br8lloppa.

Se jeck d8m å lette sjöf8gelägga å mytje för. De var måsägga å
Ådägga s8m lettes. Ådägga var bätter d8m, men annars se tyckte d8m
att alle ägg var bra.

Då d8m hadde fott ånⁿ se rensches han, å se kastes n ditte ström-
mings kare å se feck n samma pa dar tells han dödde. Då ån skulle

Se sid 148.

Hfr s. 57

*) ål br.

20 20
användes sa vattelaes n, se int han skulle vale se sallt, å de var
gon mat de, mytje goere än jädä, jädä s8m är se tör, Ån flåddes å
schinna användes te rackschinn. Sagesman: Kristina Norberg, Häggvik.

"Farn man han såt ju å bant sjöta om vintern, å se for n å snare
bra mytje hara. Envinter, tala han om, se hadde n fånge tjuge harar.
Men no tro ja att d8m åts opp alle hop. Inte mins ja att de var frå-
gan om att haraschinna användes tell na, utan d8m såldes no att op-
tjöpara för n sex schelling stytje.

De var inte frågan h8cken s8m rådde om skojen å jakträtt'n, utan
han s8m hant först ti ne "to" å feck opp branna, han var no säker te
fo vara dar å. Lika t8ke vare va all aen jakt.

Ottern se ha jag sk8te en oppe bätjen, men de var bara schinne
s8m jeck te använne. För se ha d8m ju fånge mytje otter ki järna.
Men d8m tala om de att de var fale besvärlett te behalle ottern ti
järne, för han hadde se kort-e ben.

Schän ha ne ju v8re se att d8m ha k8nne fott nan då å då. Å för
se ha d8m ju äte tjötte å, ja ha å äte schältjötte, å de var inte se
nåkt. Då vi hadde fott n schäl se tog vi först ta spetje, å se hadde
vi tjötte ne i ån å vattedroge pa de vise. Se kokte vi tjötte s8m van-
lett e tjött. Ja var no ong å matfresk pa den tin, se no tyckte ja att

9ms.
ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

de var g8tt no. Spetje användes te skosmörje, å se trande vi fäll opp na å. Men inna d8m hadde v8re hit å tjöft n betta var te skosmörje se vare inte mer te tjöpe borte, utan de vart no slut, för de var fäll int se mytje ti n schäl.

Ja vetjent å nan aen s8m h8ll pa na jamt va te fånge schän än n han Jonke från rövs'n. De var n gammal n g8bbe s8m for änna ut pa 8ra å fånge schern ti näta. De var grove nät å stöla var fäll sex tom, å d8m var b8nnen ta laxnätgärn. Se vare klomra, s8m schärn stula pa för inn i näte. N dan reskapen tö no vara bra, för han feck no bra va schäl n dan.

För se låg e har i Bjönån n sju åtte böner från Valto å änna från Färnsvik, å n dan Jonke Farslund han var änna pa 8ra å fiske.

Men för se for de han strömmingstjäringen å tegde strömmingjen, å de k8ne ju vara g8bba å iblan. Se fort vi komme ilan va båt'n se feck vi n sup ta de dan strömmingstjäringen, å n del var hederlen se vi k8ne fo flere super å då, om vi hadde fiske mytje, se feck d8m hela fjälingjen iblan, färskströmming ta var å en s8m d8m hadde bjudd. Då man hadde fott supen se feck man n s8ckerbetta ti "bränvinsbrö."

x) Råfsön

Hum

x) Jfr sid. 55

Se vare ju n han kramströmmingjen s8m laes ti lakan å se törkes n pa träspetta, å sälltlakan h8ll n ren från fl8ger, å n dan ~~kxxxx~~ kramströmmingjen törkes ojele. Saarn se bå åts n stekt å s8m spetjenströmming, men de kalles för spetaströmming te äta n okoke.

D8m s8m inte tjände tell se noga d8m k8nne latt färskströmmingjen fryse, men de var inte na klokt, för då vart n se m8e te äta, ja ha tjänt de att han vart fale m8ke.

Om hösta se ha vi fiske mytje laxb8tting å han togs bå va hänner å nät, å se brukte vi ljustre n å. D8m kalle n för stenbit, men de är ju inte han s8m går harre bätjen hene. Stenbit' n dan de är ju n dan sjuröggefisken d8m säg, å han ska ju suge fast sa pa stena, men de jar inte n han. Men nu san de han Pensionata komme tell, se går faltje har å mete se mytje falett, se de är snart slut har. Ja ha ju v8re tänkt te frilyse å ta arende ta d8m s8m fiske har, men de är motb8rlett, för d8m val ju se stängt nu faltje, allade stansch, se om de är nan plass s8m fo vara fritt å se.

De han Jakops a, ja tala om, d8m h8ll tell opp va Ulfvikssjön å fånge abbarn å jädä, å 8nner svagåre se var de no n go jalp ti föa för d8m.

tt?

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Sjöförelägga då samle vi no bå ong å gammal.
Sagesman: Nils Johan Nordin i Björnån, Nordingrå.

"N Erik Janes'n komme ditell farsfarn, han bodde ju ute Sörle
han å, å då bars e te tars om mat'n. Då sa n han Erik Janes'n," no
äre smott å lite te mass, men bare de går latje^{x)} ta Sörlvika, då fo
vi fäll na leva va". De var ju inte tjänt att de jeck te fiske pa
vintern då, å han mende, att bara is'n jeck opp, se skulle n fo fiske.
De hanne hände no pa svagåre pa sextitale.

x) lockef

Farsfarn att n Jarn Nills'n Körning han lärde n Erke v8n han
h8 han skulle fiske s8m va lakareven va trækroker. Han hete Nils
Mass'n n dan g8bben, å då han fiske lakan darr^vfjärn se hadde han
bara trækroka s8m var vass pa alle tri sier för d8m var jort ta
klöfter å såg ut se hanne " " å se trädde, s reva jöning m8rt'n,
se n dan krotjen feck vara in i m8n pa agne. Men de jeck an te ha
tjötte å fläske å te agn.

De var just har i Sörlevika s8m de jeck an te fiske. Vi feck
sitjen, jädda å^{x)} å abbarn, å se feck vi brax'n, å m8rt'n fiske vi
ojölett. Jädda å sitjen var no bäst, men ån de är fäll ingen ting te
förkaste heller.

x) ogyrdigt =
verhört,
vem har salt
dik punkten
under l.?

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Jädda hon tog man inalva borti, å se gatt d8m no ta rëggbene å, om hon sku törkes reckettet.

Vet du, ja ha äte törkeströmmingjen å, å den strömmingjen kalle d8m för "kramströmming". D8m ha härmt ätte Norebon å Skogbon d8m ha sagt om Nolingråstjäringen, då d8m ha komme te kötka se ha d8m hadd kramströmmingjen inne näsdutjen, å se ha d8m h8lle fram näsdutjen att ömse sier å sagt "most" att most~~ta~~ å "fast" att fastra. D8m va velltt att d8m skulle smaka pa kramströmmingjen, h8 go han var. Nä no var den kramströmmingjen goare än lutfisken, s8m fins te tjöpe nu, å se var n ju blolaka, se de var litte sälte ti n, å han var inte flaka, utan han äts va bena ti.

Ja mins då vi var oppe lanne å sälde strömmingjen na ganger, se komme na finner ne te kajen å se tjöfte d8m å strömmingjen. Men d8m jole inte s8m då vi smaka strömmingjen, att d8m rev n mitt i tu, utan d8m br8t åv n pa mitt'n å "m8ske" å åt, å hörje de var rakt otrevlett.

Erk Janesa utat han d8m hadde allten lite te tjöpe för, se d8m tjöfte aldre törfisken, utan d8m åt n dan spetaströmmingjen, å se speta d8m ~~xxx~~ jädda å åt.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Men jädä var ju se bellin pa den tin. Sex schelling marka de var
fell int na. Men de var de vanlige de om man skulle sälje na.

Tänk att Farn att Söderlund hadde v8re ute å rodd va ne "mesing-
drag" å se komme n i lan å hadde jädä över hala båt'n, å d8m hädde
ti sk8ttjära å sk8t him. De ska ja säje, de fans jädä pa den tin.
Men de fans inte na vinterfiske heller pa den tin. Ja de k8nne h8nne
att vi feck nan laka väste bätjen, dar de var öppet kring bäckmöne,
annars se vare inte vanlett pa vintern te fo na.

D8m rimsallte telläma jädä å sitjen å åt grav. D8m renche
först fisken å se rimme d8m pa litte finsallt, å se feck n legge
över dan å se jeck n ann te äta grav.

Ja mins mamma använde fetströmmingjen å hacke lava salat'n, men
hon var ju från Himsön. Men har i Nordingrå se tro ja d8m brukte
inte järna äta salat'n, för de skulle ju vara lötjen ti n å allt möj-
lett.

Strömmingssappa de är no goenn mat de om hon kokes reckett. Hon
ska kokes ta mjalk, men de är n del s8m koke na ~~KXX~~ ta vatt'n men de
val no blaskett de.

Salltströmmingjen steckte d8m pa n stenhälle d8m s8m int hadde

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

na ta järn. Men soteströmmingjen de var fäskströmmingjen de å s8m
laes pa tanga å stecktes se å se hädde d8m na ällbranner över å
se feck n stetjes. Men no jole n ratt för namne, han vart sote å.

Då vi flådde ån se spitte vi schinna pa na å se feck kvinfaltje
de schinna te ha pa struyrackhuve. Men pappa tala om att d8m jeck
an te draglär ti selan å, för d8m lä vara stark.

[stry-? (vr)]

Lakalevra de var ju de goeste ti fisken de, men int tog vi reda
pa na schärschellt, utan vi åt a ättes8m, då levra komme för, lava
anner lakatjötte.

Sikrammen de är ju n ^{el} dikatess de, tacka för de att int vi tog
reda pa han. Vi bara rensche darifrån na slimser hell na t8cke, å
se strödde man dit litte finsallt å se vare te vispe tell salte
hadde dremne. Gammalt se var de no te spara n dan rammen te jul å
te kalasmat. För han s8m tytje om sikrammen se är de na s8m kan vara
g8tt.

? (vr)

Ja mins ja frågde pappa om ent d8m tog opp nan nyjol i (han) ong-
doms ti. "nä alldre", sa n. Ja va levde d8m ta pa den tin då, frågde
jag. "ja fiske" svara n. "Hant d8m hadd fiske för se va skulle d8m
då ha levd pa fälla. N tarpar hadde fäll int na anne förtjänster då

[hans (vr)]

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

än de var te gå ^{le mangel} lägge pa nan dynje att nan bonne, å de var femti-
öre för e t8cke dagsvärk, å se om d8m då skulle byte sa na korn se
k8ste t8nna tjuge kronor, se de var te gå borte bra länje inna d8m
feck n t8nne.

Jo för se sk8t d8m å schärn men de var no dålett va bössen.
Men schältjötte de jeck ju an te äta, å för då de var lite ta anne
tjött se feck d8m ju inte vara se noga. Spetje se användes te sko-
smörje, å se såldes de na att d8m s8m använde t8cke att kokräka då
d8m skulle kalve, å se var de fäll bra om man skulle gärve läre.
Sagesman: Johan Ahlenius i Sörle, Nordingrå.

Haran han snares no å se fånges n ti järna å men de var inte se
mang s8m hadde järna dan. Å se såldes haran att optjöpara, de var van-
lett de. Men de ha vorte slut pa de å nu, storkarra ha stifte lagern
se d8m skulle ta alltehop, å smoman skulle ent fo na. D8m k8nne vara
dum bönren då d8m börje å hyre ut jaktratt'n att storkarra, se d8m
skulle fo svalje ti sa allt villebrå. Om n bonne hadde na pajker s8m
velde komma att n slant, å snare n hara, se skulle han plektfälles.

Då vi jillre himme se var de för de meste 8rr'n å tjädern å de
k8nne hånne att ^{det blev en} rype å, men få e ganger. Men jerpa feck vi. Men de var
låkt e pris; Tjädern en krona å 8rr'n sjuttefem, jerpa å rypa tjugefem öre.

27 22

Skjuten sat.

Sälspåde

En fångst.
Jakträtt

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935

ÅNG. NORDINGRÅ

Fgl. M 25

Sörklöpare

Omnell i
Körning.Torkad stäm-
ning.

Sälspök.

Å de var ta n Erik Pers'n Bjönås vi feck de för de var inte (na) aen
s8m tjöfte pa den tin. N Erik Pers'n tj8le söett han, se han var noga,
å ja mins de var te lägge huve 8nner vingen å latt f8gern fryse pa
de vise, om de skulle gå te säljen. De anren harre sockna d8m sålde
fäll att n Omnell Körning för han hadde ju h8lle pa länge å tj8rt-
söett, å se vare ju Bergströmmen i Salberg, å de var ju n storhannels-
gål dar Erke Nordlandersa bo nu. D8m tjöfte inte bara här hene utan
d8m for närett, för du vet d8m skulle ha väldige lassa, å mange hä-
ter s8m drog, då de bar å pa de dan sörtjörarresen.

För se sätte d8m strömmingjen pa spetta å törke å de sättes ut
pa solvägga, se strömmingjen skulle törkes fort.

D8m h8ll no lakan goare än jädä å abbarn är fäll å goare. I man
barndöm se vet ja inte å nan s8m h8ll pa va nan lax, de var no senare
d8m börje å ägne sa att han.

För se fans e n stenhälle ti var gål s8m d8m ritte mot äl'n å
steckte strömmingjen pa, å surströmmingjen stecktes å pa n dan hälla.

Å se slog d8m schän å för, å de spetje användes te mytje: då kräka
skulle kalve se var e bra te je d8m n betta pa tonga se jeck e lätta-
re te kalve. Å se te skosmörje å se användes schälspetje då d8m jole

tvårn, å de vart ent na dåligen tvålv h8le ja d8m sae.

8nner svagåre se vare ingen s8m sådde före mes8mmare, å de åre se rattne pären, se de ver fäll int just na te äta. Pa den tin se salte bönren in mytje tjött å hängde pa n (stagt) darre häbärje, se de skulle fo törkes e dan salttjötte. Då se koktes e tjöttsappa var enda sönda å var bonne hadde e ducktit e rotlann* å feck röttren se d8m skulle ha ti sappa dan. Ja mins Jorn Daniels-a d8m var stort e husall för d8m var fäll tie bårn s8m skulle ha mat'n. Då gatt d8m sla sa pa te koke strömmingsappa, å för te fo sappa dan litte tjäc-kare se gatt d8m hövle röttren, å då d8m r8le ti sappa då se lyste ne bra mytje dar, å se hadde d8m kleft strömmingjen i betarer å de var no te förschöke å leva ta de.

Vi fiske mytje vi darre Själandsvika, för de var g8tt om fisken pa den tin. Ja vi fiske ojalplett, men aldre vare te sälje na ent.

Pa hösta se slog vi lakan, å vi hadde rektige timmerkl8bber å slog va, å då is'n var stark, n tri fyre tom se de vartt bara s8m n ros dar vi slog, se k8nne ta se butjen sprack pa lakan, å de tog pa ännu n äns vatt'n. Se ljustre vi å mytje pa den tin. Pa vintern

Rödär.

(?) VR [stang]

Mat.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

Vinterfiske

då de var is'n över allt se skulle fäll fisken na stans å ta kväve,
 å de var ti na bäckmönne hell na kalltjäldrag, å då tog vi å sätte
 ryschen pa na t8cke ställe å feck fisken då å. Men annars se vare
 inte vanlett va na vinterfiske pa den tin. De jeck ju inte te sälje
 na fisk heller pa den tin, utan de åts opp allt va vi fiske, å jädde
 fläkas å se tog d8m borte röggbene s8m kastes bort å se törkes den
 jädde pa vädjen, å de vart ent gammalt fören han var tör, å de k8nne
 vale rejäl'n lutt fisk. Å då den fläkajädde skulle använnes se laut-
 tes a å vattedrogs, å se åt vi te jul å pa haljern saarn pa vintern,
 å då de var na särschellt.

Lakan se åt vi färsk, å han koktes, utom de ganger då vi jole laka-
 sappa. Lakan åts i ställe för strömmingjen åtva pären.

Ja tro knapt att vi ägne ass ätte nan ål de var no inte vanlett
 pa den tin. De var för de meste abbarn å nan m8rt å. Men brax'n, i
 matt him var de inte just nan s8m velde äta. Men darre Vågsfjärn se
 dar fånge d8m brax'n å. Min morbror från Jernsta feck mytje brax
 han, men h8 d8m laga tell n de vet ja inte.

Men de komme en för 8njefär femti år saarn å bosätte sa i Veda,
 å han oppfan de han vinterfiske å for pa alle sjöar å fiske va jädde-

kroka han, å han fiske alldeles bedrøvellett. Han fiske för mytje pa ning han.

F8gelägga, ja, no lettes d8m, å sarschelltt ådägga, för d8m for inte se langt från stränren då d8m varp åden ent, se de jeck lättare te fo tag i d8m. Lomägga är ju stor, men d8m ha bara två ägg. Grällen fo man vara förschektin te ta ägga från, för de är d8m ^[s] 8m vise va strömmingjen är nars, dar grällen är, dar år å strömmingjen. Men de år se smo e ägg grälla ha, hon ären/ störren än skata.

Seha föjel- ägg.

Edströmmen i Sörle han sätte fiskreskapem n lögdasafta, å se fiske n fale mytje om söndasmäran. Då tog han å pleckte govellit å ga att körka, å då han jole de se vare ingen s8m velde anmäle n för då körka hadde fott de s8m han skulle ha g8tte pleckte att lansman se var de fällingen s8m var se onn att d8m velde anmäle n då int.

Sagesman: förre torparen J. Hägglund i Häggvik, Nordingrå.

Förste tin så var de no bara bönren s8m var fiskarer ute Norrfällsviken, å de var no först sen skogsbruke han komme tell s8m bönren k8nne klara sa utan te fiske.

Fiske

Ja ha h8rt n sägen, att de var en s8m hete Nordin, å han var pa arbete i Ullånger pa varve dar. Å se var de se dålett pa jola, han

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

han hadde fott se lite å se dålett att. då han hadde kokt gröt'n se var den se svart att. d8m harme ätte n"de lag8mt ja skulle bara al-
tehop ditte hust8nna". Pa den tin se var de nog te stö pa strömming-
jen, för de d8m feck pa jola var se lite å dålett, se de jeck inte
an te koke gröt'n hal, utan han skulle kokes s8m n vattevälling.

Hand.
Fiske.

De var no inte bara bönren s8m fiske för, utan de var no alle-
hop, å de fiskes no inte för att de skulle säljes, utan de var för
te klara sa å fo na te äta. Pa den tin se hadde d8m no låge nät för
ja ha sett marre "häd djeb8ckta" dar s8m de var gr8nt vatt'n, å dar
se hadde d8m bögt bostären ta sten, å d8m forent langt ut utan d8m
h8ll sa i närhet'n, å de fans fisken pa den tin. De fiskes inte bara
strömmingjen utan de fecks lax'n å n dan gråböttingen å sitjen, men
sitjen se äre flere sorter: stegsitjen å havssitjen. Lax'n se äre
grålox'n å laxöring å blanklax'n. Strömmingjen se äre vårströmming-
jen å sloströmmingjen å klabbströmmingjen.

1) en vit i Mjällom
2) skinning som
3) som fisker på
4) på kisten fisker med flytgen.

Sagesman: Fiskaren, torparen Pelle Norlin Norrfälsviken, Nordingrå.

För se vare inte nan s8m förmente nan te sätte e jillet, om man velde
änna in pa knuta, men se fans e f8gern å pa den tin.

Julebrätt.

Vinga ta 8rrf8gern togs vara pa, se man skulle ha na te sope
spis'n va, å se användes de dan vinga te sope mjöle vad då man sku baka.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Ja mins ja fann n jädde, då ja var himme, å ja var fäll inte stor'n
kröst då ent. Den jädde fann ja darre "Binb8rstjärna" å hon var bå dö
å levanes. Då ja komme him va na se tog pappa, å speta na, å då hon
komme pa solvädjen se t8rde ne inte länje för/en hon stattne tell
utanpa, se int fl8gen komme att te äta na.

Jädde hon koktes no va schinne pa men ore de togs bort de.

Ja mins Söderlund i Sörle skulle koke n strömmingssappe n gang å
å då hadde sappa kokts se hart att strömmingsbena hadde komme in i
klimpen se han stack sa då han skulle äta. Då sa han de att näste
gang han skulle koke strömmingssappa se skulle n ta å koke strömming-
en ti en stuge, å se skulle n koke klimpern ti n anra se int de skul-
le fara i lag.

San ja komme te Fällsvik se ha ja färe å sk8te bra mytje schäl.
Då ha man ju färe å sållt hua, å spetje de ha man å sållt förståss.
Spetje de ha ja för de meste sållt te skosmörje, å bönren ha tjöft
se d8m skulle ha då kräka skulle kalva, se he d8m sk8re schiven å lagt
pa tonga na dagaf fören d8m skulle kalve se de skulle gå lättare. te
kalve. Pa senare tin se ha ja schird opp bra mytje speck å de ha an-
vänts te måle va, n dan schältran. Se hände ne n gang att ja feck säl-

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Säljelt

ULMA 7108: E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

je e schälhuve att en s8m skulle ha ne troligen 8nner föngsg8lve för na tr8lltyg. Men ja skaa ju se hua va de att huve sku tas bort se danne oflådd se ja var inte na för e danne, å de var se lidlett se ja ha inte v8re va pa nan t8cken afär saarn.

Sagesman: E.O. Nordlund i Fällsvik Nordingrå.

Ja mins vi s8m bårn se hadde vi na branner opp i marka å se var e en gang s8m vi hadde fott n 8rrhöne 8nner en bran. Int var de te äta opp a, nå de var falige saker de, de var ju sjalvaste paninga.

Men de tyckte vi inte om, att de skulle vale förb8ett te jillre va branna å snäre haran, å de gamlen tyckte att haran skulle plåges lika mytje te halle 8nna hunna i skojen s8m ti fastne ti n snare. Haraföttren de var ju klitföttren de s8m d8m kalles å d8m användes te klite murn va. Men man feck minnezför n hara san fot'n var borte å var bægge föttren borte se var e ont te vale å va haran. Då ja sålde haraföttran se vare vanlett talv öre för n harafot.

Fångst förbud

Men ja var bårn se var vi i skojen å lette kråkägga, men vi fann ent na, men skatägga då daremot d8m fann vi, men d8m jeck ju inte an te äta.

Äggvis

Se vare inte se noga h8 man h8ll tell pa för/e schifte, utan man sätte dar s8m de var leditt. å se vare samma h8 man jeck de var inte

Jaktstätt.

na förscheld ent, likt vare ju va fiske å de var inte nan fråg^apm
att de var nan s8m rådde om dar vi feck jädda hell abban ent.
Jädda hon fjälle vi pa den tin å de jär d8m ju än i dag, å lakan
han rensches ju, ^men levra borti lakan tog vi reda pa å de var g8tt
e tjöött de. Sagesman: torparen Johan Bergman i Häggvik Nordingrå.

Ja tro d8m ha äte ickorn å för. De berätttes om n dräng s8m sku ha
tjent ti n bongål i Valmsta, å se vare fäll na svagar se de var nätt
va mat'n, å d8m harmde de att han feck n ickorlänn^y pa n kakehalve te
fruk8st. De var mål de.

*kländ av
chorre.*

För se ha d8m ju salte lax'n å sk8re schiven å äte pa kaken.
Man säg ju att bärna att d8m ska äta strömmingsbena se d8m ska vale
stark. Se mins ja då vi var i Rävsn se dar trädde d8m strömmingjen
pa stickern å törke, se de vart spetaströmmingjen å han hadde tör-
kes ti sola pa vägga ne va sjön. Å se vare ju n dan gravströmmingjen
s8m salttes lite, å se åts n se rå, men de jeck te vattedra vanligen
saltströmming å, å äta grav.

Då man koke strömmingssappa se ska man först koke vattne va rot-
sakren ti å na pärer å. Saarn se jelde man strömmingjen å tog saxa
å klefte opp strömmingjen i bettar å se häddes strömmingjen å dit
för han var no lika halkoke s8m röttren. Å se reddes n å va smältmjöl.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

hell vetmjöl å se vare färdet te äta.

Söstra a Anna hadde fallandesot, hell anfalla s8m d8m sa för. Se varje n höst s8m de komme n tjäring å bar n duve, ti k8rjen, s8m hon hadde fånge pa ha vis, å se slakte d8m däva å na Anna feck äta hjärte å se feck a drecke blon mens de var värmt. No vart a Anna bra men om de var ta de hell de var na anne de vet ja inte.

Sagesman: torparhustrun Maria Bergman i Häggvik, Nordingrå.

Pa den tin se fiske no de gamlen tells d8m vart less å saarn se feck no pajka ti gåla börje. Men n Hans Ers'n han fiske se länje han levde han, iver utan vett. Vi fiske m8rt'n å abbarn å de hände no att vi feck ån å. Vi för v8m del tyckte no bäst om jädde, men de gamlen tyckte bätter om ån d8m, bå stekt å kokt. Pa den tin se skulle man je bort jädde, å de var no inte te je sa, fören va enda en ta släkta hadde fott n jädde, å d8m v8m var mytje bekant se k8nne å fo n jädde, å d8m s8m hadde fott för om åra ta ass, se skulle ne inte "gå ta" att int d8m skulle fo för vart år, de var s8m n se.

Ja mins n gamle Hans Ers'n stridde falett han å sa, att vi inte skulle fo fiske ätte hans äger. Se då han träffe pappa se stridde n va han å om e danne. Men pappa mende de, att då de hadde fiskes se

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Fiskerätt.

danne varn gang, över allt, för å, se han mände, att de skulle fo vära
likt nu å.

Vi fiske se vi bar him jädä pa klöftern, å vi k8nne säje klyschen
å. För de meste se vare kvinfaltje s8m skulb rensche fisken då vi
hadde fott na. Vi feck se vi k8nne fo äte se g8tt s8m dagligen från
vårn å fram mot mes8mmare, men saarn se vart e no slut va de dan nät-
fiske. Men n Hans Ers'n han rodde va draje va enda dag, han hadde no
schärschellt lüsta för, förmodligen. Iblan^{se i} se steckte vi jädä, å iblan^{vid}
se kokte vi na, men ån han k8nne salted in å ätas vintern ätte.

Darre bätjen se jole vi rännern å låern s8m vi feck ~~å~~ ån ti.
Men de var en s8m hadde fott öknarne "Påven" borte Ramåkern, han var
då parfeckt pa te stala ån. Ån han flåddes för de meste å schinne
de jeck no samma väg s8m jädä, å han s8m hadde fott e ålschinn, s8m
var rektet, han hadde ent fott na lite han ent.

Se ha vi na lämningar ätte nan fiskreskap s8m kalles för "katyscher"
ne va br8nsvika å de är s8m e spjälur s8m är arna lang å nest8c-
ken ne i stranna.

Då jädä stecktes, se stecktes a ensammen, inte ti na smör hell na,
å se åt vi no pären åtva å jädä sku no vära i ställe för strömmingjen.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Jäddsappa åt vi mytje å de var no va spa ti, d8m r8le ti nan mjalk
men de åts inte na mytje åtva, ja möjletvis nan kakebetta tog vi
kanske. Men inte na smör då vi hadde jädda, de jeck no inte för sa
de ent. Men rammen ta jädda de samles no, men h8 d8m bar sa åt va de?

Å se ha vi brukt fott arende-strömmingjen, å de ha v8re n fjäling
var år från d8m s8m fiske pa f8gelskäre, men då ha vi alltern fott
tjöft rest'n å för ha prise v8re tri kroner fjälingjen,
Sagesman: N.E. Näslund i Näs, Nordingrå.

"Men ja var himme se vare vanlett te fiske för alle bybor, å de
var inte bara bönren å tarpåra utan de var na utava å. Å d8m fiske
alldeles olag8mt, å de såldes salltströmmingjen pa den tin, å de var
te jara strömmingstjärella, å lägg ti, å sla ijen å se såldes n att
storhandlara: Öhlen i Sund, å Sjödin i Häggvik, å d8m då jeck gålför
å tjöfte. Ja mins Öhlen då han komme; å se viste n ju att han var
s8m n herreman, se då han tog opp döra se sa n "schym/jå sop, Öhlen
komma", men han vart ju s8m n dyngstamp han å inna han dödde. Lax'n
han sålde d8m ju att handlara, å se for d8m å roddk ut å sålde att
storbåta s8m jeck, å d8m s8m hadde fott nan lax se k8nne legge ut
pa draje å vifta att de dan storbåta, se stänte d8m se d8m vart åva
fisken. Men de var fäll int se rolett n gang då a Öhlings Merta skulle

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

Strömming-
upplevelse.

falje n dan storbåt'n te Härnösand å hadde rodd dittel Nöslund darre Bönhamna å han skulle passa båt'n å han vifta att galigen båt se a Merta gatt falje te Sundsvall. Ja mins Nöslund gatt ro te Rövsön å tala om elände, se d8m skulle fo veta ne himme.

Ån de fack vi iblanmå då saltet han in, å de k8nne gå tell pa de vise, att då han var rensche se levde n ju ändå, men då kastes n ditte strömmingskare å feck samma pa dar, för strömmingjen var no inte se hart packe darre kare, å se feck n fäll legge dar tells pa vintern å då var n ju salte.

Vi jole spetaströmmingjen, å de jeck tell pa de vise att vi jelde n, å se trädde n pa sticken, s8m stacks jöning gana, å då han hadde vorte jöning steckt pa sjöbovädjen se tog vi him n å laen ti svagen s^altalaka å saarn se stecktes n pa glöa, å de var samma namn pa n då han vart steckt å.

Men vårströmmingjen s8m var fet se k8nne vi vattelägge å se åt vi han grav.

Viklunds a nole märka d8m for ju å ävles å feck nan lax d8m. De var n gang s8m Öhlingen tog å frågde Viklund: "fo je nan lax, nan gang då å då". De änt na då å då", sa n Viklund, utan de är "då å då". Men om

d8m s8m feck na k8nne halle ne himlett, se var de väl se bra. Då vi steckte strömmingjen i Rövsön se var de ömest. s8mle steckte ti n sangryte s8m jeck an vänne mot äl'n å s8mle hadde stenhälla, s8m d8m ritte de dan k8rsche 8nner, se de stecktes pa de vise. Men putta inte vare nan s8m steckte ti na smör ent, å inte vändes strömmingjen heller utan vi åt n direckt borte gryta hell ta hälla dan.

xj sänding
gryta.
Jfr s. 148

Pappa att n Rosander Veda han rodde pa 18tt'n har i Rövsön, å se var n se snål, att då han for him te jul se tog n spetaströmmingjen va sa, s8m han skulle ha i ställe för lutfisken. Då var en ta granna hans i Veda lidlen va n å jeck dit å kaste in n lutfiskhalve, se han skulle fo tjänne läckta ta lutfisken han å.

Sagesman torparhustrun Erika Ahlenius i Häggvik, Nordingrå.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

"De vet vi från vore föräldrer att de försten s8m bosätte sa har i ne han krokan se livnärde sa va te jillre å fiske. Mytje gammalt se bodde utava faltje ti kåkan pa löta, å de var ju inte n sån paning-ti s8m nu. De var fäll inte na anne te klara sa pa om vintra än te jillre å snäre. Men då vare ju n ti s8m de var förb8et darre alme-nacka te snäre haran. Men no alltern k8nne ne hånne att d8m tjyv-fiske ne ti snären å branna ändå. De s8m var fott 8nner n dan tin

De som
inte hade
jillre utan
best om
stuge ett
bit i

Fångst under
förbjuden tid

se jeck ju inte an te sälje för då ha man ju v8rte fast utan de var te fära i mjul å äta opp e.De var ju tjänt, å de ha fäll v8re san urminnes tider, att haran ha hadd n ves ti s8m han ha hadd parningstin, å då var n frilyst, men de var från riksdan de, se de var fäll int nan s8m sa na om de.

Nu äre andra förhållande än för.För var e inte se noga h8 man var pa för schifte å jillre hell snäre.Ja hadde mine branner oppe Sörleberje å de var ju pa Petter Norbergs sjifte, men de var ju inte nan frågan om h8cken s8m rådde om schifte då ent, vi hadde ju inte nan skog sjalv pa den tin.Men då vart e ju de han jacksrättsinnehavara å d8m stifte ju lagarn å se tellkomme djurschyddföreningen å d8m h8ll ju att villebrå skulle plåges, å de skulle inte gå an te jillre.Men de var ent se noga om d8m sjalv sk8t vint å såre n hara, för d8m hadde ju låga pa sin sie.

Haran han märkvärdit g8tt e tjött å d8m s8m ha k8nne se ha ju stuva opp n å jort mange särtes rätter borti n.Ja mins ja var tell skolärrar Boman å sålde n hara.Då bejole ja en å tjugefem, men han plutte ne n tell n krona, för han velde inte je mer sa n.N krona var bra för meg, te fo, då ja hadde gått ännu in te Bölen.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Pris på lease

Räven de var ju de märkvärdigaste fångst'n de, för sjinne var ju se dyrt. men tjötte de jeck ju inte an te äta.

Men pa våra se vare te söfte pa å lete kråkägga å de var mang s8m lette d8m. Å i man fars ti se lette d8m sjöfågelägga å. Han tala om att pa "Långskäre" se k8nne d8m finne oppr8ga jelskopa va måsagg. Men de var no bara te husbehov för de lä vara böter pa te fån ta sjöf8gelägga, se int jeck e te sälje na ent.

Vi for ju å jole opp nan f8gel å, nan gang, te husbehov å då tog vi ju vara pa dun s8m användes te na k8dder, å se bofte tjädern se tog vi reda pa fjären borte vinga, å d8m användes te de han brönaggen.

D8m ha no äte bra mytje scheltjött för se de ha no sk8tes å slä- jes bra mytje schel. Då scheltjötte ha vattdrejes se no var de nage- l8nna, å no ät faltje sämmer mat än scheltjötte, då d8m ät gron de han harskape, ha ja h8rt talas om.

D8m s8m inte hadde schelspetje se feck tjöpe, å ett kilo speck årligen, de var de minste s8m behövdes, ti var gål. De skulle ju vara litte te skosmörje å se skulle d8m ha litte att kräka för d8m brukte ju je d8m n schive pa tonga tri dagar fören d8m skulle kalve se jeck e vest lättare te kalve, h8le ja d8m sa. Å se ha ne sålts spetje

JULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRA
Frgl. M 25

äta skött

Sälspäck

att garvara. H8 d8m ha jort va (den) vet ja inte, om d8m ha trant opp
e hell va d8m ha hadd de tell.

Se jeck ju schinne an te mytje. Gammalt se vare fäll int nan s8m
k8nne garve utan de sämskes ju allt himme. De var vessa ener s8m
sämske å då jole d8m att flere byar. Vi ha en, än i dag, har i Fälls-
vik s8m än i dag ha sina fäders yrke. Han är sämskar. Men numera se
förekom e danne se lite. Ta de dan schelschinna se ha d8m jort mytje
pjäxer, å d8m ha sämske å jort d8m sjalv schälschytta. De dan schel-
schinnpjäxer ha schelschytta hadd pa sa då de ha v8re kallt pa
vintra, å d8m ha klara sa då de ha v8re änna te trattifem grader
kallt, för ja tro knappast de fins na värmare skor. D8m ha ju gått ti
mytje t8ckedan skor för. Bönren ha ju å hadd hästbänglingskon å de
ha ju v8re na liknande men d8m han ju v8re vacker ~~d8m~~ mot schäl-
schinnpjäxer, för d8m ja ha sett ha då v8re ful jort alldeles förskrä-
tjelett. Men de ha ju v8re de att d8m ha jort d8m sjalv å.

Se joles mytje hansker ta schelschinn å ja mins de var n g8bbe
darre Kåstaänje s8m hadde ne bärmschinn s8m var ta schelschinn, å
de var mytje bätter än d8m s8m fins nu å är ta 8ljetyg, för de var
bå start å de rann vattne ta ne å. De rask (e) i flera år.

43
de? (VR) 43

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

(e) utgåi!
VR

Morsfarn man var från Fällsvik född å se tjende han i Öden när Nordlöven, s8m var storhandlar, se han feck falje Nordlöven flere reser då han for va de varar han tjöft hop å de bar å ännu te Hällsingland för de meste, å kanske te Stockholm, å, ja vet inte de reckett ent. Då d8m for se danne se hadde d8m dräll'n, s8m väven kalles för på den tin. De var de huvudsakligaste de. På den tin se vare ju g8tt om haran, se Nolöven hadde tjöft hop mytje hara å, då han for, å de var no inte se dyrtje intjöp heller, alle ganger. Nolöven dan for å bjudde in bönren, då d8m for från körka på söndasmedagan å se hadde n fäll na te bju på, se bönren vartt fäll förmögen se d8m handle mytje. Nolöven hadde ju na litte ta vart för han komme him va mytje va "Hällsingemjöl", d8m kalle, s8m var te bastmattern, å de var ju ont om mjäle på den tin, för de var ju svagåra, se de var no te ävles om man skulle ha na te byte bort.

Handels-färdes.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

Ja sett just å kom eh8g då vi snare haran. De bäst te sätte snaren ti ne sp8r dar haran ha sprangt flere ganger, å de är inte lönt te sätte dar haran ha sprangt bara en gang ent. De var n gang då ja jeck å skulle vitje s8m de var n hara i väg, å ja skrämde opp n, å han åtte stijen å ratt in i n snare s8m ja hadde dar, se ja såg då han fast-

Handsvarning

ne å se stula n vänne å for att sia. Se sprötte n tell n par ganger å jålikan i de, se låg ent n dö då ja komme fram. Int var de na jur-plågeri ent.

De danne te jillre å snare de var ju bara för vintern, men se fort de jeck opp se då bare ju tell ti fiske å i gamla tider se vare in-te bara d8m s8m var bosatt har hene utan de komme Gävlefiskara å s8m låg har över s8mmarn å fiske ti hamnern, å se tjöfte d8m ju ström-mingjen ta anner fiskara å mytje se bytte d8m fäll ti bränvine å, för de dan Gävlefiskara hadde no va sa.

Pa svagåre se vare no knalett för mang s8m hadde dålett e jol-bruk, för de var ju snön te mes8mmare å se vare ju is'ante viken langt fram pa s8mmarn. Ha d8m inte fott börj å fiske se int vet ja h8 de sku ha gått te klara sa.

Jo vi vet, i gamla tider se vare dålett va jolbruke. Då n han gam-le Ahlenius, s8m nu är dö, då han komme te Sörla se var de himmane se dåljæt, se d8m födde inte mer än två kor, å då vare fiske s8m var de huvudsakligaste, å de fiskes strömmingjen å fisken. Gamle Ödlund hadde pa de vise att han låg ute mytje pa Germandsön å då hadde n allten nan strömmings-laka va sa å na kakebettar, å då väntern sa

isom forme

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

allterm te fo na pa sjöta häll näta se han skulle fo jara opp äln
 å stetje ännan han la sa. Smott om hadde ju Ödlundsa från början, se
 de var inte frågan omm att han skulle fo nan matsäck va sa pa sjön
 ent.

(i) VR

För n h8nrefemti år saarn se lä ne vara mytje fiskarer falett, å
 då var e sjöboern bakatell, darre Nordlanders darn i Kåsta, å se var
 boern pa Sörlsia å pa Kåsta sia å pa Langskäre å Bäckerhalmen, å de
 var bönren ännan från Binböle utatt pa s8mmarn å fiske. Pa den tin
 se var fäll inte n bonne stort mer än n tarpar är nu, för jola schöt-
 tes ju dålett å se vare ju flere svagar. Men de var den möa, att de
 var de han strömmingstjäringen s8m komme å skulle ha strömmingjen.
 De var en s8m hete "Lat Olles, Brita Stina" de var n t8cken dan en
 s8m brukte gå å fo strömmingjen. Hon blande hop Cognac å bränvine
 å serappen, å se feck bönren n sup se k8nne na fo halvfjälingjen å
 mer ta var å en.

en juldruk
 och fiske.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRA
 Frgl. M 25

*Shim-
ning
bör.*

Vi hadde hyrd ta Kåstana se vi hadde fiskrätt'n, å Sörlvika är
 ju lang se vi brydde as, inte om te ro him, utan vi då vi hadde säte
 krotjen se rodde vi i lam, å se jole vi opp äln å se låg vi å såg
 pa h8 de komme "l8pp" pa "l8pp" å jekätte stranna å se strax inna han

komme ditte krotjen s8m vi hadde sætte se hadde Edstrømmen i Sørle sætte e laxnät å de var langt se de raxk langt ut.Vi hadde trodd att strømmingjen skulle gå jöning näte för de är ju se store masker ti ne laxnät.Men de var de s8m inte han jole utan han jeck utaföre i krok å se komme n inte i lan se han tog krotjen.De var ju se att Edstrømmen vänte att lax'n skulle komma inefrån vika,för de är ju se va strømmingjen att han kom inefrån å ska ut då han går pa sjöta å krotjen å se äre fäll va lax'n å.Nu då strømmingjen inte jeck i jöning se jeck vi å klaga för bönren i Kåsta för vi hadde ju arende fiskvattne ta d8m å skulle vest betala var sjuenne fjäling å då förlöre ju bönren å pa att Edstrømmen hadde näte dar, se d8m föranstalte se han gatt ta darefrån e.

[ore]

ULMA 7108 E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

De flere sortes strømming:pa vårn se går först "isstrømmingjen" å litte senare se går n han "löpstrømmingjen" å då han ha gått se kom n han "gangsstrømmingjen" å de är n strømming s8m går pa va velje å om de är flere sjöthag s8m är sætte se går n pa hag pa hag å lägg ne d8m 8nna för 8nna, å om de inte är sjöthaga te gni sa oppet se ska n bums gni sa han, se då far n oppet stena.Pa hösta se ha vi n sårt s8m vi kalle för stregelstrømming å han går pa sjöta

s8m e stregel å iblan se sänk n sa å går änna ne va b8tt'n.

Se äre se 8nnerlett. Nu äre falkmängda s8m ska nöte bort strömmingjen men för vare minner falk, men d8m åt mer strömming än nu. Ja si barra pa n Mattes Berglund i Björnås han var ju fiskar men han var ong, men d8m fiske se han åt sa le pa strömmingjen. å nu san han ha slutt opp å fiske se tjöpe n bara n halvfjåling vart år å ändå se är d8m se pass stort e husall.

Gammalt då d8m jole surströmmingjen se häddes strömmingjen ti ne kar å se vägdes e tell vessa skålp8nn grovsallt pa fjålingjen å då de var jört se vek d8m opp schortärma å stälde sa bredda va kare å menske pa va strömmingjen darre kare hell de var bätter om de var e trag å de menskes tell de var s8m n sås å då salte då hadde dremne se häddes strömmingjen ti fjålinga å se slogs d8m ijen se de feck börje å sunne. Då de vart surt då skulle "svicken" öppnes de var då två vecker hadde gått å de var för att int de skuåle "sprängäsa" å ommpent de fans na "svicke" pa fjålingjen se vare te jara dit en då.

Ån de var no goen mat de då han vart steckt pa glöa, å då de var öppenspis'n se vare ju bara te kaste'n pa glöa, å de jeck fint de.

Då vi åt strömmingjen för, se dels, se åt vi opp bona å dels se feck

ett luft
hil som
fys opp
för ett
luft stulle
för hult
å fägn till
mal en
hilon fyp.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

ju kräka fara väl å d8m.

49

49

Lax'n han ha no räknes för n goeste fisken han. Laxsappa å grav-
lax'n .Men fiskara sjalv ha no inte råa te äta lax'n d8m. Ja d8m ska
ha fott mytje då se d8m ha k8nna tej å na te husbehov.

Men n han "klabbströmmingjen" s8m vi fo pa klabbsjöta om höst'n
de är å fet å fale go n strömming s8m de mang s8m tytje om.

Se ha vi alltern hadd de martje pa is'n darre Sörlvika att om
han ha dreve in i vika se ha ne vorte bra va fiske in i vika. Men om
de ha vorte nordost'n å is'n ha drev ut se he ne vorte dålett va
fiske in i vika.

Sagesman: Torparen Johan Söderlund i Barsta, Nordingrå.

"Pappa man var fale h8ga te fånge räven å han brukte jillre va
saxa för de var ju lavlett pa den tin. Se sålde han allten schinna att
opptjöpara nörefrån.

Då han komme him å hadde jillre nan f8gen, nan gang se vare te
pl8cke n å svee ta n fjune. Se skulle man ju sprätte opp n å ta ut
kräven å inalva å se kokte vi tjötte s8m anne tjött å de åts. åtva
pären s8m anne tjött. Vi brukte för de meste ha de danne te meddas,
kring klacka halvfem pa aftan. Men dun tog vi reda pa å hädde lava

Fägelhött
kades.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

hönsdun å använde ne ti k8dda å b8rstra. Men först se skulle n ju spris n dan dun å de jeck tell pa de vise att först se häddes e litte sallt ne i b8tt'n pa gryta å, se dun över å se då gryta hadde stått n stan pa äl'n se spratt de dan salte opp dun, å dun spridde sa pa de vise se han jeck an te k8dda å b8rstra.

Se kokte vi jäddsappa bra mytje å de jeck tell se att då jädda var rensche; tejen inalva borte na, Se slog vi vattne ditte gryta å hädde dit pären å röttren, å då de hadde kokts e tag se de vart bra se vare te re å va mjalk håll smältnjöl å d8m s8m inte hadde mjalke se använde no vattne å redd å va, se sappa skulle vale litte simmigen.

Å de dan hara-schinna d8m sålde pappa att d8m s8m jeck nörefrån å tjöfte hop.

No vet je att de jar satt tell om man jillre å fiske mytje, se val de ju mange mål de.

Pappa fiske no å bra mytje å han hadde n lakarev s8m han for å sätte då de var mistet å regnet, å han feck bra mytje. Ja tro kroka s8m var pa den reva var ta jene, se pass grov s8m n blyanspenne. Se feck n ju bra mytje abbar, å vi kokte no å åt bra mytje abbar å hellst storabbarn. Jädda hon rimsaltes, se vi åt a grav. Ja h8le talas om Tallbommen

Fånga lake med träbålar.

**) ene.*

i Fröstvik ^{fiske} fale mytje jädde å åt grav. Se steckte vi jädde ti smöre
men no vare d8m s8m steckte ti flytjen å, de var presis s8m man hadde,
ne danne.

Ja h8le talas om n jesell, s8m var opp. Högfärstjänna å mette, å då
de vart aftan se jeck han te Körning, ti n gål dar, å feck koke n dan
abbarn han fott. Då såg gårsfaltje pa n då han åt, se d8m frågde h8
han k8nne jara se danne å äta va bena ti, s8m de var. Då svara jesell 'n
"Då man ät se hanne va bena ti, se är de bå s8vel å brö".

Sagesman: torparhustrun, fru Bylund i Jeresta, Nordingrå.

De ha no f8nnes storjagara för. De han Nordins i Fällsvik de var
d8m s8m k8nne de. A Sara Kajsa, s8m nu är utat han, hon hadde två brö-
rer, en var ju i Fällsvik å en ta d8m bosätte sa darre Bönhamna å
var fischar, å han komme sa för. Han tjöfte himmane ta svågra te slut
darre Näsänje, för de var n han "Grön Olle" å Engman darre Ramåkern
s8m hadde de himmane i lag å då vart tjäringen ovänner, se d8m sålde,
å se tjöfte n han Nordin, men han jaga å fiske ändå fast 'n han var
bonne.

Tarpe gamlens de var bara pa åra, se de var ent lönt te arbete opp

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

x) blev väl-
brigad.

x) uppläses
på vissa st.

de na för de f8ll ju tebaks te himmane då vore var dö. D8m hadde kon-
 men gatt tjöpe mytje att a. Pappa var mytje pa scheppsödje s8m fö-
 rekomme bra mytje för, å se pa s8mmara se rodde n pa sjön. Va börjen
 se vare no bra dålett för n, men pa sjutti å frammet att åttitalen
 se börje ne pa gå litte bätter, för vi båna börje å växe tell å, se
 vi k8nne jalpe tell va sjön. Men tells vi vart se vi jarte tell se
 hadde ne inte gått na bra ent, å då gatt n ju ha 18ttkarn s8m skulle
 ha n fjäldel å se skulle n ju ha sjöreskapen i årning å salte, se de
 var ju inte se fett ent. Ja de var pa de vise att de velde gå mer te
 baks än fram för n. Den tin se gatt tarpara arendere ta bönren, å pap-
 pa feck betala tie kroner för notfiske å fem kroner för sjötfiske.
 Notfiske de var för de meste ätte Mjösjölanne te viken å nan gang
 pa Lasmen å Högbonn. Men sjötfiske de var no huverodd'n, å de var pa
 Lasmen å Högbonn de roddes. Men gammalt se tro ja de var ingen ord-
 ning: för bönren rodde hit änna från Orsta, Tollsätter, Edsätter, Räv-
 ön, Älgsjö å Mjösjö. Å men "Gävlefiskara" var har, se no tö d8m aren-
 dere ta na bönner för ja mins Mjösjö bönren hadde sätt opp sjöbo-
 ern att d8m darre Bönhamna.

Men te sist se tog n Sjölander Barsta å prosesse va bönren inom

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

*Arrendera
 fiske.*

"Näsfjälningen" för d8m börje å velje ha n t8nne strömning i arende för åre, å te sist se to d8m pa velje ha ännu tell en å n halv t8n- ne huvvelös strömning. Då tyss fiskara ha samma ratt s8m bönren te fiske, se d8m ena sa lava n Sjölander å vant pa de, att d8m skulle fo fiske tells bönren skulle k8nne komma å bevise att d8m ågde fisk- vattne dar d8m tog arende, å de k8nne inte bönren bevise, se fiskara vart fri de dan arende att bönren, å de var pa sjuttetale. Men ja tro d8m for å betarte nan fjäling ändå, se de skulle vara s8m n ordning, å de fortjeck ännu te krigstin då slutte vi opp alle hop å betala na arende att bönren, å d8m ha inte k8nne tej ut na heller.

Mytje gammalt se vare d8m s8m k8nne sätte ut na "vasab8sker" å se hadde d8m fäll na k8ns då i närhet 'n å de var ju se g8tt om fisken *7 någon slaps mytje de.* då se de var inte se noga h8 de var för tellställning, å de var mytje m8rt s8m jeck ti de k8nsa, å senare pa vårn se hadde d8m ryschen dar va de dan vasab8sken, å de fecks mytje jädde.

Å se vare ju de han siknäta vi hadde, men int feck vi se mytje de var bara se pass se vi feck na te äta, men inte se de var na te säl- je. Se brukte d8m fiske lax 'n pa reven har, å de var n ti s8m de lä fiskes mytje. Ja vet ent, no kan d8m ha ät opp mytje å har, men de ha no v8re se att d8m ha vellet såld de s8m ha gått an.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

I pappes ti no mins ja han feck ån å, men int na vidare än att de rack te äta ent. Å se feck d8m ti de han Mjösjöinsjögan bå jädä å abbarn å brax'n å m8rt'n å, feck d8m. Men de åts no farskt, å se saltes e in de d8m inte rådde va äta farskt.

Lakalevra ha de gamlen hadd ti na medesiner pa na vis, men h8 de ha v8re bra för de vet ja inte. Om man hä lakalevra pa n tallrick å sätt ti sola, se dremne^{x)} na alldeles, å ja vet ent om d8m ha tej in na se för.

x) smalt

Gamlare ener har hene ha brukt speta strömmingjen, san vi börj å minnes, å de var s8mle s8m hadde ännu tell n tjuge spett, å då vart spett var mer än arna lang se var de mytje strömming de. N dan strömmingjen se dels stæckte d8m, å se åt d8m n rå å. Ja mins g8bben " nol pa backen han tyckte n dan spetaströmmingjen var då go alldeles.

Mens broern i Fällsvik var himme, se for vi å sätte laxreva ätte b8tt'n å feck nan task^{y)} iblan, men han åt vi no opp farsk.

Nota k8nne vi dra pa kvälla å iblan, men inte steckte vi faskströmmingjen, utan vi hadde no nan strömming s8m var fask va ass, s8m vi steckte pa naghälle å åt, men vi låg å vänte pa att de skulle löpe nan strömming, se vi skulle fo dra.

x) "Farsk eller långa, vad det nu heter, en stor fisk vänta på som lax eller som stora gjäddor." (enl. uppq. i brev av uppst.)

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Men se hadde vi e fale pahäng va de han strömmingstjäringern s8m for
 har för. De var t8ckedan utava-falk s8m hadde smott om å se hadde tjä-
 ringen börje va ne danne. De var socken-bon, men d8m k8nne vara bra
 langt från ändå, ännu från Åsäng var d8m. Men de var d8m s8m hadde v8-
 re bönnen å, å hadde förmanen men jeck ändå å tegde strömmingjen. D8m
 komme å bjudde pa kaffe å brö, å se bjudde d8m pa n sup å. De var t8c-
 kedan serapsbränvin d8m bjudde pa. De dan strömmingstjäringen jeck
 te alle fiskarhamner, se d8m k8nne fo n tri fyre t8nner strömming kring
 sockna, s8m d8m hadde lemt opp te nan sjöbo här, å nan dellan där, å se
 pa sens8mmarn då se komme d8m roenes å tog reda pa de danne s8m d8m
 hadde tegd ehop. Då de dan strömmingstjäringen komme ti n hamn se var
 d8m allten bekant ti n gål, se d8m kvartere in sa dar, å se tegde d8m
 hop strömmingjen å brukte fo n halvfjåling ta var å en s8m hadde n
 sjötgåt, å de var se att vi hadde två båter, se vi gatt je n helfjä-
 l^{ig}, men pappa velde inte jästes na mer än de anren för de, han tyckte
 inte om e danne reckett. Då d8m hadde fott hop då, se stog d8m å jelde
 d8m å, s8m anner fiskara. Å se tjöfte d8m salte å salte å se hyrde d8m
 in strömmingjen då tell d8m feck tomme komma å hänte n. De var se mytje
 ta de dannen se vi var se le d8m. En s8mmar se räkne ja att vi hadde

als

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

V sid

g8tte jedd bort tri t8nner strömming, å den s8mmarn se hadde vi fiske lite, se`m8tt de dannen ha färe å va alltehop. Teggelappa d8m var drägligare d8m, för d8m var belåt`n va strömmingjen ti ne öskar d8m, å tacke för de. Men se hadde d8m inte nan plägning heller d8m.

Strömmingjen se for d8m oppe "lanne" (efter Ångermanälven.) å bytte te spanmån helst 8nner svagåre, å de var mytje båter s8m var ute å bytté då. De tö no varz ont om pañinga dar oppat å, å se behövd8m no spanmån har hene å. Dê var no svagare sä har hene ätte kust`n än de var oppet "storlanne".

De gamlen tala å om att d8m for te stan (Härnösand) då, höst å vår å bytte bort strömmingjen ti salte å nan mat, å se vare fäll brännu- vinskaggen å s8m var de viktigaste, d8m tö fäll bränne na sjalv å förståss, men de skulle fäll allten vara na bätter.

De tö no ha v8re ömmest för. De var en har va Mjösjöboern s8m jifte sa å d8m vart storte husall å hadde fattit. Men han hadde bössa å for å sk8t nan schäl å se bytte n sa mat`n för schälspetje. D8m tala om att d8m brukte äta schältjötte å. Näringa de var no fiske å se spinratjen. Fiskara redde line å spanmschalv å bant sjöta å. Ja mins mora min redde line å spanmgane ti två par sjöt å sexti arner lärft pa vintern.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Int ha ja h8rt att de åts schältjötte na mytje ent utan de var i nö-
 fall de pa svagåra å i nötider då d8m **ha**dde mytje lite te leva va.
 De varent te fo ta komun då s8m nu ent.D8m tala om att s8mle vårer
 då de var schälis'n se k8nne d8m sla nan schäl å,men annars se vare
 no bara d8m s8m sätte opp huve s8m sk8ts/De s8m syntes pa vattnet/
 Men de var na vesse ener s8m hadde schäl näta s8m d8m fånge schän va,
 å de var en darre Barstahamna å s8m hadde de k8nstern.

Farn att a Nordins Sara Kajsa han sku tell å vale ätte^{v)} han, då han
 var ute pa schälis'n.De lä vara g8tt om schän de åre å han ga sa för
 langt ut,å is'n schöngres, se de bar å te sjöss,å han hadde v8re bor-
 te lämje,å han hadde g8tte äte de han pisse te sist.H8 de var se had-
 de n fäll dreve pa Storön.Men då han drev e lan se var n se slut, se
 han 8rte inte gå i lan.Men då hädde n bössa pa rödjen å då 8rte n
 gå i lann.Han hadde fäll v8re ute å bäre bössa se fale mytje himme,
 se han var se van va ne, att han inte k8nne gå utan bösse.Nordinsa
 dan de var falige sjytter de.

Se for d8m no å bytte bort schelspetje oppet ån å/vid Ångerman-
 älven/ d8m bytte fäll att sa mat'n,å se va garvara, se vare fäll na
 lär å t8cke.Gärvara behövde schälspetje d8m.

Som man kunde vilje å b.

*4 bli effel
villomana.*

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

De berättas att d8m ^{s8m} h8ll tell på Lasmen å fiske se skulle vara från Torshälla. Då kom förordningen att de skulle vara e kapell ti varhamn, se d8m gatt bögge ne kapell dar på Lasmen å. Men se n gang, då de dan Torshälla fiskara for him, se segle d8m i kvaf, å de var de sisten s8m fiske på Lasmen, se då vart e slut darre den hamna. Saarn se flyttes kapelle ditte Bönhamna. På vintra se ha no de dan Gävlefiska ^{ra} använt kapella te förvara fiskreskapen ti för de ha ju int bodd just na falk ti hamnen för vintra ent, utan d8m ha flytte ut på vörn. Men då de var svagåre, se h8le ja d8m sa, att d8m åt barkmjölkaken å d8m feck no förschöke fler e delar d8m s8m hadde smoft om, de var te förschöke å jillre å snäre å på den tin.

Sagesman: torparen Johan Ödlund i Mjösjö, Nordingrå.

Då ja to på minnes se jillre å snare vi mytje å de var ent na förbset på den tin. Ja hadde n bror å, s8m jillre å snare mytje. Men vi hadde ju ingen skog sjalv utan de var te fråge bönren s8m rådde om skojen om vi skulle fo jillre på schifte deres. De var no bara för att vi gatt hagge ne na b8sker för te stänje kring branna. Men iblan se framvi na b8sker s8m låg på backen å, å då frågde vi inte na. Se de var no inte för att vi jillre haran å f8gen, s8m vi sku fråge, utan de var

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Fångskrift.

(8) (OR)

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

no för att vi skulle fo hagge ne na smob8sker te jara haga ta kring
 branna, annars se vare no inte se noga. Haran ^(he) vi "fiske" rakt mytje
 ti snaren om vintra å vi sa allten då nan komme från skojen; ha du
 fiske na? Vi brukte no äta opp bra mytje hara, å vi jole s8m n skra-
 pamat å ² åt åtva pären, fast'n int var n fet ent. Men de var fäll int
 se. tjinkett pa den tin. Men schinna d8m såldes, för d8m var se t8nn se
 d8m d8gde inte tell na. Men de k8nne vara g8tt om f8gern å pa den
 tin. Å nu äre förb8sett te jillre, men ja tytje de fins ent just nan
 f8gel ändå. De är fäll nan s8m schöte om de å/Det skulle vara en All-
 makt, s8m ordna det så/ Men ja var i bårn, se farde ja inte va se noga
 h8 de var s8m te leva himme. Men ja tro att de var/ent se g8tt te leva
 pa den tin, för de var/ent då s8m nu, utan d8m arbete inte pa jola se
 mytje, å ingen likhet h8 d8m feck heller. Se d8m k8nne inte ha na mytje
 mat då ent. Lite pärer feck d8m varn gang, å då se hadde d8m se lite
 vett, se d8m sätte pären utan tomfar ³ å, all-deles för tätt.

ha lora

om fängst för-
bud.

Jordbrude

tomfar = tom
fära.

Vi hadde n granne: Sjölandersa s8m bodde bara pa tomhageletta ⁴ å
 d8m var no å tv8ngen te ävles. Å vore gamlen var no å tv8ngen te äv-
 les å jillre å snare om d8m sku reda sa då de var dålige åra, å pa

*Fäll. 3 som en flytta tv vändelkabet kätt var kakt, men kunnin in
 flytta. 3 var annan fära. 3 voren byu, för som ej vilte reigutuf.*

den tin se var d8m tacksam te fo n kakebetta, ja mer tacksam än om
de är en s8m fo ne krås nu. Ja de ha hänt mytje pa nitte år.

Då vi feck f8gen, se hadde vi släje in spika ti åsa opp pa lon å
se bant vi hop föttren pa f8gen å hängde opp n dar pa spika, se han
feck hänge tell de var lämplett te sälje n, å feck vi na pa vintern
se vare no te lägge hop m va huve 8nner vingen å latt n fryse pa de
vise, se jecke lättare te sälje.

Sappa kokte vi mytje ta f8gern då vi hadde fott ne å de var bara
te hä dit röttren å pären ti vattne å se då f8gern var pl8cke å in-
alva var bortetejen å då de var kokt, se joles klimpern ta mjöl å se
redes sappa å va smältmjöl å den sappa se kalle vi för f8gelsappa.

Men de var no bara ta nan minner f8gel å nan 8rre å, men n tjäar se
na³ms vi inte äte opp utan de var no mäst 8rrsappa. Vi kokte sappa pa
haran å, å de var no s8m då man koke tjöttsappa hell 8rrsappa. F8gel-
tjötte var no goare än haratjötte, men de var no g8tt h8cke de var e
danne, då man var hongre.

Dun ta f8gern s8m vi åt opp han tog vi no reda pa å de varent se
mang s8m pl8ckes, se no tog vi reda pan, men h8 mytje de seg, de tö no
vale lite. *År. 2 månader iate.*

grrf8gelägga jeck no an te äta å var go, å 8rrf8gen var ju pa jola.
Men vi nams inte ta d8m utan vi velde fö opp f8gern. Men pa svagåre
se tro ja inte d8m gånkte na, utan d-å var d8m ju fäjjen d8m feck na te
äta.

Tarpara å utavafaltje, s8m såt pa tomhagelletta, d8m var no fäjjen
te fo fiske d8m å. Men hadde d8m lite sjöreskap å var fattin se bruk-
te d8m ro na uta sättninga pa bakrodd'n, å då slapp d8m betala na.
Men om d8m skulle ro pa sättninga se gatt d8m arendere ta bönren, å
de gatt no betalas i paning de. Å de k8nne no hånne att de var åra
de var lite fiske då å.

För n sjutti år saarn se var ja bra mytje te Ådahl å Jelde. Dar
se hadde d8m fale g8tt om lax'n. D8m k8nne ha fulle kara va lax s8m
var salte, s8m skulle säljes. D8m feck en krona p8nne pa den tin. Men
vi feck ju äta lax n å. s8mle velde snarzne ha gravlax'n, men vi de a
anren tyckte bätter om lax'n kokt. Se brukte d8m koke sappa ta huvå
å röggbena ta lax'n, å den sappa koktes s8m strömmingssappa va rötter
å pärer ti å reddes å va mjalk hell smältes pa s8m d8m sae. Jae d8m
jämres ti dåligen ti nu men int tytje ja de är na te jämres över. Pa
den tin se feck man jara ratt för tjuggefemöringen. D8 var te gå borte

glad över. Där man nu minner väldigt som fisk håll.

Fiske rätt.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

*Om de deliga
fiderna.*

men int äre se nu ent. Å då vare te halle pa vaaline, hela förjurs-
vintern se vare te bryte å dra, å se skulle ne spinnes se de fans
sjötto, å se skulle ne fäll vara na om man skulle väva lärftte å.

De är litte schelne mella lax'n grav å lax'n salte. För han s8m
är grav ska ha lege ti lakan bara från dan å te dan ätte, se var n
lag8mt salt te äta grav. Men lax'n s8m var salte reckett han skulle
legge ti vattne å vattedras å se åts han grav, men de var inte samma
smak pa han ent.

Sitjen åt man grav, om man fott bara litte gram, å feck man mer se
int de jeck te ätta opp allt va enne gang, se saltet han in reckett,
å vare då se mytje, att int man tyss behöve allt, se såldes de. Då man
rodde pa sjön pa den tin se brukte vi ta na siknät å sätte för te
fo nan sik, men pa senare tin se hand8m börje va de han storryschen
s8m ha vest komme från Finland. Sitjen fiske vi för te fo na dellen
för te smaka sjalv, å feck man fler se vare no te sälje, men int vare
se viktet, ent.

Ån feck vi pa ålreva, å vi k8nne fo två å tri, se danne, å ingen
iblan å. Men de var g8tt e tjött ti/n. Han s8m velde ha ålschinna se
flådde ån för han s8m sku spinne stry se var ålschinna fale bra.

Lakalevra räknes för fale go, men int åt vi henne schärschelt utan hon koktes lava anner lakatjötte då vi kokte sappa.

Se mins ja pappa for å sätte schäl'näta utanpa skära å han feck no bra va schäl å då skulle ne ju säljes att bönren, s8m skulle ha te skosmörje, å se skulle d8m fäll ha na att kräka å. Vi åt schältjötte bara na ganger då vi hadde fott na del'n ti näte, se de var färskt, å se då d8m hadde släje nan del'n pa is'n å. De är no fett schältjötte dan. Då man ha flådd ta spetje se den feta s8m är kvar se ta man reda pa å koke nan tvål ta, å de jars no än i dag, tänk ja. De dan schältjötte de förvara vi ti na fjälinger darre häbärje, d8m stog opp pa hagelletta, å se brukte vi ha n fjäling darre k^ontore dar vi hadde matströmmingjen. Då vi skulle äta de scheltjött, s8m var salt, se vattedrog vi ne å se vart e bätter va n dan transmatjen, s8m scheltjötte bruke ha.

Fisken å palt'n å gröt'n de ha allten v8re julmat'n de.

Sagesman: Sara Kajsa Nordin i Mjösjö, Nordingrå.

Vi feck mytje ti snaren för, å branna var n go fångstreskap. De var jerpa å 8rr'n s8m var mest g8tt om. Men de var n gang s8m vi hadde fott n f8gel, s8m vi inte viste h8 de var fälbo å då vi båna komme him se

Siten färoluskrubb.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Fångst.

skajde pappa va ass å sa, nu ha je komme him va na s8m inte går an te äta, men då vare nan ta karra, s8m pappa hadde la va sa, s8m mestala sa, se vi feck höre att de var n tjäär å då vart vi fäjen, för de var ju de bäste vi k8nne fo. Men de hände no öms8m: iblan se hadde vi na lam 8nner bran, å iblan se k8nne de vara nan katte å. Men de var då se lite betart för f8gern pa den tin. Då vi feck schicke pa matt' n te stan (Härnösand) de vare nan rå, för då betartes e bätter då.

Haran se sålde vi s8m han var. De var fäll nan s8m vi flådde å åt opp, men de var fäll mer pa senare tin de hände.

Ickorn feck vi å nan gang men han var vi bara storschint pa, för han hadde reve ne bran, för de var n då mestar te.

Vi for no över allt å jillre, men de var te vara mer osäker då man var pa annars. Om Mattssons pajka komme å ja hadde en bran pa deres, s8m var na 8nner, se no k8nne d8m vitje darefrån de s8m var 8nner, för då bran var pa deres se tog d8m de s8m var dar, å ja k8nnt ja- ra na att e, för de var ju pa deres. Men int vare na bråk ti ne om ja feck na pa deres, hell om d8m feck na pa vort, da var bara s8m de skul- le vara. Bara man han him va ne, hell ta ne 8nna bran, ja om nan ta ass var i närhet' n å bran hell snären, se vare ingen frågan omm att int man att int de var matt de ja hadde fott ti man bran enj.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRA
 Fgl. M 25

Fängsbrätt.

Jädda feck vi mytje för, å ja vetent de var s8m att de var de samma
 h8 vi sätte s8m. För de var se g8tt om fisken att vi feck ändå. Men
 de varent se utfiske heller då s8m de är nu ent. Pappa lärde ma se
 vi jole k8nssa, ta vier, å se vare te lete tågen å binne hop d8m va.
 Men de var schel'n pa ålk8nsa å anner k8nsa s8m vi feck abbarn å
 jädda å m8rt'n ti, för de skulle vara tättere b8nnen å mella banna
 ått ån. Abbark8nsa feck vara bra grest å vi fiske ändå. De var inte se
 noga va nan langål heller utan vi bara jole s8m n langål ta gränris
 å för de meste se sätte vi bara n granrisb8ske opp å änne å se k8nsa
 n utaföre å de var se g8tt om fisken se vi fiske pa de vise å. Ja de
 var ju inte heller se dålett då vi smopajka k8nne agne n fenti krok
 pa åltreva å fara ut, å sätte å pa maran se hadde vi allten n fyre fem
 åler va ass. Men de fans ån å pa den tin. Ja mins de var en s8m Heta
 Sundin i Jernsta, de var en s8m k8nne fiske ån de. Tänk att han hadde
 fott se han salte in å hadde flera t8nner va ål.

Njården.

Ålreva

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Ån de var ju na s8m var eftersökt å vi kokte bra mytje men de jeck
 ju an bägge delan, han var no goare steckt.

Vi fiske å kokte se mytjem fisk men ja var bårn, att ja ha alldeles
 meste lusta för fisken dan. Jädda s8m var stor se vi int åt a strax,
En lågt nitt skicket från Lund och ut till ryggen.

60
Lutal jädde

se salte vi in å se då hon skulle använnes se joles lutta san hon hadde vattedräjes litte å saarn se var tjötte mjukare te äta.

Ja mins förste ganga ja var va å feck na, se haddä broen å ja v8re uta va reva å se hadde vi fott n jädde s8m var se vi gatt trä na pa n tjäpp å se han s8m jeck ätte se gatt akte sa se int han skulle stige pa schärt'n. Då vi komme him pa gårn se komme pappa ut å sa: "h8 ska je komma him va t8ckedan s8m int går te äta". Vi vart s8m litte most8-len, men då sa pappa, vänt se ska ja jalpe je, å se tog han å flaka na å se salte han pa na litte å saarn pa vintern, då de skulle vara n bät-ter, se vattelaes jädde å se luttas a å de var värkligen mytje goere tjött ti de jädde s8m var telläga pa de vise än ti lutfisken s8m tjöpes nu.

1 bättre mat.

Aldre mins ja att de stecktes na ta jädde dan, Anne vare va ström-mingjen för han var ju jöningsalte, men jädde koktes ju strax vi hadde fott a. De var endast de dan störte jädde s8m saltet reckett å d8m jeckent an äta för en d8m hadde v8re te nan lutt.

De var no jädde vi kokte sappa pa å då skulle spa vara pa, för de var no de s8m var goest, å san de spa var åredd va litte smältnjöl se vare goen sappe å.

godd soppa

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRA
Frgl. M 25

87 67
De var n vår ja såg de blaske darre stranna ne va Kull'n å då tog
ja bössa å jeck dit för ja tänkte att ja skulle fo sjuta na "knip-
änner". Då ja komme dit el e bäckmönne se si ja att de var alldeles
fullt va isjädde, å ja him ätte n rysche å sätte. Je kan tänka je att
då ja komme dit pa n lit'n stann se vare se mytje jädde te ryschja
att ja m8tt ha digne då ja skulle bara him å ti n säck, å då ja komme
him se bäst de var se hadde granna fott reda pa de danne se d8m komme
hit å tjöfte nan jädde var å då varje snart slut pa de storfiske. Men
de fans jädde pa den tin, anne äre nu, för de han vinterfiske jar slut
pa all'n jädde.

Då vi for å fiske se vare inte se noga h8cken s8m rådde om ägen
hell stranna å inge tal om na fiskrattigheter heller, utan de var bara
te förschöke å hinne först, komma pa bäste plassa å hinne sätte. Ja no
förekomme att vi gnapas na smopajka men aller vart e na ta~~ne~~ ent. ^{x)} ^{x)}

Då ja var ong se brukte vi allten laga vägschifte att na fiska-
rer å då feck vi n fjäling strömning för vart år, å den fjälingjen se
feck vi då alett ^{x)} jara rätt för, för de var te tjöre fram gruse å ditje ^{x)} ^{x)}
å halle pa. *blev det
något av det
inte.
ärligt*

N' Pers'n Jernst~~d~~han var ute n haddasnatt å skulle ljustre ån å

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

~~de var fäll inte lavlett~~ å de var fäll inte lavlett, se han skulle inte ha v8re ute san saba't'n hadde ringt in. Se mitt över mörkeste natta se la han sa fram i stamn å sang skamm8nvisen å då hadde sjö-
rå vist sa.

x) skam-mun
vist = om-
ständig vist.

A"mor Johanna i Dal" var fattin, se ja vet inte h8 hon k8nne leva pa. De enda var ju de att hon for å mette mytje. Hon hadde n jet, men då hadde na harnt ätte bergfaltje å då tog d8m jeta ta na, se då hadde na inte hon heller. Metninga dan de var ju nan jalp, för då hon komme him å hadde mett, se hadde na fäll ett mål te minstene. Ja hon jeck ju dag pa dag å mette å k8nne vara borte änna tell fram pa natta inna hon jeck him.

Men har hene se ha ne no v8re mest de öngren s8m fiske men i Bergsnäs då däremot se vare mer de gamlen s8m fiske. Jarn Pers i Bergsnäs fiske bå g8bben å tjäringa å d8m gatt ju fars åt bägge två för d8m hadde ju näta. Jarn Pers-a dan d8m hadde ju bara ne halvhimman å tjäringa tala om att i deres him se hadde d8m mer g8tt om mat'n, för de var fullt va r8kake å gammelost darre kakelåa va ett.

Då vi komme te Bärgsnäs å hadde komme att de dan himmane dar se

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

8nres ja att då d8m hadde br8te opp se mytjen jol vaför d8m då inte tj8rt sten ne te sjön s8m var närmare utan d8m hadde tj8rt sten pa sia te n kläpp å vi viste inte att int man feck tjöre sten att vättne. Då svara d8m s8m var i Bergsnäs de att vi skulle k8nne förstöre fiskvattne om vi tj8le sten att sjön, för de lä ha v8re notvärpa dar för, å då jeckent e dra nota om de var sten i b8tt'n ti notvärpa.

Na aen~~t~~ fiskreskap tro ja inte d8m hadde i Bergsnäs utan de var ju näta Jarn Persa söle va å se for d8m å mette å.

^ Sörle.

Sagesman: hemmansäg. Erik Bölin i Vennersta, Nordingrå.

"Jakop Pers" pajka i Bjönän hadde snare se mytje hara se d8m hadde schinna fulle n vägg. Pa den tin se vare lite ta jära, se d8m skaffe sa binningjen å, se d8m såt å bant sjötstränga om vintern å utemella se fånge d8m haran. Se tog d8m å timre hop n schette, å ja var å va å jarte d8m å drog a opp i Ulfvikssjön å ja var å lava d8m å såt å mette abbarn å m8rt'n. De fans jädas dar å, men hon tog ju inte krotjen. De berättes att de skulle vara ån dar, å pajka dan hadde fott opp en pa fl8tan å trodde att de var n orm, se d8m p8ta n i sjön. D8m hadde inte se store fodringer pa den ti. De dan Jakop Persa hadde två kor te mjalke å se pa s8mmara se for d8m ju å lette na limber

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

å se hadde d8m de åtva gröt'n pa vintern å d8m hadde ju inte na an-
ne te slakte än då d8m hadde fott de dan harara. Schinna d8m sålde
d8m att de han opptjöpara, s8m jeck å d8m feck tie öre styck å för
d8m, så var de ju inte se lite de. Ja mins d8m hadde schärschelte
klöfter s8m schinna var spitt pa, å d8m var se snögg dar pa vädjen.

Se var e n del schytter s8m var falen te vara pa n han tjäärletjen
å sjute tjäärn. De är pa de visé att de är en tjäär s8m sett å vackte
å då han spela se ska man sprange fram tri steg å se ska man stå all-
deles stelle å se då han spela ijen se äre te sprange fram tri steg
ijen å se stå s8m man v8re dö. Val n dan s8m är anförar skräm, se då
han flyg se flyg d8m alle hop.

Se for vi s8m bårn å lette trastägga. Men trast'n var se le att
han fl8g över ass å schet pa ass då vi h8ll pa ta ägga tan.

Se brukte vi snare jädde å darre Nästtjärnen, å de jeck tell pa de
vise att vi tog e spö s8m var nan fyre fem arner langt, å se bant vi
n rev ti den, s8m var nan tri arner å se ta fineste mesingtrå se jole
vi n snare. Vanlige harasnarer var för groven trå ti, se om vi k8nne
fo tag i na finare se var de bätter. Se vare bara te sänke den snaren

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

äggening.

snare gödda

bakom jädä å se fara sakte va snaren tells man var fram va ganen
å då jälde ne te rötje opp kvickt å då såt jädä dar. Men darre Ulf,
vikssjön se var ^{te}s8m de ha v8re n paen jädde, för de jeck ent an te
snare den jädä hon var se schygg se man feck ent tag i na.

Pa den tin vi for å lette fåra å komme offer att "Manktjärnen" se
vare allten nan s8m hadde nan kn8ppnål å se jole vi n krok ta kn8pp-
nåla å sätte bare e sn8tterbär te agn å abbarn tog pa de å. å då vi
feck nan m8rt se k8nne vi bara sätte öge ta m8rt'n te agn å de var
se g8tt om fisken se vi feck pa t8ckedan klater reskap å.

Sagesman: hemmansäg. Pelle Valin i Öster Valto, Nordingrå.

No hadde vi smott om, men pappa k8nne va litte ta vart å 8nner
svagåre vare no te hitte opp allt möjlett för te klara sa. Vi hadde
ju tarpe, men de var se stenet å bedrövlett, men vi bodde ju nära sko-
jen, å haran h8fte ju bredava knut'n å in i tarpe, se de var fäll int
se ommafalt te fångent. Men annars ent la pappa na dat8m pa att de
var na te leva ta, utan de var no pajka s8m feck halle pa va te jillre
å snare. Pappa var ju borte å timre "pa gån" å då han var borte för fem-
ti öre om dan se vare fäll inte 8nnerlett att vi feck ha smott om.

Hjortron.

Bannen
gilla.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Å om man då ha fameljen himme s8m ska leva pa de, se no vet je att
 pajka vore gatt jalpe tell, pa na vis, te skaffe föa. Men då var bonn-
 pajka se ti ne danne, att d8m var mer iver te jillre än utavapajka,
 å de var man8mt för d8m å te fö sälje n f8gel, men int vare för nöa
 s8m bonpajka jillre ent. Men då pajka vore hadde gått å läst se gatt
 d8m ju ut å tjene, å bäst de var se hadde n Erke stäld tell se han
 gatt gifte sa, å då k8nnet han jalpe tell na att him. Men de var d8m
 s8m hadde mer lust för te jillre än pappa. D8m sa att n Pelle Nordin
 hadde frammet att tvåh8re branner. S8mle åra se var n ju schuklen
 n dan Nordin, å då läjde n nan kan s8m stälde opp branna dan, å se feck
 söstra hans, a Sara Kajsa, gå å vitje då om höst'n, å d8m brukte no jil-
 re tells de var snön. De dan Nordinsa velde no alten dölje h8 mytje
 d8m feck för de var no agenschuka å pa den tin å då d8m int hadde
 nan skog schalv se var d8m fäll radd att om de anren ha fott reda pa
 h8 d8m feck mytje se ha ne vorte fler s8m ha jillre å de ha vorte
 svårare te fott r8rd skojen å h8gge ne smob8ska dar. D8m skulle stän-
 je rishaga åtva branna. Se, för de, se då d8m skulle gå å sälje na se
 bar d8m ti säcka å k8rja skoglees, å s8mta sålde d8m te na båter; s8m
 d8m var va iblan pa Häggvikkajen å iblan te Barsta å nan gang te Ådahl.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Försäljning av
 vilt.

Å de var fale lätttsamt te vale åva de man feck san båtan börje å gå har på Nordingrå.

Smopajka d8m bäges å stridde om te fånge å jillre å de var s8m d8m skulle ha hadd mer rattighet än bönren. Men då vartee sån mes8ns-samhet te sist, att bönren tog å arendere bort jacktratt'n å se hitte d8m opp de att f8gen skulle plåges om han komme 8nner n brann, men om d8m schut bena 8nna n f8gel å han flyg, de jaent na de, å lika dant äre fäll va räven å haran å.

Jackträtt

N Pelle Nordin han k8nne ha ännu te tri rävschinn på vädjen om vintra, ja han hadde s8m varst tur va räven han, å broern hans var å duktin va räven. Men på den tin se feck d8m fäll int se mytje för schinna. De är dålett e år te lägge ut järna i år, de är se lite snö, å äre na snö nang gang se hinnent d8m mer än lägge ut fören de kom tön, å då jett d8m ta opp d8m.

Ja ha h8rt att d8m ska ha jort fälla ta haraschinn men int vet ja va de skulle vara nars. Men no k8nne pappa beree haraschinn men d8m var se svag, å de jeck se klatrett te beree d8m, å se var d8m ju se svag te nöte på se d8m var mytje sämmer än kattschinna.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

N Janne Ulin i Näs hadde ju fallande sot mens han var lit'n å se var ju Bäckman i Näs schytt. Då vare lövskojen dar va Bergmans nu är, å se hadde Bäckman sk8te n duve, å se sprangde han se fort han hent xdit i Ulins se pajken skulle fo drecke blon mens han var värm å Ulins mor tala om de att hon mins g8tt ätte Bäckman för e danne se länje han levde, å d8m trodde de, att de var för att pajken hadde fott dr8cke blon borte n dan duva s8m han vart bätter.

D8m k8nne vara tokett pa den tin. Pappa tala om, att de var n bonne har i Fällsvik s8m åt opp alle ägg för trast'n. D8m matte då vara fale tom pa den tin.

För se ha d8m v8re fale d8ktin te ljustre ån. Pappa flådde d8m å jole rackschinna å han bara linne d8m pa nan ting se d8m skulle törkes, å se var d8m fale. Behövde inte berees na.

De var fale dåligen ti, tala mamma om då hon var i bårn, Mytje falk jeck å tegde. Men pa den tin se slog d8m schen^y se d8m feck mytje te leva va. Då de var dåligen ti å svagåra se åt d8m scheltjötte å d8m s8m kan koke ne se äre reckett g8tt. Man ska koke ne te flere vatt'n s8m ska slass ta se man fo bort n dan transmatjen. Ja var i Myre i

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

xj
 sullen

Väbyggerå å då hadde d8m kokt scheltjötte dar å skulle tell å äta å då komme dit n bonne s8m vart å b8en pa mat'n. Då han hadde äte litte gran, se viste d8m ju att han aldre hadde äte schältjötte för, se mat-mora frågde h8 han tyckte om scheltjötte ? då svara han att han tyckte att de var s8m de bästa sefårtjött.

Schän brukte kute i mars, å de var fäll kallare vintrer för å karra från Fällsvik for pa schälis'n ännu att Högbonn å slog schän. De var mytje schäl pa den tin. Men de var ju schälfinna s8m var ute å då.

Schän fånge d8m ju nästan bara för tran. Å de var de lilla s8m användes att kräka, då d8m skulle kalve. Men de skulle ju vara tran att allt s8m skulle garves å se skulle ne ju vara bra mytje te skasmörje. Se schinna se skulle ju vara te schelschinstövler, å fotsacka pa alara skulle ju bönren ha. Ja mins Sjödins g8bben hadde ju n schälschinsväske s8m han allten brukte ha mat'n ti då han var i marken.

För se for d8m mytje å lette sjäf8gelägga pa skära å kokte å åt. Vore himme mens vi hadde öppenspis'n se hadde vi n enk8mmen y hälle som vi lae surströmmingjen pa, då han skulle stetjes, å han är fäll mer hälsusam se. Om vi hadde mytje ta surströmmingjen se k8nne vi äta han ett mål var dag. Å se vare no tñ flere gåler dar de var se d8m t8dde n.

De han gick i Nerpen.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRA
 Fgl. M 25

användning av milskinn.

Äggning.

76
76
Ja ha då v8re falen pa surströmmingjen, men nu t8l/ent ja n järna, se
ja ha g8tte jedd ma, å ätent n se mytje.

Sagesman: Fröken Gustava Nordenberg i Fällsvik, Nordingrå.

I matt him se var de n se att vi skulle först ha n fjäling i arende-
strömming, å se brukte Nordlandersa i Bönhamna, s8m hadde lite jol, all-
ten satte n fjäling pärer när äss, å se feck vi ju n fjäling strömming
för de å. De var s8m e byte för vart år. Se de s8m fattas då se tjöf-
te alltern pappa tell, litte tell, å se skulle n ju ha e tjilo schäl-
speck, se vi sku ha na te skosmörje, å ja tro väl de skulle vara litte
att kräka å.

Se for vi ju å fiske na sjalv å. Vi hadde na rysche s8m vi satte
pa vörn nere Själandsvika å feck nan jädde å laka s8m vi kokte sappa
pa, å de var s8m e ombyte de te fo smaka na farskt då vi hadd salttjöt-
te se länje över hela vintern.

Sagesman: Johannes Rödin i Öden, Nordingrå.

Brören mine for å jill^ze bra mytje då vi var i bårn å då feck vi
å bra mytjen hara å de d8m feck de kote vi farskt, å vattne s8m vi
kokte haran te de slo vi ut för de var ju inte na fett te koke na te
ent. Schinna borte haran d8m kaste vi bort för de var ju inge hall te
d8m ent.

Fiskerätt.
Bytesoffören.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

Pappa for å sette na nät å se hadde n laxreva s8m han å sette iblan. Å se sette'n, se han feck nan strömming å iblan. Då han feck na lax se hadde vi inte rå te äta opp han utan lax'n se såldes. Men då han feck jädä å abbarn å na ål se de åt vi färskt, om vi feck måttlett men om de vart för mytje, se vare ju te salte in te vinters. Fisken s8m vi åt färsk, se koktes s8m aen sappe va röttrer å pärer å se reddes spa å va mjalk å smältnjöl, å se joles klimpern å då de vart oppkokt se vare falett te äta.

Pappa då han feck nan lax se lette n sa alltern nan bräe dar va stranna s8m han la lax'n pa, å se löfte n bräa pa rödjen å latt lax'n legge pa bräa å bar him n se.

Vi tog alltern reda pa rammen borte bå abbarn å jädä, å de kokte vi lava anner tjötte darre sappa.

Sagesman: torparhustrun Margreta Öberg i Norrfälsviken Nordingrå.

Pappa man jifte sa pa svagäre (1867) å då tjöfte han pa "åra" n skogbetta, s8m han börje å odle opp, å inna han hädde från sa se föddes e fyre kor å häst'n, de no vet je att han hadde fott arbete. Men pappa hadde rådd sa n bösse, å de k8nne hånne iblan att han komme him va hele sätjen full va tjäar. ~~Han~~ ju mytje. Han sålde ju mytje att opp

*)
*)
pa viza å

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

tjöpara s8m jeck. Å se pa hösta då de var lavlett te jillre hell skute
f8gern se sålde n ju att båta å mytje annars se vare ju te hä pa, å
koke då han komme him å all'n dun vi hadde te dunk8dda de var ju ta
skogsf8gern s8m pappa hadde sk8te. Dun skulle ju spris, å de jole vi pa
de vise att vi klefte bort pennern ta fjären å se var n ju spridd då.

Harax skulle ju snares, men han var ju förb8en te snare den tin. men pap-
pa sa de, att han s8m skulle leva ta jakt å fiske, se vare no te ta
reda pa de s8m fans.

De var ju mer skog för, å jöning de se vare ju se g8tt om f8gern,
å pappa hadde ju bössa å var ensammen s8m k8nne skute, se han feck tag
i se mytje han velde, ta bå f8gern å haran.

För se skulle ne ju inte vara na paning te tjöpe na för, utan man
skulle ju äta ta de man hadde å då vare ju te förschöke å fö att sa
na. Pappa, tala d8m om, var se iver att då han hadde sk8te nan schäl se
samma han ut ti isvattnen ännu opp te arma å drog n i lann.

Schärn se sk8ts no pa höst'n å pa vintern. se tjötte först8rdes in-
te se fort för de var ju kallt. Men tjötte borte schän de åts no bara
om de var färskt å de saltet no inte s8m anne tjött ent. De var en har
i hamna s8m hatte Svan å han var bejeven pa allt tjött, å de viste ju de

Fångsalförbud

Säljaleb

x) sinuade

anren, s8m inte åt schältjötte sjalv, se han for å feck mytje schältjött
n dan Svan, men int sk8t n na sjalv ent. Men de lä vara fale lättsmällt
då dan schältjötte, å de är fäll inte se lite tjött ti n krapp san d8m
ha täje ta specke.

Se mins ja n Erke Vigren han hadde n schinnbetta borte n "lomhals"
te dyne 8nner lillklacka dar pa väggsängskåpe, å de var fäll att inte
klacka skulle vale na skadd, för n dan schinnbettan var ju fale mjuk.
ja, de ha ja då sett va mine egne öger.

Sagesman: torparhustrun Hanna Nordlander i Norrfälsviken Nordingrå.

Har hene har i Hamna se ha d8m jaga då tellfälle ha jeves å då
d8m ha sett na vilt å de ha passe. Jag å fler va meg, ha alltern hadd
de in i flurn att då vi ha hadd na äran oppe byn se ha vi alltern tä-
je bössa va ass. Ja ha tänkt att de kan alltern gå te komme över na å
de töväl ha v8re se har hene varn gang, å vi ha ju alltern förschökt
fott na te husbehov.

Då vi for å fiske se tog ^{vi} alltern nangamhagelbösse va ditte båt'n
men de velde ju alldre vara na framme då man hadde bössa pa sjön, men
vare se att bössa var glömt himme, då k8nne ne komma f8gern bra nära
då, å de var nästarn härmelett de, att int vi hadde na ta'n va.

*haft i
sinnet*

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Då d8m kokte f8geltjötte för se slog d8m ut spa, för de var se g8tt om f8gern se de var/ent se noga va spa. De d8m komme him från skojen va de var nymodit, å fale rol/ett te fo na ombyte va mat. men no tro ja att nöttjötte räknas för bätter föe no. Men inte vare na viliftet va tellagninga ta de s8m komme från skojen, utan da bara koktes å se vare te äta pären å kaken åtva, å de feck no d8ga de pa den tin.

Men na 8nnerlett äre "Nole Hädje", de är mure ta sten s8m e kamrarer å de är s8m de skulle ha bodd na falk dar, å se äre s8m de skulle vara älstären i mitt'n. De dan stenmuran är n sju åtte arner i fyrkant å se äre stena i mitt'n s8m de si ut att de ska ha älles pa. Ommaföre dar i vika dar se är/e rösen i ra å de si ut s8m att de ska ha v8re oppsätte jiststabba, för d8m tö/väl ha hadd nan jistställning, men d8m ha inte hadd na te gräve va utan d8m ha mure opp, de d8m velde ha opp. De är då trolett att de ska ha v8re na fiskarer s8m ha bodd dar i gamla tider för de är ju n bra vik te fiske ti.

Sagesman: torparen P.A. Nordlander i Norrfällsviken, Nordingrå.

Vi hadde mytje jiller å snarer oharrans då ja var i bårn. Då vi feck na se var/e te sälje de å tjöpe läre för parninga se vi skulle fo na skor pa föttren. Vi feck no jara skon sjalv men de skulle ju

1 tunnbro

*1 eldstäder

vara läre å de skaffe vi jöning de vi feck i skojen om vintra. Se
om de vart na övdr se vare ju te tjöpe mat'n för de, men de var de vik-
tigaste att vi feck na te tjöpe för.

De ha no bytts mytje korn för strömmingjen för. Men ja h8le att pa
svagåre se vare hart te fo byte na korn, för d8m tyss behöve de d8m
hadde sjalv alle männischer, å bönren trodde att de skulle vale ne
svagår tell.

Sagesman: torparen Olov Petrus Melin, Norrfälsviken, Nordingrå.

Vi feck ju mytje f8gel för, te branna å de var ju fler s8m jillre
se de var s8m n avensjüke mella d8m s8m fånge pa de vise, Men de var
s8m att de var onödet te vise för na mang de man hadde fott na. Men
de hände att de var d8m s8m knyckte ti branna. De var en s8m hete Me-
lander s8m knyckte n 8rre ta meg ti n brann. Men då vare ju te ta å
dänje han reckett. Men inte vare nan frågan om att de var na bönner
s8m jole na anspråk pa na jacktratt pa den tin ent. De var endast då
de hadde komme na får 8nner nan bran s8m de vart litte halå då.

Vi sålde no de vi feck 8nner den tin de var lavlett å då vare na bå-
ter s8m komme in pa hamna s8m vi sålde att. Men vi feck ju 8nner den

svart. 2 stalbot.

galtvätt.

tin f8gern å haran var frilyst å, men då vare te vara förscheckten å
 lägge å sie i skojen de man hadde fott å se bara him förste då de
 passe, se ingen såg e, å se gatt man ju äta opp allt s8m fånges 8nner
 den tign. N dan tjyvjillerninga se han no förekomme i alla tider.

Pajka mine feck n mård n gang ti n brann å se komme d8m him va n
 å trodde de var oturn. För de ha räknes för oturn om man ha fott n
 ickor hell na anne t8rke jur s8m inte ha gått ^{an} äta.

Då ja var bårn se börje vi å jillre varn gang pa höst 'n å då s8rre
 vi pa va de tell de kommé snön å han komme ju tidigare å för, än nu.

De var no mer för schinna å spetje d8m jaga schern. Men de var no
 inte bara Svan s8m åt schältjötte, utan de var no litte var de i gam-
 la tider.

De ha ju f8nnes två sårtas schäl, n han "vikarschärn" s8m är minner
 å int se vacker s8m n han gräschärn s8m hall sa mer i öppna have å
 källan kom mot lanne. T8ckedan kuter ta gräschern ha då vackert e schin
 om man fo tag i d8m inna d8m val se stor, se kan e vale vacker e stöv-
 ler å skafta val se rose å vacker.

Pa sextisju se varje varste spänninga om bröföa, för aen mat se
 hadde d8m nog ta s8m strömmingjen å fisken.

Om Nöden.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

De är ut^{er}"Hägge" liks8m na sternmurer s8m är nan tri fyre fot hög å
d8m är jort va inganjen se g8tt s8m att ett vis,mot västern pa alle
hop.De dan smok8jen tö^{väl} ha v8re täckt va na trävirke å nävre över,
kan ja tro.å se ha de fäll v8re st8ft m8san mella stena om nan skulle
k8nne bo dar.De ska vest ha v8re fiskara från Ullånger s8m ha h8lle
tell dar^{je} de dan k8jen å bedreve fiske dar ätte kust'n å ja tro att
de skulle vara rakt före de,att de var na skreftlett ti fiskarhamnen,
för de lä inte finnes na darre"kapellhandlingern"om e dan fiske.

Ja vell halle att de var för att himmana var skattelagt s8m bön-
ren hadde ratt te fiske,å fiskara gatt arende^t ta d8m för te fo fiske.
För de var se 8nnerlett, attb byarn s8m låg langt in i lanne, hadde
ratt te fiske om d8m å int fiske na sjalv se brukte d8m arendere bort
att d8m s8m fiske å ta arendeströmmingjen för e. Se var Nordingrå deld
i fyre fjälinger men h8 de komme sa att de joles de hell h8 de d8gde
tell,de vet ja inte. De var n gang s8m Omne fjälidingjen prosese va
Mjälloms fjälidingjen om fiskeratt'n ätte Rambärje för de var mer fisk-
rikt dar ätte solsia. Å de var ju då s8m nu att de vart mer å mer fis-
karer, se d8m velde komma att flere fiskeplasser, å de är fäll trolett

Fiskerätt.
Tre (vrt)

att de dan fiskara s8m stämde å velde komma att Rambärje te fiskstäl-
le hadde fiske dar för, men de inte var se noga h8 man fiske nars. Men
då vart e s8m sagt bråk å då tvektes att Mjällomsfjälningjen behövde
vattne om de skulle räcke tell för de var ju se stort e antal fiska-
rer dar mot pa anre plasser, att de var inte na möjleheter te dele
från där att na ane ener ent.

Vi hadde "notvarpa" utanpa "Gussmanshälla" å "Rat'n" å då var de pa
de vise att vi hadde inte "lagnot" de åre utan vi skulle fiske var för
ass var notlag, å då vare s8m n fale avunschuke mella vart notlag. För
de var ju d8m s8m låg ute hamna åtefrån byn å, för te fiske, å d8m var
har bara för te fiske, å hadde inte na ane jara, se d8m var då påpas-
len falett, se de var inte g8tt te lura d8m ent. // Nu vare pa de vise
att två plasser se drog vi l8tt om, men de anre notvärpa se vare han
s8m komme först: se vart ägar te värpe. Å då d8m s8m komme saarn se
feck legge pa "börd" 8nna för 8nna ättes8m d8m komme te varpe! Men då
för te komma sa först ågåle se gatt vi hitte pa allade knep, se vi
skulle k8nne lura de anren. Se n mara se sa ja att de anren te notlajer
nu ska je jara je klar se je är dar va båt'n presis klacka nie pa maran

Vänta på sin tur, liksom stå i kö.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

85 85

å ja komma jag å, ja ska bara gå å åte hamna å stånje n betta. Ja, ja
jole opp ål'n å de r8k ducttet se anner fiskara såg att ja h8ll pa
stånje å var trögg d8m å låg omma kokhusa å sola sa å mådde g8tt.
De var pa de vise att de var bara pa vort notlag s8m d8m var agen-
schuk, för vi var ju värst te fiske, å ne danne se k8nne de anren inte
förlike sa va. Opprinnelsa tell de danne jeck tell pa de vise att då
vi hadde "hamnstämman" pa vårn se velde inte mine kamrater att vi skul-
le lägge lagnot allehop innom hamna, för de jeck se sevlett tell då, å
de jole allehopnde samma om d8m feck na håll inte, å d8mle gatt fiske
för de anren, å pa de vise. Nu då vi komme pa hamnstämman se vart de
ett sånt bråk om de, att int vi velde lägge lagnot va d8m, se kamrata
mine sa de, att vi kanske skulle g8tte je ass å gå lava de anren vi
å. Nä, sa ja, s8m var "notkong", ha vi bestämt oss för te fiske för var
ass se ska vi inte bry oss om att de ["]surrar litte ["] har på stämman utan
vi jör som vi ha sagt. Å så blev då å. Då la de anren innom hamna lag-
not d8m å vi fiske för ass sjalv å vi fiske alldeles överdådet, å de
anren feck inte se mytje d8m ent. N Nisse Medin var å ti samma not s8m
jag å han hadde å gått åte Hamnslatt'n se han komme tell meg klacka
nie, se vi sm8g ass skoglees tells vi komme övrom boern dar va Hamna

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

å se s8m n pil ne i båt'n. Vi hant före de anren, för d8m komme å sprang-
 de d8m å då, å hajde å rofte att kamrata att vi skulle k8nne hinne före.
 Ja vi hamju före å ditte värpe å dar låg vi å vänte te vi skulle fo
 dra. De var ju vort värp tell vi hadde dräje å saarn se komme de an-
 ren i tur.

För se ha ju va enda bonne har hepe oppefrån byn fiske å då de
 var bö^lannern se jeck d8m då kväll å mara tell å från hamna. pa den
 tin se fans e ju inte slattmaschina se den var mytje jära. Men de si
 ut s8m att de var freskare g8bber den tin.

De var förste år 1844 s8m de var en s8m bosätte sa har i Hamn-
 slatt'n. Teles se vare no bara d8m s8m var åtefrån byn s8m flytte ute
 hamna pa vårn å de är ju se än i dag för alle kokhus ute hamna står
 ju tom för vintern å pa vårn se län^gtes vi ut allehop, å flytte. men
 då de val höst'n å kallt, då län^gtes vi tebaks å då flytte vi va kräka
 å de növändigaste tebaks ditte Slatt'n å d8m s8m är åtefrån byn flytte
 dit. N dan s8m bosätte sa först har i Hamnslatt'n de var en s8m hete
 Per Janes'n å de var farn att n gam Melander har i Hamnslatt'n.

Men de var n ti s8m vi feck se mytje sik att int de jeck pa nan
 jol te sälje allt. Då deldes de ut pa hamna ta de s8m va över, då vi

hadde såld, å de 18p Litte pa var å en. D8m s8m var äller sa de, att de var de värste sikfiske den s8mmarn san notdräckt'n börje.

Då vi feck nan fisk va nota, se, de k8nne vara sitjen häll jädä å, då deldes de i fyre h8gar, å de var te jära de h8garn se lik s8m möjlett å se vara för de meste timätarn s8m sku vänne sa bort å se pek-te kongen pa en h8g å sa h8cken n dan, å h8cken åg n dan, å då se sa timätarn h8cken ta notlaje s8m skulle ha den å den h8jen å då vare te vara nöjd va de man feck. De skulle ju gå reckett tell för de annen stog ju å såg pa d8m å, å feck ju ta att sa, ätte s8m, de d8m hadde fott. Hände att vi feck bara en fisk, hell se lite, att int de var lönt te dele pa ne, se skulle "timätarn" ha de, för de mendes att han slet mest ont s8m skulle mäte ti all'n strömming då vi komme ditte brödja

Loffning

Men de k8nne vara n nie tie båter s8m låg pa börd å vänte pa vara'n å d8m var ju nommerere 8nna för 8nna, ätte s8m d8m hadde komme dit tel värpe. De k8nne å förekomma att de var strin mella fiskara se ingen velde fara darefrån, å de hände att vi låg ute hela vecka ti värpa å vänte pa att de skulle fos na för ingen velde släppe värpe att nan aen å fara darefrån ent. Då komme kvinfaltje var afta va mat'n å de jeck se tell att na jänter jeck opp pa "kapellbacken" å rofte ut:

Nobhango
uh - dragning

"Han som stog för och måttade strömmingen."

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRA
Frå. M 25

"Gå va gröt ditte Lars Eriks brögga !! "å se vare te samles för alle kvinfalk va gröt'n å nan aen mat å ro va de dittel karra å om karra var aller se ovänner se komme alle tjäringer sams, se d8m rodde ti samma båt, å den båt'n kalles för grötbåt'n .

För att de inte skulle vale för mytje stridit om notvärpa, se ha notvärpa v8re utstäka va stakar, å den sia s8m var längst från sola se kalles för oppsättninga, för från den sia se roddes nota ut å se anner sia se kalles för lannroninga å dar roddes den ärmen i lamta nota då hon var kaste. Då se var värpe deld mitt i tu pa de vise att om de komme två å kapprodde å skulle ditte värpe för te vale ägar tell e, se han s8m först komme pa den halva s8m kalles för oppsättninga se han feck värpe. Han behövde inte mer än komme innom halva se vare fålett. Men då han s8m k8nne komma från anner sia se gatt ro över hela lannroningshalva inna han vart ägar tell värpe.

Ja mins iblan se k8nne vi legge å inte kaste hell ron na, ja nästarn hela vecka å ingen velde fara darefrån för de k8nne vale na fiske.

Då vi ha lege ute ti fiske se ha vi inte levd pa farskfisk na järna, utan de skulle vara i nöfall de att vi ha steckt'nan fiske då vi ha v8re ute pa sjön. De goeste vi fo har hene de är no lax'n de, å sitjen

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

men jädä hon är no minnervärdin hatte hamna.

För då d8m kokte n han törfisken se tog d8m å litte spa å se reddes de å va mjalk å smältnjöj å åts åtva fisken å de var no go sås de.

För se stecktes strömmingjen pa halster å den strömmingjen var "sk8ra"å s8m nu då d8m stetje ti pannern.Men nu se salted e ditte panna, men då se slängdes n ditte litte saltlaka å vart sallt pa de vise, å de behövdes inge smör heller då s8m nu ent.

Å n dan fetströmmingjen han stecktes pa hälla å han var fäle te äta directt ta hälla för hälla sattes directt pa boje.

Se stecktes strömmingjen pa glöa å de var t8ckedan rimsalte strömming s8m hadde lege ti salte, å se stecktes han å åts åtva pären.

Surströmmingjen åt mestadel'n grav pa höst'n,men de var n del männischer s8m skulle ha n steckt å.

De koktes ju strömmingjen å de var ju koktströmmingjen de.

Lakalevra de var ju g8tt de då vi feck tag i na darre sappa, å se koktes ju rammen borte sitjen, å de jeck te fo sitjen å för, de var rakt ojalplett va sik vi feck, rakt halvbåt'n. De salted in hela fjälinga va sik, å han åts ju grav mens han var färsk, men san han to pa vale sallt se koktes n för de mesta. men de k8nne före-komma att vi vatte-

Man står i strömmingjen

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

drog n å åt n grav om vintern å.

Mytje då vi var i bårn se lånte vi n ålrev pa harta å se rodde vi oppet att Rövs'n kl8bben å sätte å feck mytjen ål. Men de var "b8ller-bärje" dar, se vi slet åft å de var mytje klater.

Ålschinna ha använts te rackschinn. å se ha d8m använts te håban, å te de se ha d8m v8re sakren te slete pa.

Sagesman: torparen P. Norlin i Norrfällsviken, Nordingrå.

Vi var ju tarparer men vi arendere ta bönren för te fo fiske, å vi arendere boningern å, för de var bönren s8m hadde sätte opp alle boninger darre Hamna. Då vi hadde jort från ass våranna se skulle vi flytte ute hamna, å då de börje å vale kallt se vi int k8nne vara dar å då de hadde v8re k8rsmäss se de var slut pa sjötfiske se flytte vi åte Hamnslatt'n pa tarpe.

*Fiske aren-
deras.*

De ha alldre v8re vanlett att vi skulle flytte him va na mer än matströmmingjen ent. Men de s8m skulle säljes de feck alltern vara ut pa hamna. Men bönren s8m är åtefrån byn d8m tog n va sa strömmingjen då d8m for him åte byn pa höst'n, å de jär d8m ju än i dag att d8m rö him strömmingjen åte byn.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Int ha d8m k8nne levd enbart ta jolbruk pa sextisju.Fiske de var ju de huvesakligaste de för,de var fäll de,de skulle vale na kroner bor-te.Jakt'n de var fäll för vintern de,å de var fäll inte se mang s8m h hadde na jevår för,utan d8m jillre no å de var fäll inte se store fo dringer för pa te leva.Menniska ta no pa fodre mer å mer,de är no se,va den ställninga.

Å se skulle ne no vara n halvfjäling hell n helfjäling ål för var strannfiskar å de var för husalle te vinters om de skulle vara reck-tet.

Arrende ?

Sagesman:torparen P.A. Nordlander i Norrfälsviken, Nordingrå.

Pappa lärde meg,se då ja var lit'n pa hösta se jole ja branna pa pärlanne,å se hadde ja na r8t'n päre te agn s8m ja sätte pa sticka å se k8nne ja no fo nan r8gskrike s8m var i fart'n.Inte för att de var na fo,men pappa vélde att ja skulle läre ma jillre pa de vise,se då ja vart störren se skulle ja k8nna jara rektige branner i skojen å fånge tjädern,8rr'n,Jerpa å duva.Se hadde ja snaren å fånge haran å de jeck tell pa de vise att ja jole "bura" s8m var se att ja h8gg kull na smob8sker å stängde n fyrkant s8m e rishag å se om de passe

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

se jole ja iblan en öppning å iblan två å te de öppningern se sätte
 ja snaren å se h8gg ja ne aspa å då haran tjände väre ta den aspa se
 han skulle dit å äta se vart'n fastnen darre snaren s8m ja hadde dar-
 re h8le s8m han kr8p i jöning. Velde ne tura sa se k8nne ja fo en hara
 ti vart h8l å se komme ju haran från olika hall se de var bätter va
 två h8l.

F8gern ^{sille} vi pa na båter å se vare ju te ta n va sa då vi for pa matt'n
 i te Härnösand å se tjöfte ju n han Näslund darre Bönhamna å f8gern,
 för han var ju storhandlar.

Men de såldes allt vi feck, de steg fäll int se mytje för f8gern
 var ju se bellin. Men de var fäll int se g8tt om n slant pa na anne
 vis heller då ent.

I blann se sparde vi haran tells de var Sällefta matt'n då då for
 ju Näslund darre Bönhamna dit å då sålde han haran att ass, de vi hadde.

Älschinna tog vi reda pa te rackschinn men inte tell na anne.

Ja ha h8rt att de gamlen ha sagt att år ~~IX~~ 1644 se schänkte fiskratt'n
 att Älgsjöhimmana, se d8m skulle fo fiske pa Högbonn.

D8m ha speta strömmingjen å för. D8m trädde strömmingjen pa pinna

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Fgl. M 25

å se törkes n utanpa vägga te sola. Pappa h8ll pa 8nnerratte ma om e danne, då ja var e la va n ne va sjön.

Ån de var no goeste mat'n de, å de var no de bäste vi feck, för han i fetest han. Å de var g8tt då man hadde ån te stetje.

Sagesman: hemmansäg. J. Sjölund i Älgsjö, Nordingrå.

N Karins Olle de var en s8m k8nne snare haran, de å han h8ll pa hela vintra å snare.

Janssonså d8m speta brax'n å då de var Häggvik matt'n se hadde d8m fulle vädjen va brax. Men kan je veta va brax'n ha täje väjen att nu.² Pa den tin se jeck ju brax'n va rögga oppjöning vattne å se sätte d8m näta å tj8le dit brax'n pa näte å k8nne fo hela såfyll'n inna d8m jedde sa. Den brax'n se törke å lutte d8m å åt alldeles s8m lutfisken. Se hadde d8m lakareven va trækroka pa, å se sätte d8m n dan reva dar de hadde v8re nan vinterväg, se hästdynja var pa b8tt'n, för dar se visstes lakan. Men int skulle ne vara na pa kroka utan han bet ti ändå.

Ja mins Janssonså såt darre Jern Eriks å flaka opp brax'n å d8m skar opp hela rödjen å se flaka d8m tån, å han skulle tvättes å inna d8m trädde n pa spetta.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Abbarn se bå koktes å stecktes å se kaste d8m n pa glöa. Men d8m hadde n tang å s8m d8m lan pa å se hadde d8m å n tackjärns panne s8m d8m ställde e tråk8rs 8nner skafte å steckte mot glöa pa de vise.

Jedda fecks mytje för bå pa näta å ti ryschen.

Ja mindå då ja jeck å läste pa vårn se hadde n Olle broern fott bra va jädde, s8m han ha ti n somp, s8m han jort darre bätjen, han hadde bara stängt tvärsöver bätjen se int jädde slapp ut. Då farde han meg om dan å var borte te pa aftan å se då han komme him se hadde kråka v8re dar e sompen å hacke ti röggå pa jädde å skamfile d8m se mytje falett se d8m jeck inte an te sälje utan vi gatt äta opp d8m, de s8m var kvär.

Ån han åt vi va schinne pa.

Då vi kokte strömmingssappa se klefte vi strömmingjen i tri, för de var mest lag8mt de.

Sagesman: Anna Norberg i Häggvik, Nordingrå.

För se ha alle fiskarer kalles för bönner. Men då de han reektige fiskara komme tell, d8m s8m inte hadde nan jol, se hadde d8m inge stans vara utan d8m gatt arendere ta bönren för te fo fiskvattne. Å se vare föll mer falk för. De var ju mange bönner s8m hadde pajka, å då vare ju ingen industri, se d8m slog sa pa fiske å d8m töfäll ha rodd pa 18tt'n

*arendera
fiskevattnen*

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

först de dan bonpajka å se börje d8m fäll pa egen han tesist, å se småningom se var e fäll se d8m drev eget fiske å var fiskarer då.

Pappa han var ute å sk8t mytje tjäar å 8rre då han hückre, å han hadde ju för de meste lo han.

Före v8nati, mens pappa snara å jillre, å han jeck änna pa langmarka, se k8nne n komma him va hela sätjen fullt va hara då han hadde v8re å vikt. Å no var de n go jalp te föa no, å pa den tin se vare ju inte na orätt ent.

Pappa sa de att de var sämmer te fo n hara, då han h8ll pa, pa de siste, än n räv, då han börje. För de var s8m att haran hadde vorte klo-kare då pappa vart äller än då han var ong.

Då du säge, se no ha ja h8rt talas om att d8m ha klefft opp hara-schinna å vävd ti fälla, de ha ja h8rt å de är no värmt e schinn de, för haran han klara sa ju ute hela vintern de fo vara se kallt s8m hällst.

De var n ren s8m hadde färe ti n skreve för n lapp, å ren hadde vorte reven ta ma ojur. Å se komme lappen tell pappa å velde att han skulle komma å jalpe n, se skulle pappa fo harta ta fångst n om d8m

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

feck na. Pappa hadde ju bara rävsaxen men han tog å satte taggbanna kring saxern å se var n dit å satte två saxer i närhet'n ta n dan skreva. De tura sa, se om maran ätte se feck d8m två varjloer. Men de k8nne vara gvitt å g8tt e tjött ti värjlon dan.

Pappa han feck mytjen schel ti schelnäta s8m han hadde. Schen ha na pa de vise att han skal att lanne först, å se går n ut å skal opp pa ytterste sten te kväls. Då hadde pappa klomre strax utaföre ytters- te utsten, å då schen komme från lam) å skulle vile se varlde han klom- re i ställe för yterste utsten, å då schen skulle opp pa klomre se valv- de de om å schen stula ta å var radd å satte väg ratt ut se han komme ratt in i näte å vevle in sa se han var fastnen dar då.

Tjötte borte kuta, å schärschellt men d8m var ong å feck mjalka då d8m s8g moren se var de gvitt å g8tt e tjött s8m åts mytje de.

De var no ganska smott om pa vintra för te leva å vi i matt him se var vi ju mange bårn då vi skulle växe opp, se de var no för pappa te vara iver. Han var ju ganska säker te jillre å snare, å se sk8t n mytje, å de fans mytje då, för de varent na fler s8m hadde bössa än han.

Sagesman *Hampus* Nystedt i Färnsvik, Nordingrå.

I matt him se inte vet ja att vi åt opp nan f8geh hell nan hara ent.
De var presis s8m att ~~inte~~ de dan skogsf8gern å haran ånte ha gått
an te äte, för d8m rakt h8skes att e, å de fortsatte bra länje de, för
ja tro att ja inte smaka haratjötte för en n fyre fem år saarn, å ja
tyckte då att de var schangtilt. H8geltjötte de han ja å smaka pa se-
nare tin, å de var å bra då man vet att de går te äte.

Allt vi feck mens ja var i bårn de såldes att sörtjörara, n Omnell
Körning förståss. Då man skulle sälje se vare te hänge opp f8gern å
gränrise ti näbben å se vare te hä gränrise kring om n å. De var no
tjinkent ändå te bärjen för de k8nne börje å gå martjen ti n å.

De var pappa s8m skulle ha parninga då vi hadde sållt de vi feck
i skojen å de bövdes nog för d8m skulle ju vara te levnadsförhållan-
dena d8m.

xj pengarna

Vi jillre alladestans de, dar vi velde. Å inte komme vi h8g att de
var na pa tok heller.

Fångobått

De var vesse ener s8m fånge räven, d8m s8m hadde järna å k8nne läg-
ge ut d8m, för de var no k8nsta de.

Du vet vi bårna hadde st8le ass å n söndasföremedda å hadde f8nne
e kråkbo nea "H8sebackbärje" å se då ja såt oppe gräna se höre ja ko-

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRA
Frgl. M 25

schällern, å se si ja två kräk oppe h8sebackbärje, å de var ju snönden tin. Vi him s8m e sk8tt, för vore var ju inte na för att vi tog ägga ta f8gern, utan d8m tyckte att de var sönn, om de jura å.

Vi hadde inte na aen fiskreskap än metspö då ja var himme, å vi for å mette: delvis darre Omnsjön å delvis darre Ulfvikssjön å de var g8tt om fisken darre Ulfvikssjön, pa den tin, men de var pa de vise dar att de jeckent t8 tala om för nan då man skulle dit, utan man skulle njule sa tell å gå dit då ingen såg e, å se skulle man njule va de man hadde fott å se ingen feck reda pa na, att man hadde fott na, för då vare slut pa fiske.

Se vare n gang då ja var sj8ttarn år, ja tjente darre Valins i Valto, å se tog ja e ämbar å metspö å stal ma ågåle å jeck ditte Ulfvikssjön å de sto inte länje pa fören ja hadde ämbare fullt va brax å m8rt Men se vare n aen gang s8m Vallbergen komme tell å, å skulle mete, men då var e slut pa te fiske, bå för han å meg.

Men ja var i bärn se var ja fale "tärs'n" å velde järna bene strömmingen då ja åt, men ja tors'e inte för mamma. Hon sa'e att ja skulle äta strömmingsbena, för ja skulle vale stärk ta d8m.

Skulle ha god mat.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

De var no d8m s8m inte hadde råa te tjöpe törfisken, å då vare no te vattedra strömmingjen å se koke han å ta de spa å re å va om d8m hadde vetmjöle hell ta kornmjöl å vetmjöl hart om hart se de vart n säs å då jeck de an te ha för jul i ställe för lutfisken.

Sagesman: Olov Valin i Främmer Veda, Nordingrå.

Himme se sålde vi alltern den f8gel s8m vart fånge, se när s8m han s8m vart för gammal förstäss, han åt vi opp. De vi åt opp han pl8cke vi å jole väl ren å se tog vi fäll reda pa nan "innamat" å de var ju leveren de, de hände ju.

I matt him se hadde vi inge höns se vi lette å åt kräkägga, för de var ju se vanlett pa den tin.

Sagesman: bondhustrun Sundström i över Veda, Nordingrå.

Farn man då han komme hit pa de han himmane se vare fale mytjen fisk harre de han sjögan. Då var n Jarn Ers'n, s8m var pa Rosanders himmane oppat han, sme se han hadde ljusterställninga se d8m jole opp pappa å han att om pappa skulle sprange kring å lete ljustertörve se skulle d8m fara å ljustre, å pappa skulle fo dele harta ma n borte de d8m feck. Å d8m k8nne fo änna te ämbare fullt va jädä å brax'n.

Jurnal till blom.

Om d8m sätte ut e nät pa den tin se k8nne d8m fo hela k8ppartjettel'n full va brax. men de var fale schå te fo näte rent va brax för han fastne se lidelett.

N Matte Valin har i Vea han var ju ällst ta söskarna va förste gifte se han feck börje å sprange i skojen å jillre å snare. Å se gifte farn han ^{is/} om sa, se d8m var tie söskarn, å se levde farfarn hans lämje å skulle ha förmanern se d8m feck no plåge sa. D8m sålde no mytje, men de var no te äta opp å, då de bövdes för husalle.

Då vi feck na ^{av} ickor ti nan brann, se då kaste vi ju bort d8m se när s8m pa rompa se tog vi him förstäss å skulle vise h8 vacker hon var å se vare de dan langstrån s8m var utanpa rompa s8m vi tog reda pa, för broern var ju målar se han skulle ha d8m te penssla. D8m var fale bra då han skulle måle na fint, å na granne riter se var de pensla bäst.

Haraschinna se k8nne förekomma att d8m beredde å jole na smoe bårn-kläer ta. Ja tro att d8m jole na bakstytja ta haraschinne ti na lyfstyck att na smobårn å se.

De var no orolett va harafångst'nå jillerninga å tjyvschytte å. Sagesman: födorådstagaren J. Ulinder i över Veda, Nordingrå.

Familj.

(OK)

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Fulhöll

Pa svagåre se lettés e mytjen lav å se la d8m han i blöta se de sku
dras borte kosmatjen, å se åt d8m strömmingjen åtva, men de var ju strö-
mingjen s8m sku jara ne.

Då vi låg darre svartvika te not'n se hadde vi n notkåk, s8m vi
h8ll tell ti, å de var e stann, s8m Öhlen hadde tjöft, s8m hadde stått
pa Häggviks matt'n å de sätte vi opp darre Svartvika, men ingen ällsta
hadde vi dar, utan vi älle ne va stranna mella na stener då vi skulle
stetje nan strömming. De k8nne hänna att om vi feck litte ti nota se
hadde vi alltern salte va ass, å se jole vi opp äl'n å steckte ström-
mingjen pa glöa å se jole vi saltlakan darre össkare å se la vi den
stecktströmmingjen då ti den salltlakan se han skulle vale litte sallt
å go. Vi hadde ju alltern matsätjen, nan smörgås å, s8m vi åt åtva de vi
steckte pa de vise, å se k8nne ju hänne att vi int ha fott na å.

För se vare store "duner" s8m komme från Nora å jeck att Hägna se
komme strömmingsduna te Sund tesist se vi k8nne fiske alldeles för-
skrätjelett. En gang se fiske vi se vi inte k8nne dra nota e lan utan
strömmingjen h8ll pa rå va ass, men vi la fast tögen å se öste vi borte
strömmingjen å då jeck e. Men ha du h8rt e Allsta då d8m hadde fott se

*j ständ.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

*j stin (enl.
med. av
upphöjningen).

notkongen rofite e lann, dar han låg å h8ll opp; nu jett vi börje å f8n-
dere om vi ska sälje nan strömming na belligare än sextarn schelling
schele. Inna d8m hadde fott nota i lann se jeck tjil'n lös se d8m mes-
te all strömming å de vart ent na te sälje.

Men nu se ha de han "kroka" ^{kl} komme tell se strömmingjen val sching- *1/2 hrokshof*
re att Nore sia å pa Bärjlanne se de gärcent te fo se mytje nu ent.

Men de ha no v8re ömse strier för å va fiske. De var na bönnen i
Sund s8m inte hadde nota sjalv, å då tyss d8m fo för lite arende se d8m
lejde Häggviks-a s8m komme å drog pa deres dögn. Men de sa vi, de an-
ren, från å vände ass pa de att Häggviks-a hadde fiske olavlett i an-
nars fiskvatt'n, å de är ju inte se rolett, se d8m gatt him huvestup
d8m. Saarn se jole v8 opp va d8m s8m inte hadde nota att vi drog pa
deres dögn mot att vi feck harta ta de vi fiske å de jeck d8m in pa.

Se ha ne v8re ömse strider darre S8nne mella Häggvik å Sund för
dar var rå mella byarn å de vart längr än man nogde g8tt te kaste
nota ditte anner lanne. Nu vare n gang s8m vi komme å rodde å vert
vars strömmingjen pa samma gang bå Häggviks notara å vi, å se han vi
nan hårsman före se vi kaste å notkongen rodde s8m han ha rodd för

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRA
Frgl. M 25

2 (OR)

live. Strax se kaste Häggviks-a å, å d8m rodde ut nota ommane nota vor
 å notkongen rodde, å n gam Jarn Erik stog pa stranna å hagde å håjta
 att d8m s8m var ute båt'n sku schynna sa, å de var bara för att vi sku
 vale utarn. De vart se å, Då vi hadde kaste se hadde vi ju vin^u, se vi
 k8nn ha vinda alle Häggviks-er pa lann, för d8m k8nne inte ha na^u vinn
 för deres lann var se brätt å stenett. Nu söles e dänne tell se vi gatt
 ta opp nöttren bäge två å ingen ta ass feck na. men ja ska säje att
 de var ålar8m dar.

Lakan ha ju ätes mytje men ja vet ent h8 de var va huva, de var
 ingen s8m tosche äta d8m, borte lakan, för de var s8m att de skulle va-
 la nan sjukd8m borte d8m. Lakalevra se jeck an laga tell litte schär-
 schellt, se han vart goare.

Ålschinna ha använts te rackschinn å se ha d8m s8m ha v8re ta sto-
 re åler använts te draglär ti selara å.

De dan Janssons a i Häggvik d8m var ju utavafalk se d8m var no tv8ng-
 en te halle pa å fiske om vintern å d8m. Har hene se vare ju strömmen
 å se vare ju strömt darre halms8nne se de^{je}ck öppet mest hele vintern,
 Å dar h8ll d8m tell å fiske. De var ju inte lavlett för de dan Janssons

ett vindspel. 3 hade inte spen jerd eller brukt uten bröde i anstupa.

te fiske i Sund men d8m fiske ändå s8m pa smygel ätte lanne dar å
 då brukte ju mest var bonne ha ryschen darre strömmen se d8m blande
 sa lava ätte lanne. Janssonså d8m hadde ju inte nan jol, se d8m var
 ju tvängen te halle pa va na för te reda sa över vintern.

(8) UR

Ja hadde n farbror, s8m allt men gaviksfjärrn jeck öppen se jeck
 han å titte ätte schen, å han sk8t bra mang. De var fler s8m jeck å
 titte å, men de var mest bara han s8m feck na. Han sålde ju spetje att
 garvara i Körning, å de var mang e garvarer pa den tin se de behöv-
 des mytje speck å.

No ha ja h8rt att d8m ha äte schältjötte, å de töväl vara d8m s8m
 ha hadd lite te äta förstäss.

Sagesman: Födörådstagaren P. Sundström i Sund, Nordingrå.

Himme se var vi trattarn söskarn s8m skulle växe opp, å då vi sku
 leva ta jackt å fiske se no vet je att int vare se fett alle/ganger.
 Om ja tala om att pappa hadde sk8te f8gern, setvi hadde ett dunb8rster
 å sju dunk8dder full va dun, se no vet je att de var jalpa te föe opp
 barnskaran. Se feck han ju n tjuge tratte harar för vintern, å allte-
 hop se hadde vi äte opp. Räven se var ju pappa kong för te fånge, för
 de spisse inte h8nretale s8m han hadde fott. Pa vårn se k8nne pappa

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

komme him va hela b8la va f8gel. Men d8m sålde inte se mytje f8gel heller för, utan mang sparde ta höst'n å pa den tin se vare ju vintern redan i oktober. Ja s8m bårn se jillre ja mytje, å se börje ja va ickorn, å då ja hadde fott nan dell'n se flådde ja han, å se kaste ja krappen ditte fläsklakan tells mamma jole skrapamat'n te haran å då feck de dan ickortjötte falje va å, å de var mytje goare än haratjötte de.

Om räven var fet då pappa hadde fott nan del'n ti saxa, se brukte pappa alltern stetje han, å se hängde n alltern n ti n gran se anner-räven skulle fo tjänna doft'n å dra sa närmare. Men istre borte räven är ju like bra s8m hunnistre tell plåster, å pappa jole mytje plåster borte rävistre han.

Sjöf8gern han är no fetest han, men harskape d8m tytje inte om den sjöf8gel s8m är för fet ent se den f8gern å vi opp sjalv, å vi åt ju opp nästarn all f8gel förest'n. De sjöf8gler s8m räknes för fet var t8ckedan dykärer. Men vi åt ju åden å skraken å svarten å.

Pappa man han brukte alldre bry sa om te gå borte å bryte jola hell gå i skojen å hagge timre, utan han hadde ju e litte tarp uta Homvika å se hadde han e sont liv för te sjute å fiske, att han tänkte in-

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

te pa na anne. Men se vare n höst s8m han hadde h8lle pa å rodd å rodd
 å inte fott tag i en enda schäl, å de börje å vale lite te äta se mam-
 ma börje å vale ot8lomosam se hon sae: "si pa n Pelle Rödin, han går
 borte å bryt jola han se han fo tjene sa n slant, men du ska halle pa
 se hanne, se vi val utan te leva va te sist". Men pappa han velde inte
 je sa han utan han rodde å rodde. Han hadde alltern schelsnugga /lill-
 båt 'N/ darre "Nörvika" se han skulle släppe ro kring då han skulle
 ut att 8ra å daröver å schute schen. Nu vare n mara då han rodde se
 vare e litte schälhuve s8m k8xe opp alldeles breda va n å se forje ne
 ijen. Nu viste n de att då schen val skrämt å dyka ne, se danne, se t8le
 inte länje för/en han kom opp ijen för te k8xe ätte h8 de var s8m han
 vart radd, se pappa stälde sa pa flakan å hadde gössa i orning för te
 schute. Pa n litt 'n stan se komme schän opp ijen å va de samma se sk8t
 pappa. Nu var n fale säker te schute, se de tog presis de. Han hadde fale
 litet e huve n dan schen, se pappa tänkte att de töväl evara en pa-n
 par p8nn. Då han komme tell n se såg n att han var no kansche fyre
 p8nn. Han steg bake båt 'n å kara att sa n å skulle rötjen in i båt 'n
 men då var n se stor, att båt 'n bar inte utan de börje å farssche in

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935

ÅNG. NORDINGRÅ

Frgl. M 25

© UR

se mytje vatt'n se han gatt släppe å sprange fram i båt'n å hant in-
 te stöpe ut schen heller utan schen vart fastnen dar pa stamnatje.
 Nu såt pappa fram å schen bak å de fans inte nan möjlehet te komme
 baköver för då steg båt'n 8nner vattne, å ute vilda have. Å de to pa
 blåse opp västlett se båt'n drev te havs. Men de var den turn att öss-
 kare fans fram å de jeck te öse bort vattne. Då såt han å f8ndere län-
 je, tells han komme pa de att han slog in n spik ti årlommen å se täns-
 n va åra se han feck stücke spitjen dätte sk8tth8le bake nacken pa
 schen å pa de vise se drog n schen in i båt'n. Nu k8nne n ju sätte sa
 å ro, men båt'n var se nes8nken, att vattne str8k subanne. Då båt'n to
 lanne se sank n se schen fl8t e lan, annars se tö n fäll ha fott hadd
 n darre båt'n. Nu gatt pappa gå å läje en s8m sku tjöre n him å då
 sku d8m fare ätte schen dränjen å bon, men pappa lava d8m de, att han
 var nöjd te schänke d8m schen om d8m k8nne fo n oppe tjärra pa tvån.
 D8m gatt vara fyre stytja inna d8m feck n oppe tjärra. Då d8m komme
 him å pappa hadde jort opp n å vägde, se feck n nie p8nn å fem skäl-
 p8nn speck, å pa den tin se feck han fem kroner p8nne, se de var för-
 tifem kroner, å se feck n ju fem kroner för schinne. Då var n fäjen för
 n dan Pelle Rödin han feck bryte jola hela höst'n han å inte komme

Den grövre delen som är gjort för ett år om ska bli till en del av den. 3 spöklig.

att se pass ent å se hadde n fäll fott nan sjöf8gel 8nner tin å, se vi hadde te leva ta.

Schen är alldeles s8m människen, han ha n p8sa s8m blon samles ti då han blöe i häl, men annars se hadde pappa alltern n bytte, s8m han tog blon ti då han hadde fott sk8te nan schäl. Men om han inte slapp tell hell om han var ute å inte hadde tänkt te fo schän, se han inte hadde bytta va sa, se hadde n alltern litte stry va sa s8m han st8fte ditte kulh8le se blon skulle stane inne i schän, tells han komme him, å han feck tin te ta reda pa n, Å då for blon ditte bröste s8m ti n p8sa. Blon borte schän var fale kraftin å rejäl alldeles s8m aen blo om men velde jara blokamsa hell aen blommat.

Schältjötte de koktes först ti flere vatt'n s8m slogs bort å se då de to pa vane farditt se kryddes e litte, se vart e g8tt. De var förstäs samma krydder s8m använnes än i dag att tjötte.

Levra hon koktes, å inte k8nne ja tjänne nan schelne pa schällevra å kolevra ent. Å för, inna de fans järnspissa, se koktes levra å se häddes a lava skrapamat'n.

Pappa fånge va näta mytjen schäl, men då såga vart inne e Omne, se schydde schän för rötjen borte såga se de vart minner tan.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ANG. NORDINGRÄ
 Frgl. M 25

Men ja var lit'n se feck vi mytje lax å. Pa den tin se vare inye van-
 lett te sälje lax'n farsk utan han saltet in, å såldes sallt. De jeck
 tell pa de vise: pappa sätté fast huve ti na, å se hadde-n en bannkniv
 s8m han skar ne va strax baka gånå pa lax'n å se drog n bannkniven
 se han farde röggbene å baköver å se vände n pa n å skar likt att
 anner sia se de var två flak. För de jeck se bra san lax'n var oppsk8-
 ren å inna mat'n var borte tejen se var n ju öppen att en sie å se
 vare ju bara te falje röggbene då se var bene nästarn rent va en gang .
 Borte huva å röggbena å schärt'n se kokte vi sappa å de var ju de go-
 este ta alltehop, se vi, för v8n del, tyckte att d8m s8m tjöfte saltlax-
 'n, d8m var då rakt d8m för de var då de goeste pa alltehop se vare den
 sappa borte lax'n.

Sagesman: **Matias** Nystedt i Häggvik, Nordingrå.

6

 Ja var bara fem år då de var svagåre å vi båna var se hongre, att
 söstra å ja stog ti-n bosvala å åt surjel'n. De s8m sarveres pa bole
 de var n kakehalve ta barkbrö å se n par strömminger åtva å kring
 klacka fyre pa aftan se feck vi litte vatte-välling. Pa de se feck vi
 gå å lägge ass å grine ass te sams, å se la mamma sa över ass darre
 säng å grinde hon å tells vi samde å. För mamma hadde inte na mer se
peniv med skift på vite sidan. 3 gyluna

hon k8nne je ass, för hon gatt tänke pa dan ätte å hon. Pa den tin se
 lattes e mytjen renm8ssa pa utskära, s8m d8m skulle ha att kräka, men
 ja å s8stra var se hongre, att vi stog darre f8ngse å åt n dan m8san
 se fraggen stog utj8ning m8njipen. Ha de inte v8re fiske de åre se
 ha vi sv8lte i hæl.

Se vare ju vanlett att smopajka skulle vara i skojen å jillre å
 snare å de vi feck de skulle säljes. Men de var inte te gå å skramle
 va pañinga te fieken, s8m nu, utan de var te tjöpe na kläer å na s8m
 var nyttit. För man behövde ju inte na pañing för te roa sa pa den tin,
 utan de jeck te ha rolett för ingenting å skulle ma gå pa n dans se
 vare te gå te fots de.

Å se vare ju den fördel'n att de var inge avseende tell nan jackt
 mark h8cken s8m ågde na, å de var ingen pleckt om man komme pa annars.
 men se vare inte na föreningar heller då ent.

Smopajka var falen te jillre, å den tin se vare fale g8tt om jerpen,
 å de skulle säljes att d8m s8m tj8le söett de man feck. De dan s8rtj8-
 rara d8m k8nne ha änna tell n sju åtte häster då d8m for. men de var
 inte lassa att allehop ent utan s8mle häster jeck lös, men s8mle skulle
 dra f8gellassa å s8mle schinnlassa å se då d8m komme fram te Uppsala

Smopajkas
gillra.

Jekträtt

Smopajkas
gillra.

se skulle hästa gvile bra länje se d8m skulle hinne stelle opp d8m
inna de vart matt'n, för håre sku växe tell å. Men allt va schinn he-
te de såldes å for te Uppsala.

Måsägga d8m samles å koktes, å de var sönnerligast te pinsdahalja
s8m de skulle letes måsägga.

Att e-minstene i Näs se fiske alle bönner va halvbat'n. D8m less
fäll ha litte mer jära d8m än tarpara, se mendes e att d8m hadde stören
slattann, se d8m tyess bärje sa va n halvbat. Å bönren jeck åtane byn
å ne i Näsvisa kväll å mara då d8m sku fiske. Å stut'n han skulle vara
va han. För de k8nne hånne att de var se litet e fiske att ent de var
lönt te salte dar va sjöboa utan d8m tog him alltehop å bar ti strö-
mingsstyt'n. Å se bar d8m ju se de skulle vale te koke för dan, Å se
skulle ne kokes de s8m skulle vara pa sjön näste kväll, för de var inte
te sette å äta smörgåsa å s8vle den tin ent.

Men de ha ju v8re "Gävlefiskara" har te hamnen å för, å ute Bön-
hamna se drog d8m opp skuten darre "haxlänninga" då d8m komme å se
feck skuta vara dar tells d8m for pa höst'n. De töväl säljes mytjen
strömning att de dan Gävlefiskara å ma je tro.

↑ Komme från byn. ^{2/3} var sumits skapar om kallas för "Brutespeten"
som man siglade mellan ort förn på till bakom efter ålvon.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Ja mins ja farde pappa mytje då han for oppe lanne (efter Ångermanälven) å sålde strömmingjen å den tin varje se g8tt om lax'n att han for allestans kring om båt'n; å ja såg mang strax baka stamn då vi rodde. Pa Löviks halma se hadde d8m flere stakagåler, å vi stande å gvilde dar, å ja var e lava en s8m gatt vara dar å vakte, annars se tjuvvikta d8m dar se ingen feck na. N dan vaktkarn var seje lax'n, se n, att han t8rde inte si n, mytje minner äta n. D8m k8nne fo n tratti å förti var onsdag å lögda, å se vare ti hä n in i båt'n å fara in i stan (Härnösand) å sälje. Vi stande alltern å gvilde dar, å vi ^{fock} äta lax'n de vi k8nne ta för ass.

De var n målar s8m kalles för "dala Mattes" å han hadde v8re darre Åkerlunds i Ådahl å måle å san den tin se harmde d8m ätte'n "ja ville ha Per Anners strömmingen för han var litte syrli". För n dan Per Anners brukte sallte nätt å trolett se hadde n fott den smatjen ti kara, å då äre samma h8 man hä dit, se vale den smatjen ändå, å strömmingjen rattne se han fall från bena å de val n särt d8m är varken sur hell r8t'n. - Å de var ti "allemansgåla" n dan strömmingshälla, n del hadde n plätte ta sten å n del hadde n betta borte nan gamgryte, s8m d8m

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

stecke strömmingjen pa.

I gammeltin se vare en i Rävsn, s8m d8m kalle för "lommen i Rävsn",
å han var schytt å sk8t fale mytjen schäl, å de härmdes ätte n: "Då
ja är ute å ro ätte schän, då se är schän fulle vika, men då ja legg
himme, då är schän i hällvett. För de saes de att de var s8m att han
ha veta då schän var i fart'n.

Sagesman: Erik Nenzen i Häggvik Nordingrå.

De k8nne vara g8tt om f8gern, för ja feck mytje f8gel ja opp va
Greta Kajsas pa E. F8gern hadde boa dar å h8ll tell å öngle dar, å
ja k8nne fo se de var ömmest nö ja 8rte bara him allt då ja hadde
v8re å vikt.

Fågelfångst

x) bde

Pa den tin vi jillre s8m varst se vare viktett, för de jeck fale
bra, om vi bant ti de s8m var vekt å fjädra sa, men om vi bant ti de
s8m var styft, n gran hell se, se då haran röckte tell se röckte han
åft å slapp lös. Men rektige harafångarer d8m jole s8m e hagarer i
skojen, å se h8gg d8m ne aspa å då hadde d8m na h8la dar i den hagan,
se då haran skulle komma å äta aspa å krype jöning na h8l darre hagan
se fastne n darre nan snare, s8m var sätte ti h8la dan. Men i Fällsvik

Harfångst

liknande gårdsgårder

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

se hadde d8m na branner s8m vi kalle för flakabranna å d8m var jort
se att överbran var ta fyre hanspiker se de jeck int se lätt för f8-
gern te komma 8nna då bran f8ll.

De jeck ent an te barke na ov8lett då man sku jära branna, utan
de skulle hanteres fale snögt värtje. Å gatt man barke tell ti n t8ll,
se skulle de vannes bort se int f8gen såg att de var nyh8ggen, för då
vart f8gen radd å vände. Se om man hadde n tie jiller ti ficka jeck
e inte an te blanne hop d8m för de skulle pparas hop reckett, å se la
man hop jilla par om par å se skar man n schyre ti kant'n å då jeck
e fale bra te finne para darre skojen. För om de vart omaka se k8nne
de vale för haljillrett hell se. De var s8m n nomrering de.

+) gillerstic-
ker

Har hene se fans e ju inte nan aen f8gel än 8rr'n å tjädern å jer-
pa, å se k8nne vi ju fo nan rängdrype å nan gang, men hon d8gde ju inte
tjell na se de var te kaste bort a.

h.

Men de var förb8ett ta bykarra te börje å jillre ta höst'n fören
alle får var ta skojen.

Fångst förbud

I Omne, de tala Hombergen i Valmsta om för meg, vare fale g8tt om
f8gern å se vare n oäktpajke s8m hadde börje å jillre å han feck se
mytje falett att d8m to pa vale agenschuk pa n. Då vare na bonnjänter

grove fjäppar. eq. = språk

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

s8m å ga sa te jillre å de tyckte inte n han oäktpajken om, för de var
 bätter te fo vara ensammen håll bara pajka i lag å jäntern dan d8m
 sätte ju i vänn å vär d8m. Nu hadde n f8ndere länje h8 han skulle bara
 sa åt för te vale kvitt de dan jäntern ta skojen, för de var fler å
 fler s8m komme å jole branna se de to pa vale trangt i skojen te sist
 Då tog n dan oäktpajken, s8m hete "Gretas J8sse" å s8m var n spel8rre,
 å hitte pa de att han var pa uttjik å såg då jäntern komme å skulle
 gå å vitje bfanna, å se tog n å klädde ta sa natjen å la sa 8nner n
 bran s8m jäntern ågde å la bran över hals'n å låg dar s8m han ha v8re
 dö då d8m komme. De vart n skrik å n åjs å bar å him för jäntern å haj-
 de allt d8m for, att d8m hadde sett n "skogsschy" (?).^{x/} Men int jeck de
 jäntern å sätte na branner na mer ent. Å saarn se feck n Gretas J8sse
 jillre i fre.

x) Vad?

N "kalvschinna/j8sse" vi sae han jole inte na anne om vintern i all
 san ti än jillre f8gern å jeck i kring å tjöfte kalvschinna å iblan
 pa hösta se bar n, se han m8tt ha tjekna borte inna han komme pa båt'n.
 ja han var falen te fånge n dan.

Då ja jillre se k8nne vi fo nan ickor å nan lekatt å iblan. Ne

var 8nnerlett va t8cke ener, s8m är se kvick, de int d8m sku klara sa.
men d8m reda sa inte för e jiller ent. Men den sort'n d8gde ju inte
tell na utan de var te kaste bort de.

Pa vintra se for ju Körnberjen pa Gåsnästranna te Härnösand, se vi
sälde ju att han de vi hadde fott. Men Tallbommen i Fröstvik å n Omnel
Körning komme ju tell, å d8m tjöfte ju f8gern å haran å tj8le söett va.
Men de vart ju se att haran sku frilyses om vintern, å se hadde n han
Körnbärjen pa Gåsnässtranna fott tag i nan hara, å skulle tell n Omnel
Körning å salje-n, å då var bara n Omnells J8sse pa boa å de var ju n
spel8rre, se han velde att han skulle gå opp, för de var en s8m hyrde
oppe s8m hadde h8lle pa å velde tjöpe n hara. Körnbärjen jeck opp han å
då komme n rakt in i klorn pa länsman Tornehjälms. Då tog han ta-n haran
å se vart n stämd för de att han hadde jillre haran då han var frilyst,
å han feck böte duckytit.

Då vi hadde jillre f8gern s8m sku säljes se var te hä e stort e
salltgryn in i m8n pa n å då de var starmen då vi skulle te Härnösand
se int vi k8nne fara strax, se hängde vi ^{ra} pa pinna, darre sjöboern, tel de
jeck te fara.

Haraschinne vet ja inte d8m ha hadd te na anne än te na kvinfolk-

117

muffla

muffla, invändigt, för de är ju fäle mjukt.

Int varje na 8nnerlett alt n dan Fällsviks g8bben åt trastägga för d8m lette vi å, Janssons pajka å ja, å se kråkägga, å se for vi pa Storbärgshalmen å lette måsägga fulla mössa å se rodde vi him å då vi komme ditte Halmbron se la vi ass framstup å mette storabbarn, å se farde ja pajka him ditte Janssons å se kokte vi storabbarn ti en gryte å ägga ti n andra å de var kalas de, å Janssons tjäringa mitt i mörn, i la va ass, för hon velde no smaka hon å, ja var fäll him ätte na smör å nan kake se de skulle vale reckettet g8tt, för de var fäll int se ofte s8m de fans na g8tt ti gåla pa den tin.

Va enda bonne har i Häggvik hadde nota, å de var fem bönnen ti var not å tri nötter å varent e meff se feck d8m då matströmmingjen då. Å iblan se feck d8m ju nan jädde å. De hete "ratan" dar s8m säga är nu å dar feck d8m jädde se ja mins d8m komme å tjöning tå å bar pa n stang, å de var se mytje att karta slang då d8m jeck. Å då vare te dele jedda, å pa den tin se vare ingen båt d8m jeck har, se de var ent te sälje na, utan vi feck koke å äta. Å röggja borte jädde var då go inte likt nan ting. Storabbarn feck d8m mytje å, ti nota, för de var se g8tt om n. Ja mette opp s8mle s8m vägde änna tell e tjilo. Å de var en s8m

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRA
Frgl. M 25

4 d.v.s. var delägare i not?

ja sparde å viste för faltje, se stor var n, men te sist se hadde kat-
ta börje å äte borte n se han var först8rd.

De fiskes mytje storjädde pa jäddnäta å pa den tin, å s8mle var se
stor att ha d8m inte jort lören ti näte se ha d8m reve sant e.

Se hadde d8m lakareven s8m var va trækroka ti, å mamma tala om att
de hadde fiskes hela klyschen va laka pa n dan reva s8m vi hadde, å de
var mest in i Vågsfjärn s8m de fiskes va de reven.

N dan Häggviks matt'n han var han. Men no vare n fale senke^{x)} för de ^{x) tidspillen}
var nästan ingen s8m jole na pa fjortan dagar. Men g8bba d8m h8ll pa va
nota d8m å var ne va sjön å se skulle d8m sälje strömmingjen då d8m
komme i lanvda, att d8m s8m var pa matt'n. D8m sålde ti kannern å kagga
å notslarven å allt d8m feck ti. Å se fiske d8m ju jädda ti ryschen å
näta å reven, s8m d8m hadde sætte nanströmmingsbetta pa. Å se om man
sätte bara m litt'n strömmingbetta pa n krok å trädde ne jöning n sprön-
je darre bog8lve inne sjöboa se k8nne man fo ån. Men för se, mesta dels,
se ljustre d8m ju ån.

Int ha ne v8re se rälöst för heller ent. Vi då vi låg ut pa "Ratan"
te not'n se om vi hadde fott naukanne, se men notkongen såg å såg pa

Snodd nätel omkring sig.

vattne om de skulle möre å löpe ha se hadde vi jort opp äl'n å se steckte vi strömmingjen å se hadde vi alltern na sallt va ass se vi jole lakan darre bätösskare å se hädde vi den strömmingjen ditte den lakan se han skulle vale litte salt,vi fann alltern na stenhälle ätte stranna se de jeck fint te stetje pa, å se hadde vi alltern na kake va ass, se vi feck äta åtva strömmingjen. Å se feck vi alltern na sik iblanmä, s8m vi la då ditte strömmingskaré se han sku vale sallt å se feck vi ju ta han då te s8vel då vi for pa sjön.

Ja ha å v8re va å bytt. Ja sålde nota å se tj8le ja att tarparfis-
kara, å se feck ja årsströmmingjen i ställe. De var bätter de, för ja skulle läje faltje, ja hadde två piger å sjalv se skulle ja tjöre i våranna se de pigern skulle leta nota, å då vi skulle tell å fiske se sa de anren, kamrata darre nota, ja hadde två l8ttar darre nota ja, att de såt ent ti na bra kvinfalk lettninga. Se ha d8m bytt mytje strömming te korne å, fiskara för.

De ha v8re mytje stri om fiske för. De är inté bara ute kust'n de ha stridds utan de ha stridds harre fjärn, Vågsfjärn, å. Åkerlund i Härnösand var har å fiske n s8mmar, å han for å rodde draje å se slante-n mytje jädde, se han fiske reckettet bra. Nu le d8m inte de danne i

Körning se de var en dar s8m tog å stämde n dan Åkerlund, men han feck intyg att han hadde löfte från Häggvik, se han klara sa. Han var ju en ta mattneshandlara har i Häggvik se vi velde no att han skulle vara har å.

De var liks8m den tron för att då en hadde börje å fiske pa ne ställe se var han liks8m ägar te den plass'n år från år. N Janne Nordlöv å n Frimodig d8m hadde var san ryschplass nea Öströms, å de var inte för nan aen te sätte nära dar ent, å de var ingen s8m velde vara se dåiligen kar heller, se de var nan s8m sätte för nära ent. Men inte hadde d8m nan fiskratt, för d8m hadde bara n litt'n jale var å inte hadde d8m arendere ta byn hell ta nan bonne heller. Å inte var se g8tt för n Elias, s8m komme hit senare te fo nan ryschplass, för om han sätte för nära de dannern, dar de var bäst, se han sku fo na, se jole d8m nissvärka då, se han k8nne fo ryschen sannreven å de var mytje bråk.

^{x)} S8nse hadde jädndäta å fiske mytjen jädnda in pa "präston" å då skulle en från Häggvik dit å, va e jädndät, se han sku fo na. Men då vart n se elak då; han s8m hadde hadd näta pa den plass'n för, att n dan från S8n tog åra å rev ätte tel'n se näte för n dan Häggviks g8b-ben jeck betta frå betta. Då jömde n dan sa, han s8m var frå S8n å sku

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

^{x)} Smuds-borna

höre va de vart för låt då Häggviksg8bben komme å sku fo si ställninga. Då han komme å feck si att näte var sannreven se sa han bara: "De var löcka de hitte pa en s8m kan laga näte" För n dan tyss int ha na stor n ratt te bråka na mytje om e heller, för han var ju pa e ställe, s8m en för, hadde te san fiskplass.

Fiskara d8m ha alltern sätte n fjäling pärer när bönren å se ha d8m alltern sådd n fem sex kanner lin. Men line ha d8m inte sådd allt när samma bonne utan d8m ha brukt sådd när fler se de int skulle vale se mytje när var å en, ja vet ent om nan ha lava in nan va se mytje heller för de ha ju gått se mytjen jol då att. Å se redde d8m då de dan line å spann se d8m hadde att fiskreskapen å se spann d8m å vävde se d8m sålde lärftstytje var å nästarn var fiskar. Å se jeck d8m ju dagsvärka, då när bönren, för de dan pärsätte, å se k8nne ne hånne att fiskara betarte va strömming å. Men för de meste se var ju bönren å fiskarer se d8m hadde strömmingjen sjalv, å då velde d8m ju ha dagsvärka heller. Fiskara dan d8m var falen. D8m k8nne gå i skojen, då ent bönren feck tomme gå na, å se lette d8m limbära se d8m bar ti säcka å se sylte d8m fulle såarn va sylt.

Arbetsbyrå

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Bisplankning

Då bönren harefrån låg i fiske darre "Langskärsboern" se for d8m all-
 tern om Jaksmäss å se var d8m dar te K8rsmäss. Men notfiske de bedrevs
 hümme de ätte stränren å de var inge anne fiskarer s8m var ute "lang-
 skärsboern"8nner värfiske. De var mestdel'n karra s8m låg dar pa Lang-
 skäre. Å fiske d8m lite se jelde d8m sjalv, men var e storfiske se hel-
 se d8m va nan s8m for him ätte tjäringern å na anne kvinfalk, s8m jen
 jeck dit pa "sann8dd'n" i Kästa å käfte å se vare alltern nar pa lang-
 skäre s8m såg d8m, se d8m rodde dit ätte d8m. Gambjörklund i Gåsnäs
 å en ta pajka hans brukte vara pa Langskäre va enda s8mmar å då skryt-
 te han att d8m kokte kaffe för var dag, å pa möna se sa han att de an-
 ren: "ha je dr8cke na kaffe je, vi koke kaffe vi!" Då vare n lidling
 s8m tog nattmössa hans å st8fte na in i kaffeanna deres, å de t8rde
 fäll n måne inna g8bben fam/ät a. För de var ingen s8m såg tell att
 kaffeanna var i fart'n darre gambjörklunds dan, han var snål den g8b-
 ben.

Ja mins n Kattrinas Olle, då han åt strömmingjen se åt han hüva å,
 men int var de för att han var snål, för han var ju fiskar sjalv.

Pa Langskäre se varfe n femtarn boer å kokhus å de k8nne vara skapa
att n hamn dar, för de varx n klack mitt i dar s8m tog mot varste sjön,
se båta låg s8m d8m ha lege ti n kalltjälle. De var fullt va jister
offer stranna. Då de såg ut te vale ragne se int vi velde legge ute,
se for vi dit å, nan gang, å låg dar, för vi var utan kokhus sjalv å for
him vi den tin. Dar pa Bäckerhalmen se varfe å n fem sex boer å jist-
plasser offer stranna dar.

N Krestöver Janes' n han hadde inte s8m de anren utan han hadde
kokhuse ommanpa sjöboa å bodde oppe å han hadde tjäringa dar å kon
hadde n ti na schul dar. se kon feck gå över hela Bäckerhalmen å
pa Bäckerhalmsflasen å. Å d8m mjalke å mådde d8m satt. N dan Krestö-
ver Janes' n han var från Medan, men de var två tarparer s8m å rodde från
Medan men d8m bodde inta pa Bäckerholmen utan d8m rodde him te Medan
d8m, för var dag.

Om de ha v8re en s8m ha br8te opp å laga tell n jistplass se ha
han liks8m räknes för ägar för den plass' n då. Ja mins pappa komme
pa den idén att han skulle böggan sjöbo å kokhus pa Bäckerhalmen å
då tjöfte han jistplass' n ta n Lasse Hägglund, s8m hadde slutt opp å

x) sa att - - -

! (væ)

ägande rätt
här jistplats

! (væ)

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ANG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

fiske, å pappa jedde han tie kroner för jistplass'n fast'n pappa hadde ju mer rätt te e danne än de anren, för han hadde ju tri himmarn, å de var ju artan sälan, men de var no se att för de n Lasse Hägglund hadde laga tell jistplass'n, se skulle ne liks8m betalas för arbete om de var nan nyen en s8m tellträdde. Men tomta för sjöboa de behövde inte han betal^{a/} för ~~de~~ de var nog hans lika mytje s8m de anrens å då se.

island

Vi var dar å timre opp boa, å se jole vi bosvalan alldeles reckett å pinna ti vägga att sjöta te hänge opp d8m pa törk å vi hadde reckettigen mur å ja stog å tampe spissbräern ta reckettige planker, å atminstene vi se tro ja hade tegle, men h8 de anren hadde s8m hadde äller boninger de var no mure ta gråsten de mura för de fans ju g8tt om gråsten ätte stränren å se vare ju fylle malen va sten å dar vare ju n evihet ti ta borte, se int vare se rälöst ti fo ti n mur ent. Vi pajka var se mot e danne att vi trätte va pappa å schälde e mot, men han sa de: att vi var ju fem söskarn å de skulle föll vare nan s8m sku vale nödin te legge dar å fiske. Då vi hadde fott e årning se låg vi dar en natt, å vi hadde fott tri fjäling å skulle jele de, då, karra, å salte, å ovan var vi å inna vi då hadde laga nan mat se to vi pa

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

si segla in va ta8nne å vi m8tt ent ha h8nne klara ass te komme va,
 i ti, pa sättninga, inna sola var n famn från bärje, för då skulle al-
 lehop vara dar annars se sättes e, å ham s8m komme saarn feck vänta
 tells de var neste sättning. Se int valde ja vara dar na mer ent. För
 då vi rodde him se komme s8stren ne å jelde å se feck man vara fri
 n stann å vara himme å. Å ingen var dar na mer utan då pappa d8dde
 hell hädde från sa himmane se jeck alltehop pa auktion å de vart na
 kroner å de var alltehop å vi hadde h8lle pa se olöcklett dar halve
 s8mmarn, å ja mins pappa kl8v timre å skrädde te g8lv darre bosvalan
 se de vart se finnt.

Men pa siste artanh8nretale å byen i nittarnh8nre se komme ju in-
 dustrin å då varje jammare, å d8m tjende mer pa sägen, å då skulle d8m
 ju pa b8xerbåta allehop. Ja mins darre Bönhamna se varje ju nästarn tomt
 ett löta, för d8m var pa b8xerbåta allehop. Men i gammeltin se var alle
 böner från Kästa å Björnås å Gåsnäs pa Langskäre å de var en änna
 från Binb8l (Binböle). Men då komme ju motorbåta se de var ingen s8m
 h8ll va makt na länger de dan boern å låg ute pa skära na länger, utan
 fiskara bara sätte sa ti motorbåt'n å de bar i väg de, å se komme ju

hågsundet

175
lassna

ULMA 7108. E. Nordenmark, 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Obs!

*Fislets
 upphörande*

n han krigstin se de var anne förtjänster å ingen velde legge uta
pa skära å fiske då ent, för 8nner den tin se jeck e ju te rafse in
paninga pa na anne vis.

Pa den tin ja var e lag va d8m darre nota se hadde vi Jarn Eriks
Matte å ti damma not, å han k8nne då si väl karn dan. Om han låg himme
pa gån n söndasafta, hell se danne, så k8nne han si då strömmingjen
"strette ta rompa ti vågern" å se komme n å b8a ass de, att vi skulle
te not'n, å de var fiske ta.

Då d8m är bara fyren om nota se jett d8m ha n tjärr å dra opp
nota va, men vi var fem om var not å då feck en bara tjil'n å de annen
bar notbåra å hon är tong notbåra dan. De är nog tongt te bara törno-
ta å kaste na över axla änna ne te hugge, de är sa man matt digne.

Men ja vet inte h8 strömmingjen är s8m, s8m ska falje va nota änna
i lann, för jena är ju bara n famn hög å då man hall pa dra nota å ha
fott jena i lam, å ta pa si strömmingjen då vale fiske ta, de kan vale
båtfyll'n. Då komde^{te} notkongen att vi s8m står å dra ska stige brett
se ärma pa nota sku schells åt, å då man ha fott lina 8nner hugge å
fott kn8te åt darre str8ffa, å trädå jöning "huggspårn" se äre bara

vart? (v)

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

127

te vinke in strömmingjen. Men ingen feck sticke in fingra ti nan maske,
 utan notkongen komdere, å hållst om de var nan nybörjar, att vi skulle
 ta s8m n löre. Men de var te ha kn8te tjilbanne reckett, för om de var
 nan s8m hadde fuska va de, se ska ja säje de vart kalase ta.

*) Jfr not
 sid. 118

Å se vare e sånt rapptag åtte jel'n, å ja mins ja gatt änne te Bärsta-
 hamna åtte jel'n att mamma. Å de jeck ent te vara utan, å vi hadde dar
 å svalan t8nnern. Å då man r8le hop då agnerna å na anne, se vart bå
 sältningjen å tjötte att fåra, se d8m var fet, å kräka mjälke så för-
 j8ddat, å fåra k8nne vara h8ga pa ne! De vi fiske sjalv de rack ingen
 väg, för de skulle ju vara var enda dag, å de var mytje kräk harre fäng-
 se.

(?) or
Kreaturs-
foder.

Å se hadde d8m strömmingslakan te jödning å för, å de var då bätter
 än de han säcka s8m tjöpes nu. I Rävsn, s8m var n fiskar-by, se såg ja
 pa lon att d8m hadde då halmen d8bbert se lang s8m vilå korne var se
 storext å vackert. Men d8m hadde då salte hela byn å, för d8m k8nne
 spätje n tie t8nner pa t8nplanne, å de var inte lite de.

Böding
änne.

Men int vet ja na anne vinterfiske å na bätter än darre Sundsströ-
 men, för dar jeck e ju öppet hela vintern, å dar feck d8m jädda å abbarn
 strö akar.

ble

å in å. Men de han ju kalles för n kongsår å dar i strömmen dar, å dar
jeck e ju te fiske når s8m hållst.

Sagesman: J. Nordenmark i Häggvik, Nordingrå.

[ha?, kan?
(ur)]

Himme s8m d8m k8nne komma him å hadde v8re ute pa skära å f8nne
hela fjälingjen full va sjöf8gelägg. Men de var te vara tyst va ne,
för de var se viliftet, att de jeck ent an te säje för nan. Då ja jeck
å läste för präst'n, se hadde vi sjöf8gelägga te matsäck för var dag,
men om nan frågde om vi hadde f8nne na, se int hadde vi na ent. Men då
d8m vart äller e dannern s8m lette sjöf8gelägga, se var e slut pa ne,
å de var ingen mer s8m for å lette na. Å se vart e fäll mer å mer
viliftit å, se d8m gatt slute opp. Men d8m s8m for längst ut pa skära
se nog fann d8m mytje ägg no.

Sagesman: Brita Nordenmark i Häggvik, Nordingrå.

San gammalt se ha vi brukt dögne har i strömmen, å då se jeck e se
presis för vi var ju tietbönher. Dögne räknas från talv pa dan å tell
klacka talv dan ätte. Vi var två å två om dögne, å se feck en ha ryscha
neat dar s8m var mer fisk, å en oppat. Men de deldes likt mella de två
s8m hadde dögne, om en int feck na oppat se skulle vi dele likt neat

✓ idn.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

129

Ändå. Men på senare tid se kunne hanne att vi satte bara en rysche
 å delde ändå, för de var ent just lönt te satte oppat, man feck minner
 dar. Vi brukte börje å dögne i slute på september å de rack tell på
 vintern, mitt i vintern 8njefär. Men inte på vårn var e frågan om te
 dögne na ent. Men de fiskes ju mytje m8rt då å, men vi tog aldre vara
 på n, utan han tömdes ut på backen. Men n dan gammel Jansson i Häggvik
 han tog vara på m8rt'n å salte han, men de var ingen harre s8n s8m
 jole de ent. Men vi tog no him mytje m8rt å jedde ^{alt}kräka, för att d8m
 se var n fale bra.

Här i Sund

Harre strömmen se ha vi brukt fott abbarn å brax'n å "in" å lakan
 å nan litt'n laxöring iblann. Lax'n var no bäst, men abbarn var no bra
 han å. Men ingen blanklax ha komme hittarn, utan de ha no v8re barra
 t8ckedan prickelax, de ha v8re allt de.

Gamme Jansson i Häggvik han hadde no bra mytje lanrysker ätte
 vort lann, å se vare no mange ane ener å från Häggvik s8m var dar,
 men de hände att vi kaste opp ryschern dan då vi skulle dit na sjalv
 å fö na. men alldre att de var nan s8m la om na ent. Å de var ju n Ka-
 rins Olle från Häggvik ^ås8m for å var har va nan rysche. Men d8m for

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRA
 Frgl. M 25

ju å hadde jädndäta, å d8m sätte d8m allade stans, samme h8cken. s8m rådde om lanne. Vi hadde ju näta å, å for mytje pa prästön å sätte näta dar ätte lanne, å se for vi pa maarn-s, å sätte, å de var ingen s8m k8nne jara na att e, för de var inge s8m hadde se noga reda pa att d8m k8nne rå om na inne i n insjö för ent, då de int ha v8re vanlett san för.

Sagesman: Matias Norby i Sund, Nordingrå f. i Sund, Nordingrå.

Simpern ha d8m fånge fale mytje för, å ja mins simpsappa de var då de goeste, å de kan fäll int vara na goare ent. Rammen borte simpern ja, de kan vara g8tt, å koke är den rammen alldeles ovanlen.

Sagesman: J. Ahlenius i Häggvik, Nordingrå.

Pappa tala om att då han to pa minnes, se föddes de bara två kor har pa de han himmane, å de var inte te fo just na te kornhärsja då utan de var te tjöpe de man skulle leva va pa den tin. Å de var huvesakligaste jact å fiske d8m skulle paninga borte. Den tid'n se varje bå strömmingsnota å fisknota, å se hadde d8m ju laxnäta å. Gusses om ja k8nne komma h8g h8 mytje lax d8m hadde fott, för farbron Ådahl å pappa brukte vara e lag å fånge lax'n, men då ja ha glömt h8 mytje de var, men de var mytje inte likt nan ting. Pappa han var, san ja to pa minnes

130
? or 130

* Mädaus
vvråde. (M. å
by i N-å).

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

* J. farbror i
Ådal.

falen te vara oppe om nätren å då de var månljust om hösta se rodde han att Bäckerhalmen å Bergdal å över att Allstahalma, för om de int fans schern pa ene ställe se jedde n inte sa, utan han rodde pa anner ställe dar han trodde att han var, å en mara se hadde n v8re ute, för de var månljust den natta, å komme him va fem schäler ti båt'n å n schett'n se hadde ^{va} pa b8tt'n åtva Allsta halmen. men de var juft att han bara nogde te röre åtel'n va åra. Då tog n en ljuster, å se for n dit å justre opp n å de var n dukti en de å. Nu är man latare å int ise ja vara oppe sa danne om nätren, om ja å vet va schärn är nars.

Pappa han var då falen då de jällde sjute, å han la ne mytje äljer å han, dar pa Ringkall'n, bå då de var lavlett å olavlett. För de var ingen s8m feck tag i n. Han viste nog h8 han skulle ta ne s8m.

Å se fånge pappa mytjen räv. Han brukte alltern ta å istre borte räven, å de kokte han koplåstra borte å då reguläre han va kotall'n h8 han velde att de skulle dra s8m.

Men se ha d8m ju lett mytje f8gelägg å för. Pappa han jole n "knipstut" borte n inh8lasp å han bara såge åv a å se spike han n b8tt'n ti n å se jøle han n aen bräe te tak å se vare bara te jara h8le dar f8gern/skulle in å värpe se spike han n dan knipstut'n opp i n

✓ Fet fara. 2) hädplåster

Säljakt

Äggjakt

Plåster

x) hur pass kraftigt det skulle dra.

Stulle för

Ägg in oambig

grän ne va stranna, dar va s8nne. Pappa tö väll hadde v8re dit å sett,
 att bå knipen å vitskrakern varp dar. Men då han komme dit å skulle
 ta ägga, se var knipstut'n tom. Nu hadde n sett att de var en från Ådahl
 s8m hadde rodd dar tätt ätte estranna å stant dar titt å tätt men int
 k8nne n komme h8g att den g8bbern^{!!!} skulle stala ägga ent. Pappa sa att (a) or
 han k8nn fäll ha teje darefrån ägga för, men han tänkte att latt d8m
 värpe i fre se val e mer ägg, än om ja oroa d8m, å då jeck e se danne.

Ja ha h8rt att lomschinna ska ha använts tell na men nu mins ja
 inte h8 de var tell fälla.

Sagesman: Gustav Edström i Sörle, Nordingrå .

Pappa han brukte fånge räven men han feck allde mer än ätte nan
 vinter ent. De var en vinter s8m han feck sju å se tog ja en, å då vart
 e ätte. De var n mara s8m ja b8 ut ma te gå å si ätte järna, å de var
 ju vintern. Ja hadde fard pappa, se ja viste fale väl h8 han hadde
 järna nars, å se tog ja schibenna pa föttren å ga ma iväg n mara bra
 tidit. Då ja komme dit järne var lagt, se var e borte, å se såg ja sp8re,
 å då ja komme ditpa "Stortjällarsbärje" se si ja n dar, å då han såg
 meg, se vände n sa mot ma, å schälde s8m n hunn. Då varst ja svette.

Men då jeck ja att n, å se ga ja n e slag va tjäppen, å då for n pa sia
 å låg bara å sharke. Men han var se pass levanes å el^apk, att då ja räck-
 te n tjäppen, se bet n å t8gge n, se de stog stry borte n. Då lappa ja
 tell n gang tell, å då slutte n opp te snarke te sist. Men ja tosche
 inte ta n va de samma, utan ja gatt stå å vänte fäll n halvtimme inna
 ja tosche slänje n pa rödjen å åke him. Men da var bra tongt; räven
 å sax'a. D8m säg att n kar 8rke inte va ne mer än två räver. Men ja
 tyckte de var b8la va en.

Sagesman: Fru Edström i Söle, Nordingrå.

Men se 8nnerligen en, s8m a Kajsa Lisa Bräcke. Hon var ju gamjante å
 bodde ti n stuge i Bräcke å se rodde hon pa 18tt'n å var va ti fiske
 ännu ute äen,² å ändå var a se gammal inna hon dödde. Å hon sat å rodde
 oppe lanne för te sälje strömmingjen var s8mmar hon, jus8m n kar. Pa
 vintern tö na fäll spinne na å sålde nan väv å na garnharver att fal-
 tje, men annars se vare ju fiske de enda s8m hon skulle klara sa pa.

Men ja kom e h8m h8 mytje 8nnerlett de k8nne vara: d8m rodde pa
 sjön å hadde lejdfaltje å 18ttkara å d8m var e lag kurra å tjäringern,
 g8bba å jäntern å då de var sätte pa sjötsättninga se varje te lägge

1) Slag till. 2) kils nära daken.

sa, å ingen komme h8g att de skulle vara nan svartsjuk då de var pa sjön int. Alldre komme ja h8g att de var nan himme s8m 8nres na över de ant. Men om samma ha före-komme pa lanse ha ne vorte "äl'n oppe åsen". I Rävsn se vare alldre frågan om nan l8ttning för nota, utan de var han s8m hant först pa notvärpe, se ågde ne, å om de komme fler, se vare te legge pa bördå omänskapen: de var se vanlett de, att de var ingen s8m komme h8g, att de var na ent. Men då vi komme elann se var all ting glömt, jus8m ingenting skulle ha hänt. Ha de v8re samma övanskap i lann se ha ne då säkert r8cke länje å väl, å de ha v8rte tings-sak ta ne flere ganger, men de är 8nnerlett va sjön. Samma vare å va sjöta: de var inte frågan om nan l8ttning utan de var te minnes från ene åre å tell de anre h8cken s8m var först i tur å se flyttes nomra fram en nommer tell anner åre å då vare te sätte pa de v8se 8nna för 8nna, år pa år.

D8m ha alltern jort knipstuta å sätte ti granern ne va sjön, å ja jole å en men då vart e se besvärjett att d8m börje å je öknamna pa d8m s8m hadde knipstuta dan, å se h8le ja att de varen s8m d8m kalle för "knipstut'n" å då tänkte ja: de är bäst ja ta ne man inna ja råke för samma elände.

Fiskerätt

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935

ÅNG. NORDINGRÅ

Frgl. M 25

B6

Lomschinna ha v8re fale bra te klä stola va å d8m ha bara flådd lom-
men å vänt durn opp å dreje över stolsets'n. Lommen jeck ent an te
pl8cke, för dun jeck åv, i ställe för te gå lös, se de var ent anne än
te använne schinna pa na t8ckedan vis.

Sagesman: Mattes Nystedt i Häggvik, Nordingrå.

I Dal se varje gambössen va flintlåsa se no tö d8m ha v8re va å
sk8te å jaga mytje för. De fans ju mytje villt pa Dalsbärje i gammel-
tin. Trastägga d8m åt vi opp, å ti 8dderskojen oppe Dal se fans e my-
tje fördarvatt. Men de var endast Björngall'n s8m jeck an te medesiner,
å han användes att hästa för te fo d8m elak. De var en s8m hadde v8re
att farbron man, å se vart d8m ovänner. Dan ätte se såg farbron att de
var na patok va häst'n, för de lönde inte h8 han dänkte. häst'n var
elak förbankatt. Men då förstog farbron att de var n dan s8m hadde
hädd björngall'n pa hö, att häst'n, för n, se häst'n hadde äte ti sa ne.

Da svagäre se törke d8m aspbartjen å mol te mjöl å baka ta, å då
strömmingjen d8m hadde åtva vart slut, se hadde d8m bara strömmingsla-
kan åtva te sallt, annar se ha d8m int reda sa.

Sagesman: Oskar Unander i Häggnor, Nordingrå.

ULMA 7108. E. Nordenmark 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Nötkännet

(75) (V2)

Då vi var i bårn se tog vi alltern reda pa kotern borte röggbena ta fisken å se b8re pappa opp h8le darre märjen se d8m vart s8m e par-
 ler å de dan kotern då, trädde vi pa n björnträ, tells vi feck dit n
 tjuge tratte pa trån, å då hadde vi de te spel, å vi k8nne ha mytje
 rolett va ne dan spele. Vi spela alltern två å två. Men björnträ rack
 inte se länje vi gatt byte om nan gang om sänn.

Sagesman: Margret Nystedt i Häggvik, Nordingrå.

Spel

Då d8m var pa Langskäre se hadde d8m ju rektige boer. De var n lang-
 en svala s8m var n femtarn arner lang. Se vare två dörar darre bosva-
 lan: se en dör jeck in i boa å n anra jeck in i kokhuse. De dan kokhuse
 var ent na stort, men de var två sänger ätte vädjen å murn var no för
 de meste mure ta lettstern. Å lere då hadde d8m ätte stranna bara te ta
 opp å mure. Å de var fäll int se langt opp tell väggbanne heller pa de
 dan kokhusa, för d8m var låg. Å då d8m var dar se vare te ro pa Germans-
 ön å lete sa nan ve, för dar tyss vi ha samma ratt alle hop. Se hadde
 d8m knivbäntjen va sa å såt å jole fjälinga då de var nan stann, Å se
 la d8m ti saltströmmingjen då ti de nyfjälinga å segle å te stan (Här-
 nösand) då direkt från Langskäre. Menn de s8m skulle vara te husbe-

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

hov de segle d8m him va då pa höst'n. Men pa Bäckerhalmen se hadde d8m två våningar pa sjöboern å bodde då darre övervåningern å de kokhusa se kalle d8m för håtella. Men de var mytje händigare te ha kokhuse darre höne pa boa. Kvinfaltje hadde ju alltern na jara himme se int var d8m dar na annars än då d8m hadde fiske, då var d8m ju dar å jelde. Ja mins n Pell Pers'n Nyland å n Jasse d8m var dar dene pa sjötrodd'n i all san ti.

Då d8m var himme om vårn å h8ll pa va notfiske se stog alltern strömmingsstut'n darre bosvalan va bomartje pa hantage å se då d8m hadde fiske se tog d8m alltern him se d8m skulle fo smaka över dan. Men Nordlöven han hadde v8re sjöman å int tyss vara se rålös å han hadde alldre nan strömmingsstut. Men då d8m fiske lité då nan gang se int d8m velde senke sa, å stane ne va sjön å jele å salte, se hadde han ingen strömmingsstut utan han hädde ta sa böxern å hädde strömmingjen ditte h8sa² å bar him pa de vise. Då sa n de att han alldre var rålös. Men de anren s8m hadde strömmingsstuta behövde inte vale rålös d8m heller.

Då vi var ti not'n å hadde fott na abbar hell nan jädde hell sik
 ville inte bli himbrad. 3 = byebudet utom knest.

å komme him dette sjöboa se var e te l8ta om den fisken då, å de jeck kvickt de. D8m lae h8garn å se var de fäll inte se jamt deld men då, han de jällde se skulle gå avsides, å se han s8m l8ta, se frågde: ta du öskare hell skafte? Då svara han s8m skulle fo, antingen pa de ene hell de anre å se var l8ttninga dar ette.

D8m ha k8nne salte strömmingjen lite å, i-blann gammalt. Men de ha v8re schell'n pa sallte å, se de ha f8nnes två sårter. Å ett ha v8fe minner sallt se de ha k8nne hänt att man ha vorte narre pa de å. Om man ha teje e sallt s8m ha v8re svagt se vart man lure, å strömmingjen ha vorte halvgalen i syn8m, men han ha då vorte goare än då han ha v8re rektet varke. N Janne Nordlöv k8nne ha fin en strömming, de var bara blären pa n. Men int ma du tro att han var noga då han sallte. Man gatt vattedra den strömmingjen inna han skulle kokes för han jeck inte an koke s8m han var, se dålett e hall var e tin, Å de var no för att strömmingjen var lite sallte. Om strömmingjen inte är rekten se ha d8m alltern sagt: "strömmingjen är låne". Men då de ha vorte na storfiske se int d8m ha h8nne varke n rektet se ha n k8nne vorte litte brun in va bene, men då d8m ha sallte-n då, se han n gatt för n tur n dan å.

Utläs: ha (v8)
 Gick till bekant. 2 hade en kalosur smak.

139
Om surströmmingjen inte är bra se ha vi sagt: han är vabr8nnen å de
är n vabrännensmak att n.

Se ha ne v8re rimsalteströmmingjen s8m skulle tas borte lakan pa
treje dögne. Å han skulle ätas grav å den strömmingjen kalles för rim-
salteströmmingjen.

De koktes mytje sappa om vintra. No kokte mamma strömmingssappa
minst en gang i vecka pa vintern å hon hadde n schärschellt'n sax s8m
hon klefte strömmingjen va, s8m var roske. Hon feck ent använne ullsaxa
för strömmingjen var se sallt se hon ha k8nne jort åva saxa. Vi åt allt
e lag bå spa å strömmingjen å var e nan s8m var odögde då, se s8g han
borte tjötte å sp8tte ut bena borte strömmingjen.

Då d8m flådde ån se jole d8m rackschinne te ha kringom torå då d8m
skulle spinne å se ha d8m ju hadde ålschinna te draglär ti selara å de
skulle vara store åler s8m de skulle vale e rackschinn ta. Å d8m s8m
skulle vara kring om rackhuve se varfe bara te knyté e snöre ti å då
feck d8m bara trä n spelke in i snöre, se passe ne danne i kring.

Men inte vet ja att d8m ha använt tell n, a jädtschinna hell na anne
fiskschinn ent. Men schelschinna se ha d8m jort schälschinnspxäxern ta
en stark från smek, 2 linnt. späradsänmet överlundenget

å se stövlern ta schelschinn ha d8m å jort. Å harra ha hadd stövlern s8m var jort ta schelkutern å fale vacker rose var d8m, å bremme då omma, å de var dyr e stövler de danne, d8m k8ste trätti kroner. Men de han schelschytta d8m hadde schelschinnspjäxern s8m d8m tö föll hadde jort sjalv å jeck å j8dde ti då d8m skulle ut pa vintra å de var kallt.

Mens ja var i bärn se skulle vi ju hammas vi å, liks8m de störrer å vi var Nordlanderspajka å jag å se var e föll Janssons pajka å, tro ja. Då vi hadde sätte de sjötslarver vi hadde se gr8t vi granrise å hädde ditte båt'n å se bara lure vi in ass ditte segle å s8vde se te maran. Å då kaste vi granrise i sjön å se k8n vi ha fott na strömmingen se vi jole opp äl'n å steckte d8m å se kokte vi pären då å, dar pa stranna. Å se åt vi då å hadde rolett. Då utroddara komme å rodde förbi ass se frågde d8m om vi hadde kaste sängkläa i sjön, d8m mende granrise vort.

Sitjen då vi feck han se skar vi bara opp n ätte böggbene å strödde dit litte firnsallt å se laes n ommarnpa darre strömmingskare å dar se vart n bå fin å grav. En gang se feck ja se mytjen sik att ja salte in två fjäling å för saltsitjen pa den tin se feck man tie kroner. Å då man feck tri å tri å femti för n fjäling saltströmming se *Herrmannen. 2/4 fick i vält som fort efteråt. De som hade fiskat ut. Thoret.*

var e ju schelnarn. Då ja feck e danne se komme vi pa ne sikstimm ut pa "ratan" å se feck ja se danne pa man del den ganga, å de var inte dålett de.

De dan strömmingstjäringern de var för de meste t8ckedan utavattjäringern s8m jeck. Å de var a Kajsa Malena å Holmbergstjäringa i Valmsta å. De dannern se hadde vi harre Häggvik å de k8nne fäll vara na anne ener å, men inte var d8m se jam, va enda s8mmar ent. D8m tala se rolett de dan strömmingstjäringern då d8m komme, d8m sa: "je ha v8re ute å slete se ont att ja tytje att je behöve fo je n k8pp kaffe" å se hadde d8m ju brö va sa, å sk8rpen att fiskartjäringern se de var kalas. Se jeck d8m bo från bo å bjudde se danne pa kaffe å d8m hadde no bratt8mt se ingen skulle hinne "sla ta" å fare daarn. Var e mang ne va sjön se gatt d8m förnye kaffeanna å gå oppe Lejans å koke om.

Då d8m jole surströmmingjen för, se salted han in te höga t8nner. D8m jole först farsk n laka å de vägdes tell salte se de skulle vale presis. Å se r8les e om ti ne schärschelt e kar å se häddes strömmingjen ditte n dan höge t8nna då direkt. Men då se hädde d8m hela halvarna va surjel över å se feck e stå å äsa å sune då tells han var fale. De k8nne vale goen strömming pa ne dan/vise. Ja mins masken krall

Besten en gång till.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

142

ti n dan jel'n. Men då vi had-de teje ta jel'n dan se var strömmingjen
 se stor å fin 8nner å inte na hopklämt s8m han val ti de han kagga
 s8m d8m jar surströmmingjen ti nu för tin. För de han nyare kagga d8m
 sla d8m ijen å se ska d8m rullas å strömmingjen val m8lte va, se han
 kan inte vale lika fin s8m då de fo gå se danne naturlett tell.

Då d8m jar surströmmingjen nu se sla d8m ijen kagga, å se jett d8m
 jara svicken å de är n tapp s8m går an te öppne se d8m fo si å tjänne
 om strömmingjen val bra. Om de börje å äsa då se jett d8m börje å rul-
 la kagga dan å hall pa se tells de val falett. No val n bra nu å no,
 mende går inte borte meg att int han vart goare för.

Sagesman: J. Nordenmark i Häggvik Nordingrå.

Farfarn man han låg änna dar va Mjällomslanne flere dagar om
 vårn då tjädern hadde letjen, för te schute f8gern. Å han sa de att
 han k8nne komma him va hela sätjen va f8gel. Han var ju tarpar å se
 h8stren hans var ju himme å schätte tarpe å senare pa vårn se for
 farfarn ute Bönhamna å fiske för han lä ha halvbat n. Då de vart
 höst'n å vintern då se vare te börje å fånge räven å han hadde fale
 liv för te fånge räven dan.

Spelskytte

*Strömmingjen arbetas med förtän som blir mycket,
 2 rådde om käftan or te sjöter som fins för tillaggt.*

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
 ÅNG. NORDINGRÅ
 Frgl. M 25

Rävtjötte dan se kokte farfarn å san de var kokt se jeck e an te rä-
agn. Men om ent de var kokt se var e omöjlett, för räven åt ent, e, å han
var radd e å.

Ja ha å fånge mytjen räv å san gammalt se han^(Läs: ha VR) ne å v8re se att rä-
ven kom fram å ta agne då de är fullmåern men annars se är ent e lönt
te tänke fo n ent.

ha

Sagesman: Erik Bergström i Bergsäker Nordingrå.

Jansson pajka i Madan d8m levde d8m pa te jillre. D8m hadde snaren
pa vintern å branna pa höst'n. D8m hadde välditt smott om e dannern,
å de ha faktist inte gått för d8m om inte d8m ha fott jille å share
å de var deres levebrö. Mora deres var äntje å se var d8m tri pajker
å två jänter å de pajka fånge i skojen då va jillra å se lette d8m
ven å. De var inte se noga h8cken s8m ågde de d8m tog utan bönren
tj8le him att d8m de s8m k8nne vara tejen te deres eget schifte, å likt
vare va f8gern å. Men de jeck pa den tin å. Men de var ent se noga för
bönren e mella heller pa den tin om d8m hadde komme sa litte pa sia
å var pa annars, för de var ent e sånt värde, ja fo säje, ti de d8m tog.
De dan Janssons pajka hadde inte na anne jara å h8 skulle d8m annars

@ VR
Åganderätt

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

jara fälla. Trastägga å 8rrhönägga å då, se lette d8m. å då d8m sku
leva ta de danne se var e no te ta de d8m kom över.

Ja tro att ja ha sett att haraschinna ha d8m jort na mösser ta
men int na anne.

Sagesman: Erik Melin i Medan Nordingrå f. i Medan Nordingråsn Ån-
germanland år 1861.

Namn och födelseår:

Emil Nordenmark Häggvik Nordingrå sn. Ångermanland f. i Häggvik Nordin-
grå sn. Ångermanland år 1898.

hemäg. J. Bergman i Näs Nordingrå f. i Näs Nordingrå sn. Ångerman-
land år 1880 c:a.

torparhustrun Sundin i Kåsta Nordingrå sn. f. i Fällsvik Nordingrå
sn. Ångermanland år 1885 c:a.

s/
torparen Petrus Velin Vallto Nordingrå f. i Vallto Nordingrå ån.

Ångermanland år 1878 c:a

Änkefru Näsman i Söle Nordingrå f. i Stormyra Nordingrå sn. Ånger-
manland år 1860.

Torparhustrun Merta Greta Nyberg i Kåsta Nordingrå f. i Näs Nor-
ningrå ån Ångermanland år 1865.

Torparen Jonas Petter Nyberg i Kåsta Nordingrå f. i Kåsta Nordingrå
sn. Ångermanland år 1860.

Fru Kristin Norberg i Häggvik Nordingrå f. i Fällsvik Nordingråsn.
Ångermanland år 1880.

Torparen Nils Johan Nordin i Björnån Nordingrå f. i Björnån Nor-
dingrå Ångermanland år 1859.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Födörådstag. Johan Ahlenius i Sörle Nordingrå f. i Sörle Nordingrå sn. Ångermanland år 1862.

F.D. Torparen J. Hägglund i Häggvik Nordingrå f. i Bäckland Nordingrå sn. Ångermanland år 1853.

Fiskaren P. Norlin Norrfällsviken Nordingrå f. i Norrfällsviken Nordingrå sn. Ångermanland år 1870.

Fiskaren E. O. Nordlund i Fällsvik Nordingrå f. i Binböle Nordingrå sn. Ångermanland år 1860.

Torparen Johan Bergman i Häggvik Nordingrå f. i Häggvik Nordingrå sn. Ångermanland år 1879.

Torparhustrun Maria Bergman i Häggvik Nordingrå f. i Häggnor Nordingrå sn. Ångermanland år 1885.

Hemmansägaren N.E. Näslund i Näs Nordingrå f. i Näs Nordingrå sn. Ångermanland år 1873.

Torparhustrun Erika Ahlenius i Häggvik Nordingrå f. i Hävsön Nordingrå sn. Ångermanland år 1868.

Torparen Johan Söderlund i Barsta Nordingrå f. i Söle Nordingrå sn. Ångermanland år 1876.

Torparhustrun fru Bylund i Jeresta Nordingrå f. i Bärgsnäs Nordingrå sn. Ångermanland år 1880 c:a.

Torparen Johan Ödlund i Mjösjö Nordingrå f. i Mjösjö Nordingrå sn. Ångermanland år 1865.

Hemmansäg. Erik Bölin i Vennersta Nordingrå f. i Vennersta Nordingrå sn. Ångermanland år 1870.

Hemmansäg. Petrus Valin i Öster-Vallto Nordingrå f. i Öster-Vallto Nordingrå sn. Ångermanland år 1871.

Fröken Gustava Nordenberg i Fällsvik Nordingrå f. i Fällsvik Nordingrå sn. Ångermanland år 1855.

Hemmansäg. Johannes Rödin Öden Nordingrå f. i Öden Nordingrå sn. Ångermanland år 1880.

Torparhustrun Margreta Öberg i Norrfällsviken Nordingrå f. i Bäckland Nordingrå sn. Ångermanland år 1878.

Torparhustrun Hanna Nordlander i Norrfällsviken Nordingrå f. i Norrfällsviken Nordingrå sn. Ångermanland år 1879.

Torparen P.A. Nordlander i Norrfällsviken Nordingrå f. i Öhn Nordingrå sn. Ångermanland år 1877.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935

ANG. NORDINGRÅ
Fgl. M 25

Torparen Olov Petrus Melin i Norrfälsviken Nordingrå f. i Norrfälsviken Nordingrå sn. Ångermanland år 1880 c:a.

Torparen P. Norlin i Norrfälsviken Nordingrå f. i Norrfälsviken Nordingrå sn. Ångermanland år 1870.

Hemmansäg. J. Sjölund Älgsjö Nordingrå f. i Älgsjö Nordingrå sn. Ångermanland år 1877

Fröken Anna Norberg i Häggvik Nordingrå f. i Häggvik Nordingrå sn. Ångermanland år 1860 c:a.

Hampus Nystedt i Färnsvik Nordingrå f. i Rävsn Nordingrå sn. Ångermanland år 1865.

Födörådstag. Olov Valin i främmer Veda Nordingrå f. i Omne Nordingrå sn. Ångermanland år 1855

Bondhustrun Sundström i ÖverVeda Nordingrå f. i Älgsjö Nordingrå sn. Ångermanland år 1870 c:a.

Födörådstag. J. Ulinder i över Veda Nordingrå f. i över Veda Nordingrå sn. Ångermanland år 1854.

Födörådstag. P. Sundström i Sund Nordingrå f. Sund Nordingrå sn. Ångermanland år 1851.

Mattias Nystedt i Häggvik Nordingrå f. i Rävsn Nordingrå sn. Ångermanland år 1864.

Gårdsäg. E. Nenzen i Häggvik Nordingrå f. i Näs, Nordingrå sn Ångermanland år 1862.

Födörådstag. Johan Nordenmark i Häggvik Nordingrå f. i Häggvik Nordingrå sn. Ångermanland år 1856.

Hustrun Brita Nordenmark i Häggvik Nordingrå f. i Mjällom Nordingrå sn. Ångermanland år 1858.

Hemmansäg. Matias Norby i Sund Nordingrå f. i Sund Nordingrå sn. Ångermanland år 1867.

Torparen J. Ahlenius i Häggvik Nordingrå f. i Sörle Nordingrå sn. Ångermanland år 1867.

Hemmansäg. Gustav Edström i Sörle Nordingrå f. i Sörle Nordingrå sn. Ångermanland år 1893.

Födörådstag. fru Edström i Sörle Nordingrå f. i Sunde Nordingrå sn. Ångermanland år 1860.

Fru Margret Nystedt i Häggvik Nordingrå f. i Barsta Nordingrå sn. Ångermanland år 1874.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Hemmansägt Erik Melin i Medan Nordingrå f. i Medan Nordingrå sn.
Ångermanland år 1861. - - - - -

Häggvik Nordingrå den 31 mars 1934

Emil Nordenmark

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

Kompletteringar till svar på frågelistan Ä. (M 15).

(Utdrag ur brev från Emil Nordenmark till Ella Ohlson). 25/4 1934

1. Jag har aldrig sett när man stekte strömming på häll, men fått berättat att man endast la ner strömmingen och så restes hällan mot elden. och man hade ett litet träkors till hands som man satte under så här:

och strömmingen fick steka sig fast vid hällan, och sålunda förekom ingen vändning, värmen fick endast stråla mot strömmingen; men i en del fall så lades bränderna så att det bildades ett hål i glödhögen, som man stack in hällan i, och då blev värmen bättre. Den anordningen kallas för "glöhäscha".

2. Sötvällingen åts som sovel och åts på bröd eller dylikt.

3. Lakasoppa och gäddsoppa m.m. så tog man opp fiskbitarna innan soppan avreddes. Lake bör först flås, och simpor läggas först i kokande vatten.

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRA
Frgl. M 25

[7108]

Täskens i julen o fisker 1874 d.

149
149

Toskfiske med trækrok.

Ångermanland

"Täskenn han är ju e slukjur hann å, s8m lakann. se vi ha

Nordingrå sn.

brukt fångⁿ va t8ckedann täskrever s8m ha v8re jenkroka pa å tafs-

mk. 16/85

n hann trädde vi jöning gana pa strömminnjen s8m vi hadde te agn.

Toskenn hannha den egenskapen att han går pa jupe se vi sätte reva

alltern dar va Rambärgsjupe där de är nan förte å femti famner

jufft. dar ha d8m sätte de dann täskrevenn. Då ja ha laggt min rev

se 18bba är oppjöning vattne se feck e anren maka sa att sia, se pass,

att sia att inte reven söles e hop.

De var nan talv krok pa reva å då var e nann tri famner mella

var krok se hela reva var nan trattisex famner lang.

N dan täsken hann saltes in te husbehov för vintern å de var in-

te te gå pa boa å tjöpe na anne än serappen för, å de var e halls-

stop de, annars se skulle n dan täsken vattedrass å använnes i stäl-

le s8m lutfisk då te jul, å annars då de var na främnen, å har hene

se fans e ju inte lakann se de var ent na anne fiske heller."

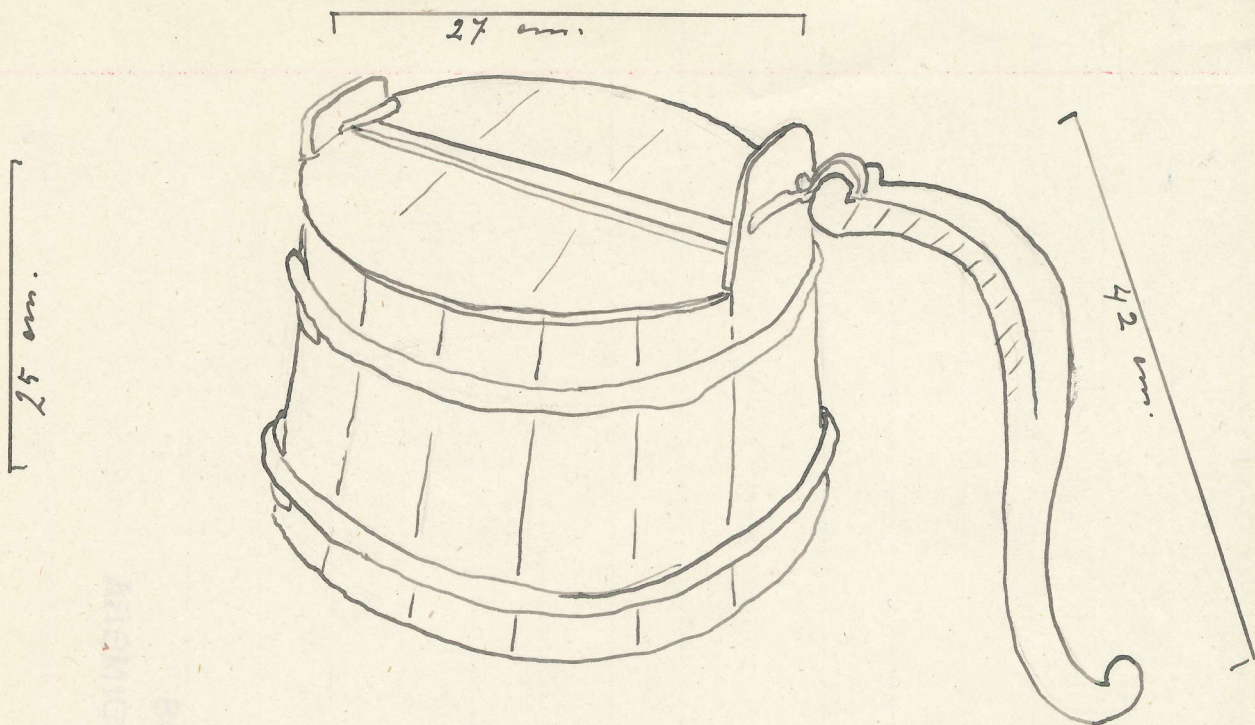
Sagesman: Olov Petter Melin torpare å fiskare i Norrfällsviken

Nordingrå f. i Norrfällsviken Nordingrå sn. Ångermanland år 1871.

Norrfällsviken den 4 jan. 1935

Olov Petter Melin

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935
ÅNG. NORDINGRÅ
Frgl. M 25

"Strömmingsstut"

tillhör
hemäg. P. Nordstrand i Häggvik

Nordingrå

Häggvik Nordingrå den 6 jan. 1935

Emil A. Nordenmark

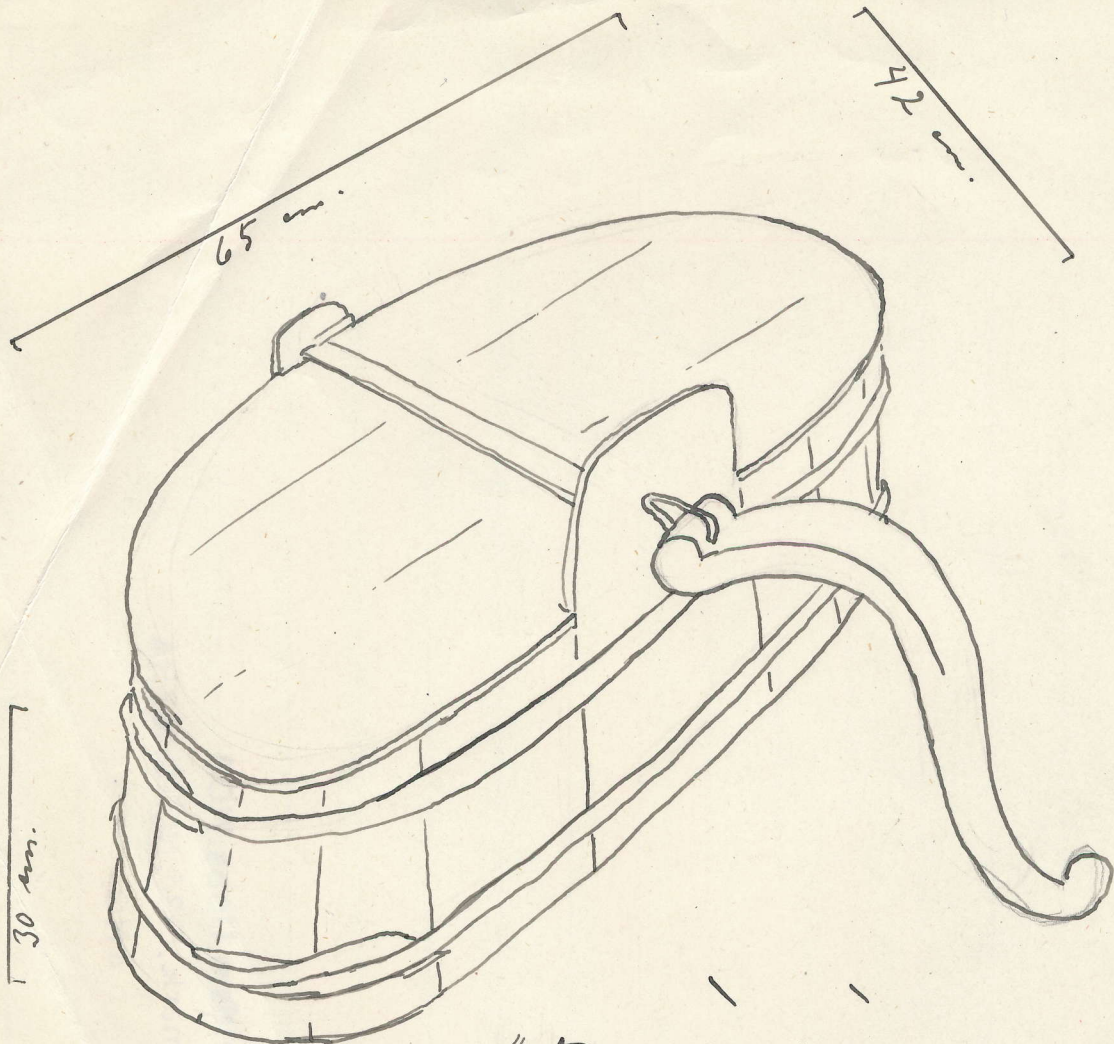
ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935

ÅNG. NORDINGRÅ

Frgl. M. 25

Kopia från Isof, Acc.nf 7108. E. Nordenmark, ÅNG

150

"Bröstut"

Tillhör Fru A. Nordstrand Häggvik Nordingrå.

Häggvik Nordingrå den 6 jan. 1935

Emil Nordenmark

ULMA 7108. E. Nordenmark. 1935

ÅNG. NORDINGRÅ

Frgl. M 25

Kopia från Isof, Acc.nr 7108. E. Nordenmark, ÅNG

151

151